

પ્રકાશકનું નિવેદન

ભગવદ્ગીતાની આ સંકલિત શ્વાસૃત્તિનું કામ ૧૯૪૦-૧ થી હાથ સ્પર્શ હતું, તે પ્રેસ જસ્ટ થવાથી અધુરું જ પડી રહ્યું હતું. પ્રેસ પાછું મળ્યો તે પાછું હાથ પર લઈને પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. શ્રી કાકાસાહેબની પ્રસ્તાવનામાંથી વાચક જોશે કે, આનું ગુજરાતી વિવેચન પણ આ સાથે છાપવાનું રાખ્યું હતું; પરંતુ સરકારી કાગળ નિયમનને કારણે તે કામ હાલ તરત ચૂકી શકે એમ નથી, એટલે મૂળ તથા ચરણસૂચિ પુસ્તકરૂપે હાલ તો વાચકોને પહોંચાડવામાં આવે છે. ગુજરાતી અનુવાદ હવે પછી થોડાક માસમાં બહાર પાડવામાં આવશે.

જાન્યુઆરી, ૧૯૪૫

પ્રસ્તાવના

૧૨૧ ગીતામાં હમેશનો ૫૦૦ શ્લોકોનો થમ થને ત્યાં મુધી એમ ને એમ રાણીને માત્ર મૂળા અઢાર અધ્યાય ભાગી નાંખવામાં આવ્યા છે; વિષયોના વિવેચનને અનુસરીને સાતસો શ્લોકોને ચોપન અધ્યાયોમાં વહેંચી રીધા છે, અને તે અધ્યાયોનાં નવાં નામ પાડ્યાં છે. ગીતાના વિવેચનમાં જે શ્લોકોની શરેશ્વર આપરવરતા નથી એવા, તેમ જ જે શ્લોકો વધી જાતના અને વધા ધર્મના વિદ્યાર્થીઓને ગીતા શીખવતી વચ્ચે અનુપયુક્ત તેમ જ અડચણમયી લાગ્યા એવા ૪૨ જેટલા શ્લોકો આમાંથી કાઢી નાંખવામાં આવ્યા છે. મને એનો નિશ્વાસ છે કે, આ શ્લોકોને અમારે ગીતાબોધ સંક્રિત થતો નથી. કેટલાક શ્લોકો વિવેચનની રદિયે અયોગ્ય જાગ્યા આવ્યા છે એવું સ્પષ્ટ દેશવાથી તેમને ઘટ્ટે સ્થાને મૂકી વિવેચન વધુ વ્યવસ્થિત કર્યું છે. એવા કેરવારો થને ત્યાં મુધી ન જ કરવા અને ગીતાના શ્લોકોનો ક્રમ થને ત્યાં મુધી છે તેવો જ અવાચિત રાસવો એવું ધોરણ રાહ્યું છે.

આ જાતની ચોપન અધ્યાયોની ગીતા મૂલમાં જ છાપી છે; અને ગીતાનો અક્ષરચઃ અનુવાદ ન કરતાં આજના શબ્દોમાં ગીતાને જે રીતે મુકાવ્ય તે રીતે પ્રકરણશઃ મૂકવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. સામ કરવાથી, નવીન પદ્ધતિથી પ્રકરણો રચવાનો હેતુ સ્પષ્ટ થશે અને તે ગિદ્દ પણ થશે.

વિદ્યાર્થીઓ માટે જ આ વ્યવસ્થા કરી છે. આની મદદથી ગીતાનું અધ્યયન કર્યા પછી મૂઝૂક ગીતા એક નવું વૈચારિકી તે સહેલાણીની સમજાશે. નવી હવે અધ્યાય પાઠકને લીધે અને ક્રમ ફેરવવાને લીધે સગવડ થશે જ. જેમ લોકમાન્યે કહ્યું છે કે, “ તોહીનુરને નવી હવે પસા પાઠવાપી એનું તેજ અને એની કિંમત વધી” તેમ જ ગીતાને આ હવે તાંત્રી ગીતાર્થ વધારે સ્પષ્ટ થશે એવી આશા છે.

ઓપન પ્રચરણ બનાવવાની ગીતાની શિશુમન અને તેનું વલણ સ્પષ્ટતાથી સમજવામાં મદદ થશે

નવા અધ્યાયો ઉપરનું વિવેચન મૂઝૂક મરાઠીમાં લખાવેલું હોવાથી તેનું ગુજરાતી ભાષાંતર* માણ મિત્ર શ્રી. ગોપાલરાવ કુલકર્ણીએ કરી આપ્યું છે.

નવા અધ્યાયોના શ્લોકોની ચરણસૂચિ માર્કે જેટાલાલ ગોંધીએ તૈયાર કરી છે

વર્ધા દત્તાત્રેય યાલકૃષ્ણ કાલેલકર
સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૦

• આને બંગા પ્રસારકનું નિર્દેશન હુઓ.

પ્રકાશક

अनुक्रमणीका

मंगलाचरणम्

गीतामाहात्म्यम्

१. स्वजनदर्शनयोगः	
२. कर्तुमविषादयोगः	
३. उत्थानयोगः	
४. स्वधर्मकर्मयोगः	१०
५. स्वजनकृपायोगः	१२
६. प्रसोधनयोगः	१४
७. साम्ययोगः	१६
८. योगबुद्धियोगः	१७
९. स्थिताप्रज्ञयोगः	१९
१०. कर्मयोगः	२१
११. लोकरोषद्वययोगः	२३
१२. निमग्नयोगः	२५
१३. अवतार-रहस्य-योगः	२७
१४. कर्म-मीमांसा-योगः	२९
१५. यज्ञ-रहस्ययोगः	३०
१६. ज्ञान-शापनायोगः	३१
१७. निष्ठाद्वययोगः	३२
१८. योगधारणयोगः	३४

१९. भग्ननिर्गन्धयोगः	१५
२०. योगरहस्ययोगः	१६
२१. ध्यानयोगः	१७
२२. समाधिसाम्ययोगः	१८
२३. साम्यसिद्धियोगः	४०
२४. ज्ञानभक्तियोगः	४२
२५. अभ्यासयोगः	४४
२६. शुक्लप्रकृति-गुणी-योगः	४७
२७. रात्रविशययोगः	४८
२८. प्रभवयोगः	५०
२९. भगवद्भक्तियोगः	५३
३०. विभूतियोगः	५५
३१. विश्वरूपदर्शनयोगः	५८
३२. विश्वरूपस्तवयोगः	६०
३३. श्यामप्रभुतियोगः	६३
३४. प्रगतियोगः	६४
३५. दर्शनविज्ञानयोगः	६६
३६. अनन्दयोगः	६८
३७. अमृतसिद्धियोगः	७०
३८. क्षेत्राध्यायः	७१
३९. ज्ञान-क्षेत्र-योगः	७२
४०. शुक्लप्रकृतियोगः	७४

४१. त्रिगुणयोगः	७६
४२. गुणादीतयोगः	७८
४३. प्रपत्तियोगः	७९
४४. भगवद्-आत्म-स्वरूप-योगः	८०
४५. पुण्योत्तमयोगः	८१
४६. सर्गद्वययोगः	८२
४७. वागुरसंस्पर्शयोगः	८४
४८. धृष्टाश्रययोगः	८६
४९. गुणसंख्यानयोगः	८७
५०. मङ्गानिर्देशयोगः	९२
५१. त्यागनीलसिद्धयोगः	९३
५२. नैष्कर्म्यसिद्धियोगः	९५
५३. महासिद्धियोगः	९६
५४. प्रसन्नयोगः	९८
उपसंहारः	९९
श्लोकचरणसूचिः	१०१

संकलिता भगवद्गीता

मंगलाचरणम्

॥ ॐ नमो नारायणाय पुण्योत्तमाय ॥

१. समः सर्वेषु भूतेषु ईश्वरः सुखदुःखयोः ।
महान् महात्मा सर्वात्मा नारायण इति धृतिः ॥
२. यं ब्रह्मा वरुणेन्द्रमरुतः स्तुवन्ति दिव्यैः स्तवैर्
वैदैः सांग-पद-कमोपनिषदैर् गायन्ति यं सामगाः ।
ध्यानावस्थित-तद्गतेन मनसा पश्यन्ति यं योगिनो
यस्यांतं न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः ॥
३. विष्णुर्वा त्रिपुरान्तको भवतु वा, ब्रह्मा सुरेन्द्रोऽथवा
भानुर्वा शशलग्नोऽथ भगवान् बुद्धोऽथ सिद्धोऽथवा ।
रामद्वेष-विपाति-मोह-रहित-सत्त्वानुकंपोद्यतो
यः सर्वैः सह ससृक्तो गुणगणैस् तस्मै नमः सर्वदा ॥
४. विपदो नैव विपदः संपदो नैव संपदः ।
विषद्विस्मरणं विष्णोः संपन्नारायणस्मृतिः ॥
५. मूर्कं करोति वाचालं पंगुं लंघयते गिरिम् ।
यत्कृपा तमहं देव कृष्णं वंदे जगद्गुहम् ॥
६. सर्वोपनिषदो गानो दोग्धा गोपालनंदनः ।
पार्थो बत्सः सुधीर्भोजिता दुग्ध-गीतामृतं महत् ॥

गीतामाहात्म्यम् श्रीविष्णुरक्षाच्च ।

१. गीता मे परमा विद्या ब्रह्मरूपा न मंशयः ।
गीता-ज्ञानगुपाश्रित्य त्रीन् लोकान् पालयाम्यहम् ॥
२. प्रारब्धं भुज्यमानो हि गीताभ्यासरतः सदा ।
स सुवतः स सुखी लोके कर्मणा नोपलिप्यते ॥
३. यत्र गीता-विचारधः पठनं पाठनं श्रुतम् ।
तत्राहं तिष्ठितं पृथ्वि । निवसामि सदैव हि ॥

संकलिता भगवद्गीता

अध्याय १

स्वजनदर्शनयोगः

धृतराष्ट्र उवाच

१. धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
मामकाः पांडवाश्चैव किमकुर्वत संजय !

२।

संजय उवाच

२. अथ व्यवस्थितान्दृष्ट्वा धार्तराष्ट्रान्कपिभ्यजः ।
प्रवृत्ते शस्त्रसंपाते धनुष्यम्य पांडवः ॥
३. हृदीकेशं तदा वाक्यम् इदमाह, महीपते !

अर्जुन उवाच

- सेनयोर्उभयोर्मध्ये रथं स्यापय मेऽच्युत !
४. यावदेतान्निरीक्षेऽहं चोद्भुकामान् अवस्थितान् ।
कैर्मया सह योद्धव्यम् अस्मिन् रणसमुद्यमे ॥
५. यांस्त्यमानानवेक्षेऽहं य एतेऽत्र समागताः ।
धार्तराष्ट्रस्य दुर्दुष्टेर्मुदे प्रिवन्चिकीर्षवः ॥

मंजय उवाच

६. एवमुक्तो हर्षकिशो गुडाकेशेन भारत !
सेनयोर्द्वयोर्मध्ये स्थापयित्वा रघोत्तमम् ॥
७. भीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षिताम् ।

उवाच

‘ पार्थ ! पश्यैतान् समवेतान्कुस्मिन्’ इति ॥

८. तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः पितॄन् अध पितामहान् ।
आचार्यान्मातुलान्भ्रातॄन् पुत्रान्पौत्रान्सखीन्तथा ।
९. शत्रुरान्सुहृद्दधैव तेनयोर् द्वयोरपि ॥

अध्याय २

अर्जुनविषादयोगः

१. तान्समीक्ष्य स कौन्तेयः सर्वान्विधून् अवस्थितान् ।
२. कृपया पर्याविष्टो विपीदन् इदमब्रवीत् ॥

अर्जुन उवाच

१. दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण ! युयुत्सुं समुपस्थितम् ।
सीदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिशुष्यति ॥
२. वेषधुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते ।
ङ्गिर्गङ्गीव संसृते हस्तात् त्वक्चैव परिदह्यते ॥
३. न च शक्नोम्यवस्थानुं श्रमतीव च मे मनः ।
न च श्रेयोऽनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ॥
४. न कांक्षे विजयं, कृष्ण ! न च राज्यं सुखानि च ।
किं नो राज्येन गोविन्द ! किं भोगैर्जीवितेन वा ॥
५. चेपामर्थे काञ्चित् नो राज्यं भोगाः सुखानि च ।
त इमेऽवस्थिता युद्धे प्राणास्त्यक्त्वा धनानि च ॥
६. आचार्याः पितरः पुत्राश्च तथैव च पितामहाः ।
मातुलाः श्वशुराः पौत्राः श्यालाः संवन्धिनस्तथा ॥
७. एतां हन्तुमिच्छामि घ्नतोऽपि मधुसूदन !
अपि त्रैलोक्यराज्यस्य हेतोः किं नु महीकृते ॥

९. निहत्य धार्तराष्ट्रान्नः का प्रीतिः स्याज्जनार्दन !
 १०. पापमेवाभयेदस्मान् हत्वैतान् आततायिनः ॥
 १०. तस्मान्नाहं बयं हन्तुं धार्तराष्ट्रान् स्वर्थायवान् ।
 ११. स्वजनं हि कथं हत्वा मुनिनः स्वाम माधव !
 ११. यद्यप्येतं न पश्यन्ति लोभोपहतचेतसाः ।
 १२. कुलक्षयकृतं दोषं मित्रदोहे च पातकम् ॥
 १२. कथं न द्वेयमस्माभिः पापादस्मान्निवर्तितुम् ।
 १३. कुलक्षयकृतं दोषं प्रपश्यद्भिर् जनार्दन !
 १३. कुलक्षये प्रपश्यन्ति कुलधर्माः रतातनाः ।
 १४. धर्मे नष्टे कुलं ह्यस्नम्, अधर्मोऽभिभवत्युत ॥
 १४. अधर्माभिभवान् कृष्ण ! जायते वर्णशंकरः ।
 १५. उन्नाद्यन्ते जातिधर्माः कुलधर्माश्च शाश्वताः ॥
 १५. उन्नाद्यन्तुलधर्माणां मनुष्याणां जनार्दन !
 १६. नरके नियते वासो भवतीत्यनुशुभम् ॥
 १६. अहो यत्न मद्व्याघ्रे कर्तुं व्यवसिता वयम् ।
 १७. यद्राज्यमुपगच्छेमेन हन्तुं स्वजनमुद्यताः ॥
 १७. यदि मामशनीकारम् अराज्यं गच्छयाम्ययः ।
 १८. धार्तराष्ट्रं हरे ह्यनुम् तन्मे क्षेमतरं मया ॥

संजय उवाच

१८. एवमुक्त्वाऽर्जुनः कन्दं रघोषस्य उपरिमतम् ।
 विमुञ्च्य तत्तारं वारं द्रोणोऽर्जुन-मानसः ॥

उत्थानयोगः

संजय उवाच

१५१३,
३३५०३७

१. तं तथा कृपयाविष्टम् अधुपूर्णाकुलेश्वरम् ।

निपीदन्तमिदं वाक्यम् उवाच मधुमूढतः ॥

श्रीभगवान् उवाच

२. कुतस्त्वा कश्मलमिदं विषमे समुपस्थितम् ।

अनार्यजुष्टमस्वार्थम् अक्रीर्तिकरम्अर्जुन !

३. कष्टैर्व्यं मा स्म गमः पार्थ ! नैतत्त्वप्युपपद्यते ।

क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्यक्त्वोत्तिष्ठ परंतप !

४. अथ चेत् त्वमिमं धर्म्यं संग्रामं न करिष्यसि ।

ततः स्वधर्मं कीर्तिं च हित्वा पापम्अवाप्स्यसि ॥

५. अक्रीर्तिं चापि भूतानि कथयिष्यन्ति तेऽव्ययाम् ।

संभावितस्य चाकीर्तिर् मरणादतिरिच्यते ॥

६. भयाद् रणाद् उदुपरतं मेत्यन्ते त्वा महारथाः ।

येषां (तेषां) च त्वं बहुमतो भूत्वा यास्यसि स्थावरम् ॥

७. अवाच्यवादांश्च बहून् वदिष्यन्ति तवाहिताः ।

निन्दन्तस्तव सामर्थ्यं ततो दुःखतरं नु किम् ॥

८. हतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम् ।

तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय ! युदाय कुननिश्चयः ॥

अध्याय ४

स्वधर्मकर्मयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकम्पितुमर्हसि ।
धर्म्याद्धि युद्वाच्छ्रेयोऽन्यत् क्षत्रियस्य न विद्यते ॥
२. यदृच्छ्या चोपपन्ने स्वर्गद्वारमपावृतम् ।
मुखिनः क्षत्रियाः पार्थ ! लगन्ते युद्धमीदृशम् ॥
३. ब्राह्मण-क्षत्रिय-विशां शूद्राणां च परंतप !
कर्माणि प्रविभवन्तानि स्वभाव-प्रभवैर्गुणैः ॥
४. क्षमो दमस्तपः शौचं क्षान्तिरार्जवमेव च ।
ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्य ब्रह्मकर्म स्वभावजम् ॥
५. शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्रं कर्म स्वभावजम् ॥
६. कृपि-भौरक्ष्य-वाणिज्यं वैश्यकर्म स्वभावजम् ।
परिचर्यात्मकं कर्म शूद्रस्यापि स्वभावजम् ॥
७. चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं गुण-कर्म-विभागशः ।
स्वभाव-नियतं कर्म कुर्तेन्नानादोति किल्बिषम् ॥
८. श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः परधर्मात् स्वसुष्ठितान् ।
स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥

९. स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ।
स्वकर्मनिरतः सिद्धिं यथा विन्दति तच्छृणु ॥ १
१०. यतः प्रवृत्तिर्भूतानां येन सर्वमिदं ततम् ।
स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य सिद्धिं विन्दति मानवः ॥ १
११. सहजं कर्म कौन्तेय ! सदोपमपि न त्यजेत् ।
सर्वारम्भा हि दापेण धूमेनाग्निरिवावृताः ॥ २

अध्याय ५

स्वजनकृपायोगः

अर्जुन उवाच

१. कथं भीष्ममहं संख्ये द्रोणं च मधुसूदन ।
इषुभिः प्रतियोत्स्यामि पूजार्हावरिसूदन !
२. गुह्यं अहत्या हि महानुभावान्
श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके ।
हत्वार्थकामास्तु गुह्यं इहैव
भुञ्जीव भोगान् रुधिरप्रदिग्धान् ॥
३. न चैतद्विद्मः कतरन्मो गरीयो
यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः ।
यानेव हत्वा न जिजीविषामः
तेऽवस्थिताः प्रसुप्ते धार्तराष्ट्राः ॥
४. कार्पण्य-दोषोपहत-स्वभाव-
पृच्छामि त्वां धर्म-संमूढ-चेताः ।
यच्छ्रेयः स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे
शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वा प्रपन्नम् ।

५. न हि प्रपदयामि समापनुशाद्
यच्छोकमुच्छोषणमिन्द्रियाणाम् ।
अवाप्य भूमावसपत्नमृद्धं
राज्यं मुराणाम् अपि चाधिपत्यम् ॥

संजय उवाच

६. एवमुक्त्वा हर्षकिशं गुडाकेशः परंतपः ।
'न योत्स्य' इति गोविन्दम् उक्त्वा तूष्णीं बभूव ह ॥

ॐ प्रबोधनयोगः

(आत्मस्तरात्रः)

मंजय उवाच

१. तमुवाच हृषीकेशः प्रहृगस्मिन् भारत !
मेनयोऽुभयोर्मध्यं विरीदन्तमिदं क्वचः ॥

श्रीभगवान् उवाच

२. अशोच्यान् अन्यशोचस्त्वं प्रज्ञाशंख भाषमे ।
गतासूनुमगतार्मुथ नानुशोचन्ति पण्डिताः ॥
३. न त्वेवाहं जातु नागं न त्वं नेमे जनाभिषाः ।
न चैव न भविष्यामः सर्वे वयमतः परम् ॥
४. देहिनोऽस्मिन्यथा देहे कौमारं यौवनं जरा ।
५५१ तथा देहान्तरप्राप्तिर् धीरस्तत्र न मुष्यति ॥
५. नास्तनो विद्यते भावो नाभावो विद्यते सतः ।
उभयोरपि दृष्टोऽन्तस्त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः ॥
६. अविनाशि तु तद्विद्धि येन सर्वमिदं ततम् ।
विनाशमव्ययस्यास्य न कश्चिन्कर्तुमर्हति ॥
७. अन्तवन्त इमे देहा नित्यस्योक्ताः शरीरिणः ।
अनादिनोऽप्रमेयस्य तस्माद् युष्यस्व भारत ।
८. य एनं वेत्ति हन्तारं यधैनं मन्यते हतम् ।
उभौ तौ न विजानीतौ नायं हन्ति न हन्यते ॥
९. न जायते म्रियते वा कदाचिन्
नार्यं भूत्वा भविता वा न भूयः ।

अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो
न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥

१०. वेदाविनाशिनं नित्यं य एनम्अजम्अव्ययम् ।
कथं स पुरुषः पार्थ ! कं घातयति हन्ति कम् ॥

११. वासांसि जीर्णानि यथा विहाय
नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि ।

तथा शरीराणि विहाय जीर्णा-

न्यन्यानि संयाति नवानि देही ॥

१२. नैनं शिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः ।

न चैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मास्रतः ॥

१३. अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयम् अक्लेद्योऽशोष्य एव च ।

नित्यः सर्वगतः स्थाणुर् अचलोऽयं सनातनः ॥

१४. अव्यक्तोऽयम्अचिन्त्योऽयम् अविनाशोऽयमुच्यते ।

तस्मादेवं विदित्वैनं नानुशोचितुमर्हसि ॥

१५. अथ चैनं नित्यजातं नित्यं वा मन्यसे मृतम् ।

तथाऽपि त्वं महाबाहो ! नैवं शोचितुमर्हसि ॥

१६. जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर्, ध्रुवं जन्म मृतस्य च ।

तस्माद् अपरिहार्येऽथ न त्वं शोचितुमर्हसि ॥

१७. अव्यक्तादीनि भूतानि व्यक्त-मध्यानि भारत ।

अव्यक्तनिधनान्येव तत्र का परिदेवना ॥

१८. देही नित्यमवध्योऽयं देहे सर्वस्य भारत !

तस्मात्सर्वाणि भूतानि न त्वं शोचितुमर्हसि ॥

अध्याय ७

साम्ययोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. मुग्धदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ ।

ततो युदाय युज्यस्व नैवं पापमहास्थसि ॥

२. माप्रास्पशांस्तु कौन्तय क्षीनांश्चमुरादुःसदाः ।

आगमात्पायिनोऽनित्यान् तांस्तैर्निक्षस्व भारत ।

३. य इह न व्यथयन्त्येते पुराणं पुराणम ।

सम-दुःख-मुखं धीरं सोऽमृतमवाप्नोति ॥

४. न प्रहृष्येत्प्रियं प्राप्य नोद्विजेत्प्राप्य चाप्रियम् ।

स्थिरबुद्धिरसंगूढो ब्रह्मविद् ब्रह्मणि स्थितः ॥

५. विद्याविनयसंपन्ने ब्राह्मणे गवि हस्तिनि ।

शुनि चैव श्वपाके च पण्डिताः समदर्शिनः ॥

६. इहैव तैर्जितः सर्गो येषां साम्यं स्थितं मनः ।

निर्दोष इह गमे ब्रह्म तस्माद् ब्रह्मणि ते स्थिताः ॥

अध्याय ८

योगबुद्धियोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. नेहाभिकमनाशोऽस्ति प्रत्ययायो न विद्यते ।
स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य ध्रायते महतो भयात् ॥
२. व्यवसायात्मिका बुद्धिर् एकेह कुहनन्दन !
बहुशाखा ह्यनन्ताश्च बुद्ध्योऽव्यवसायिनाम् ॥ -
३. भोगैश्वर्य-प्रराजितानां तथापहतचेतराणाम् ।
व्यवसायात्मिका बुद्धिः समाधौ न विधीयते ॥
४. त्रैगुण्यविषया वेशा निरैगुण्यो भवार्जुन !
निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थो निर्योगक्षेम आत्मवान् ॥
५. यावानर्थे उदपाने सर्वतः संप्लुतोदके ।
तावान्सर्वेषु वेदेषु ब्राह्मणस्य विजानतः ॥
६. कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।
मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि ॥
७. योगस्थः कुर्वन् कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा धनंजय !
सिद्धपसिद्धयोः समो भूत्वा समत्वं योग उच्यते ॥
८. दूरेण ह्यपरं कर्म बुद्धियोगाद्भनंजय !
बुद्धौ नारणमन्विच्छ, कृपणाः फलहेतवः ॥

९. बुद्धियुक्तो जहातीह उभे सुष्टानुष्टाने ।
तस्माद्योगाय युज्यते, योगः कर्मसु कौशलम् ॥
१०. कर्मजं बुद्धियुता हि पश्यत्यस्य मनीषिणः ।
जन्म-मरण-विनिर्मुक्तताः पदं गच्छन्त्यनामयम् ॥
११. यदा ते मोह-कलिलं बुद्धिर्व्यतितरिष्यति ।
तदा गन्ताऽसि निर्वेदं श्रोतव्यस्य ध्रुवस्य च ॥
१२. धृतिविप्रतिपन्ना ते यदा स्थाप्यति निघट्ता ।
तस्माद्योगला बुद्धिर् नदा योगमवाप्स्यति ॥

स्थितप्रज्ञयोगः -

अर्जुन उवाच

१. स्थितप्रज्ञस्य का भाषा समाधिस्थस्य केशव !
स्थितधीः किं प्रभाषेत किमासीत ब्रजेत किम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

२. प्रजहाति यदा कामान् सर्वान्पार्थ ! मनोगतान् ।
आत्मन्येवात्मना तुष्टः स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते ॥
३. दुःखेष्वनुद्विग्नमनाः सुखेषु विगतस्पृहः ।
वीतरागभयक्रोधः स्थितधीर्मुनिरुच्यते ।
४. यः सर्वत्रानभिस्नेहः तत्तत्प्राप्य शुभाशुभम् ।
नाभिनन्दति न द्वेष्टि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
५. यदा संहरते चायं कूर्मोऽङ्गानीव सर्वशः ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस् तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
६. विषया विनिवर्तन्ते निराहारस्य देहिनः ।
रसवर्जं, रसोऽप्यस्य परं दृष्ट्वा निवर्तते ॥
७. यततो ह्यपि कौन्तेय ! पुरुषस्य विपश्चितः ।
इन्द्रियाणि प्रमाथीनि हरन्ति प्रसभं मनः ॥
८. तानि सर्वाणि संयम्य युक्त आसीत मत्परः ।
बभौ हि यस्येन्द्रियाणि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
९. ध्यायतो विषयान्पुंसः सङ्गस्तेषूपजायते ॥
सङ्गान्संजायते कामः कामान्क्रोधोऽभिजायते ॥

१०. कोभाद्रवति संमोदः संमोदास्मृतिविध्रमः ।
स्मृतिध्रंशारं बुद्धिनाशो बुद्धिनानाप्रगश्यति ॥
११. रागद्वेषवियुक्तेषु विषयान्दृष्टिर्गैरचरन् ।
आत्मवस्यैर्विधेयात्मा प्रसादमधिगच्छति ॥
१२. प्रसादे सर्वदुःखानां हानिरस्योपजायते ।
प्रसन्नचेतसो ह्यशु बुद्धिः पर्यवतिष्ठते ॥
१३. नास्ति बुद्धिरयुवनस्य न वायुवतस्य भावना ।
न धाम्नायतः शान्तिर्, अशान्तस्य कुलः पुरातम् ॥
१४. इन्द्रियाणां हि वरतां यन्मनोऽनुविधीयते ।
तदस्य हरति प्रज्ञां वायुर्नाविमिताम्भसि ॥
१५. तस्माच्चस्य महाबाहो ! निगृहीतानि सर्वराः ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥
१६. या निशा सर्वभूतानां तस्यो जागर्ति गंयमी ।
यस्यां जाग्रति भूतानि सा निशा पश्यतो मुनेः ॥
१७. आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठं
समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत् ।
तद्वत्कामा यं प्रविशन्ति सर्वे
स शान्तिमाप्नोति न कामकामी ॥
१८. विहाय कामान्यः सर्वान्पुमांश्चरति निःस्पृहः ।
निर्ममो निरहंकारः स शान्तिमधिगच्छति ॥
१९. एषा वाग्मी स्थितिः पार्थ ! नैनां प्राप्य विमुक्तः ।
स्थित्वास्थामन्तकालेऽपि ब्रह्मनिर्वाणमृच्छति ॥

अध्याय १०

कर्मयोगः

ਅੰਜਨ ਭਵਾਚ

24. 90.2%

१. ज्यायसी चैत्कर्म्मणस्ते मताः बुद्धिर्जनादेन ।
तत्किं कर्मणि घोरे मां नियोजयसि केशव ।
२. व्यामिश्रेणैव वाक्येन बुद्धिं मोहयसीव मे ।
तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् ।

श्रीभगवान् उवाच

1934

३. न कर्मणामनारम्भान् नैष्कर्म्यं पुरुषोऽश्नुते ।
न च संन्यसनादेव सिद्धिं समधिगच्छति ॥
४. न हि कश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत् ।
कार्यते ह्यवशः कर्म सर्वः प्रकृतिजैर्गुणैः ॥
५. कर्मेन्द्रियाणि संयम्य य आस्ते मनसा स्मरन् ।
इन्द्रियार्थान्विमूढात्मा मिथ्याचारः स उच्यते ॥
६. यस्त्विन्द्रियाणि मनसा नियम्यारभतेऽर्जुन ।
कर्मेन्द्रियैः कमेयोगम् असक्तः स विदिष्यते ॥
७. नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः ।
शरीरयात्रापि च ते न प्रसिद्धेदकर्मणः ॥
८. यज्ञार्थात्कर्मणोऽन्यत्र लोकोऽयं कर्मबन्धनः ।
तदर्थं कर्म कौन्तेय ! सूक्तमंगः समाचर ॥

९. यत्तान्मरनिरेव स्याद्,आत्मतृप्तय मानवः ।
 आत्मन्येव च संशुष्टम् तस्य कार्यं न विद्यते ॥
१०. नैव सस्य कृत्तनार्थो नाटलेनेह कथन ।
 न चास्य गयेभूतं कथिन्धव्यपाश्रयः ।
११. तस्मादगपनः सतनं कार्यं कर्म गमाचर ।
 अतपतो त्याचरन्वमं परमाप्नोति पुरुषः ॥

लोकसंग्रहयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. कर्मणैव हि संसिद्धिम् आस्यिता जनकादयः ।
लोकसंग्रहमेवापि संपश्यन्कर्तुमर्हसि ॥
२. यद्यदाचरति ध्रेष्टुम् तत्तदेवंतरो जनः ।
स यत्प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते ॥
३. न मे पार्थास्ति कर्तव्यं त्रिषु लोकेषु किञ्चन ।
नानवाप्तम्अवाप्तव्यं वर्त एव च कर्मणि ॥
४. यदि ह्यहं न वर्तेयं जातु कर्मण्यतन्द्रितः ।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ ! सर्वशः ॥
५. उत्सीदियुरिमे लोका न कुर्यां कर्म चेदहम् ।
संक्षतस्य च कर्ता स्याम् उपहृन्प्राणिनाः प्रजाः ॥
६. सक्ताः कर्गण्यविद्वांसो यथा कुर्वन्ति भारत ।
कुर्याद् विद्वांसि तथा सक्तः चिकीर्षुर्लोकसंग्रहम् ॥
७. न बुद्धिमेदं जनयेद् अज्ञानां कर्मसङ्गिनम् ।
जोषयेत्सर्वकर्माणि विद्वान्युक्तः समाचरन् ॥
८. प्रकृतेः क्रियमाणानि गुणैः कर्माणि सर्वशः ।
अहंकारविमूढान्मा कर्ताऽहमिति मन्यते ॥
९. तत्त्ववित्तु महाबाहो ! गुणकर्मविभागयोः ।
'गुणा गुणेषु वर्तन्त' इति मत्वा न गम्यते ॥

१०. प्रहृतैर्गुणगोशूद्राः तालन्ते गुणकर्मणु ।
 तानहृन्मरिचो मन्दान् कृत्स्नविप्र विनालयेन् ॥
११. मयि मर्माणि कर्माणि संश्रय्याद्यात्मचेतसा ।
 निरादीर्निर्ममो भूया दुष्यद्वा विगन्तव्यरः ॥
१२. ये मे मगमिदं विषयम् अनुविष्टन्ति मानवाः ।
 धृद्धान्तोऽनमूयन्तो मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः ॥
१३. ये तेनदभ्यामूयन्तो नानुविष्टन्ति मे मतम् ।
 सर्वज्ञानविमूर्खान् विद्धि नष्टागचेतसः ॥

अध्याय १२

निग्रहयोगः

अर्जुन उवाच

१. सदृशं चेष्टते स्वस्याः प्रवृत्तेर्भूतानि यः ।
प्रकृतिं यान्ति भूतानि निग्रहः किं करिष्यति ॥

श्रीभगवान् उवाच

२. इन्द्रियत्वेन्द्रियस्वार्थे रागद्वेषौ ध्यवस्थितौ ।
तयोर्न वदामागच्छेन् तौ त्वस्य पम्पिन्धिनौ ॥

अर्जुन उवाच

३. अथ केन प्रयुक्तोऽयं पापं चरति गुरुषः ।
अनिच्छन्नपि वाष्पेभ्यः । बलादिव नियोजितः ॥

श्रीभगवान् उवाच

४. कान एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भवः ।
महाशनो महापाप्मा विद्ध्येनमिह वैरिणम् ॥
५. धूमेनाव्रियते वहिर् यथाऽऽदशो मलेन च ।
यथोत्खेनावृतो गर्भम् तथा तेनेदमावृतम् ॥
६. आवृतं ज्ञानमेतेन ज्ञानिनो नित्यवैरिणा ।
कामरूपेण कौन्तेय ! दुष्पूरेणानलेन च ॥

७. इन्द्रियाणि मनो बुद्धिर् अस्वाभिप्रायमुच्यते ।
एतैर्विमोहयत्येष ज्ञानमावृत्य देहिनम् ॥
८. तस्मात्तस्मिन्द्रियाणादी निग्रह्य भर्तृवेभ ।
परमाने प्रवर्द्धि त्वेन ज्ञानविज्ञाननाशनम् ॥
९. इन्द्रियाणि पराण्यादुर् इन्द्रियेभ्यः परं मनः ।
मनसस्तु परा बुद्धिर् यो बुद्धेः परस्तु सः ॥
१०. एतौ बुद्धेः परं बुद्ध्या संस्तव्यान्मानमात्मना ।
जहि दातुं महाबाहो ! कामहन्तं दुःशसादम् ॥

अध्याय १३

अवतार-रहस्य-योगः

१६१ ५१. १३-

श्रीभगवान् उवाच

१. इमं विवस्वते योगं प्रोक्तवान्अहमव्ययम् ।
विवस्वान्मनवे प्राह मनुस्त्वाकवेऽश्रवीत् ॥
२. एवं परम्पराप्राप्तम् इमं राजर्षयो विदुः ।
स कालेनेह सहता योगो नष्टः परंतप !
३. स एवार्थं मया तेऽद्य योगः प्रोक्तः पुरातनः ।
भक्तोऽगि मे सखा चेति रहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥

अर्जुन उवाच

४. अपरं भवनो जन्म परं जन्म विवस्वतः ।
कथमेतद् विजानीयां त्वमादौ प्रोक्तवामिति ॥

श्रीभगवान् उवाच

५. बहूनि मे व्यतीतानि जन्मानि तव चार्जुन ।
तान्यहं वेद सर्वाणि न त्वं वेत्स्य परंतप !
६. अजोऽपि सन्अव्ययात्मा भूतानामीश्वरोऽपि सन् ।
प्रकृतिं स्वामधिष्ठाय संभवाम्याहममायया ॥
७. यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥

८. परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मगोप्यायनार्याय गीमसमि युगे युगे ॥
९. ये यथा मां प्रपद्यन्ते मोक्षमर्थं भजाम्यहम् ।
मम परमांशुर्गन्तं मनुष्याः पाथे । सर्वशः ॥
१०. न मां कर्माणि लिम्पन्ति न मे कर्मफले शृङ्गा ।
इति मां योऽभिजानाति कर्मभिर्न स बध्यते ॥
११. जन्म कर्म च मे दिव्यम् एवं यो वेत्ति तत्त्वतः ।
त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म नैति मामेति सोऽर्जुन ।
१२. पीतरागद्वेषकोपा मन्मथा मासुषाश्रिताः ।
बहवो ज्ञानतपसा पूता मद्धाम्मायताः ॥

अध्याय १४ कर्म-मीमांसा-योगः

श्रीभगवान् उवाच

१. एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः ।
कुर्व कर्मैव तस्मान्त्वं पूर्वैः पूर्वतरं शूरा ॥
२. किं कर्म किमकर्मेति कवयोऽप्यत्र मोहिताः ।
ततो कर्म प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वा मोक्षयसेऽमुमान् ।
३. कर्मणां ह्यपि बोद्धव्यं बोद्धव्यं च विकर्मणः ।
अकर्मणश्च बोद्धव्यं गहना कर्मणो गतिः ॥
४. कर्मण्यकर्म यः पश्येत् अकर्मणि च कर्म यः ।
स बुद्धिमान्मनुष्येषु स युक्तः कृत्स्नकर्मकृत् ॥
५. यस्य सर्वे समारम्भाः कामसंकल्पवर्जिताः ।
ज्ञानाग्निदग्धकर्माणं तमाहुः पण्डितं बुधाः ॥
६. त्यक्त्वा कर्मफलसङ्गं नित्यतृप्तो निराश्रयः ।
कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि नैव किंचित्करोति सः ॥
७. निराशीर्यतचित्तात्मा त्यक्तसर्वपरिग्रहः ।
शारीरं केवलं कर्म कुर्वन्नाप्नोति कित्त्वियम् ॥
८. यदृच्छालाभमंतुष्टो द्वन्द्वातीतो धिमतारः ।
समः सिद्धावसिद्धौ च कृत्वापि न निबध्यते ।
९. गतसङ्गस्य सुव्रतस्य ज्ञानावस्थितचेतसः ।
यज्ञायाचरतः कर्म समर्थं प्रविलीयते ॥
१०. काङ्क्षन्तः कर्मणां सिद्धिं यजन्त इह देवताः ।
क्षिप्रं हि मानुषे लोके सिद्धिर्भवति कर्मजा ॥

९२

३३ अध्याय १२

यज्ञ-रहस्ययोगः

श्रीमगवान उवाच

१. सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा पुरोवाच प्रजापतिः ।
अनेन प्रतनिष्यस्वम् एष वोऽस्त्वितृषामधुरु ॥
२. देवान्भावयतानेन ते देवा भावयन्तु वः ।
परस्परं भावयन्तः धेयः परमवास्थ्य ॥
३. इष्टान्मोगान्द्वा वो देवा दास्यन्ते यज्ञभाविताः ।
तैर्देतान्प्रदायैभ्यो यो भुञ्जते स्तेन एव मः ॥
४. अमाद्भवन्ति भूतानि पर्जन्यादमरोभवः ।
यज्ञाद्भवति पर्जन्यो यज्ञः कर्मसमुद्भवः ॥
५. कर्म मद्भोद्भवे विद्धि मद्भाक्षरसमुद्भवम् ।
तस्मात्सर्वगतं मद्वा नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम् ॥
६. मद्भाषणं मद्वा हविर् मद्भाषी मद्भाषा हुतम् ।
मद्भावे तेन गन्तव्यं मद्वाक्येसमाधिना ॥
७. एवं प्रवर्तितं चक्रं नानुवर्तयन्तीह धैः ।
अघायुर्हृन्दियारामो मोघं पार्थ ! स जीवति ॥
८. यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः ।
भुञ्जते ते त्वर्धं पापा ये पचन्त्यात्मकारणात् ॥

९. यज्ञशिष्टानृतभुजो यान्ति मग्न रानतनम् ।
नायं लोकोऽस्ययज्ञस्य पुतोऽन्यः कुरुत्तम ।

१०. द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञा योगयज्ञास्तथापरे ।
स्वाध्याय-ज्ञानयज्ञाय यतयः संशितमताः ॥

११. दैवमेवापरे यज्ञं योगिनः पशुपासते ।
मद्भावावपरे यज्ञं यज्ञेनैवोपनुदति ॥

१२. धोम्रादीनीन्द्रियाण्यन्ये संयमाग्निषु जुहति ॥
शब्दादीन्विषयानन्ये इन्द्रियाग्निषु जुहति ॥

१३. राशोर्गोन्द्रिय-कर्माग्नि प्राणकर्माग्नि चापरे ।
आत्मगन्धमयोगाग्नौ जुहति ज्ञानदीपिते ॥

१४. अपाने जुहति प्राणं प्राग्नेऽपानं तथापरे ।
प्राणापानगतीं हृदया प्राणायाम-परायणाः ॥

१५. अपरे नियतादाराः प्राणान् प्राग्नेषु जुहति ।
सर्वेऽप्येते यज्ञविदो यज्ञक्षपितकल्मषाः ॥

१६. एवं बहुविधा यज्ञा वितता मद्भागो भुङ्क्ते ।
कर्मजान्विद्धि तान्सर्वान् एवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यमे ।

१७. श्रेयान्द्रव्यमयाद्यज्ञान् ज्ञानयज्ञः परंतप ।
सर्वं कर्मास्थिलं पार्थ । ज्ञाने परिसमाप्यते ॥

अध्याय १६

ज्ञान-साधनायोगः

धीमगयान् उवाच

१. यदागन्तव्यमते ज्ञानं तत्परः संयतेन्द्रियः ।
ज्ञानं लब्ध्वा परं शान्तिम् अचिरेनाधिगच्छति ॥
२. अज्ञाथाद्धानद्य संशयात्मः विनश्यति ।
नायं लोकोऽस्ति न परो न मुरो संशयात्मनः ॥
३. तद्विद्धि प्रणिपातेन परिश्रमेन सेवया ।
उपदेश्यन्ति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥
४. यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहम् एतं यास्यसि पाण्डव ।
येन भूतान्यदोषेण द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि ॥
५. अपि चेदसि पापेभ्यः सर्वेभ्यः पापकृत्तमः ।
सर्वं ज्ञानप्लवेनैव वृजिनं संतरिष्यसि ॥
६. यथैषोति गमिद्वोऽग्निर् भस्मसाम्बुस्तेऽर्जुन ।
ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि भस्मसात्कुरुते तथा ॥
७. न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।
तत्स्वयं योगसंसिद्धः कालेनात्मनि विन्दति ॥
८. योगसेन्यस्तकर्माणि ज्ञानगोष्ठिप्रसंशयम् ।
आत्मवन्ते न कर्माणि निवर्जन्ति धनंजय ।
९. तस्मादज्ञानसंभूतं हृत्स्थ ज्ञानासिनात्मनः ।
छित्त्वीनं संशयं योगम् आतिष्ठोत्तिष्ठ भारत ।

अध्याय १७

निष्ठाद्वययोगः

अर्जुन उवाच

१. संन्यासं कर्मणां कृष्ण ! पुनर्योगे च शंसति ।
यच्छ्रेय एतयोरेकं तन्मे श्नुहि गुणिधनम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

२. लोकेऽस्मिन्द्विविधा निष्ठा पुरा प्रोक्ता मया नम ।
ज्ञानयोगेन सांख्यानां कर्मयोगेन योगिनाम् ॥
३. संन्यासः कर्मयोगश्च निश्चेयसक्तायुभौ ।
तयोस्तु कर्मण्यन्यागात् कर्मयोगो विशिष्यते ॥
४. ज्ञेयः स नित्यसंन्यासी यो न द्वेष्टि न काङ्क्षति ।
निर्वृन्दो हि महाबाहो सुखं बन्धात्प्रमुच्यते ॥
५. सांख्ययोगी शृणुवालाः प्रवदन्ति न पण्डिताः ।
एकमप्यारिपतः सम्यग् उभयोर्विदन्ते फलम् ॥
६. यत्सांख्यैः प्राप्यते स्थानं तद्योगैरपि गम्यते ।
एकं साध्यं च योगे च यः पश्यति स पश्यति ॥
७. संन्यासस्तु महाबाहो दुःसमाप्नुमयोगतः ।
योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म न चिरेणाधिगच्छति ॥
८. योगयुक्तो विशुद्धात्मा विजितान्मा जितेन्द्रियः ।
सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि न लिप्यते ॥

अध्याय १८ योगधारणायोगः ५

श्रीभगवान् उवाच

१. नैव क्वचित्करोमीति युक्तो मन्देत तत्त्ववित् ।
पश्यऽभ्यन्तरपुरुषं तन्महत्तमम् ॥
२. प्रलयमिहसृजन्मृदन् उन्मिषन्निमिषन्पि ।
इन्द्रियार्थान्द्रियार्थेषु वर्तन्त इति धारयन् ॥
३. यद्वाप्याधाय कर्माणि राहं त्यक्त्वा करोति यः ।
लित्यने न स पापेन पद्मप्रमिराम्भरा ॥
४. कायेन मनसा बुद्ध्या केनैदिन्द्रियैरपि ।
योगिनः कर्म कुर्वन्ति नाहं लगत्वाऽऽत्मशुद्धये ।
५. युतः कर्मफलं त्यक्त्वा शान्तिमाप्नोति नैष्ठिकीम् ।
अयुतः कामकारेण प्लोत सततो निबध्यते ॥
६. सर्वकर्माणि मनसा संन्यस्यास्ते सुखं वशी ।
नाद्वारे पुरे देही नैव कुर्वन् न कारयन् ॥
७. न कर्तृत्वं न कर्माणि लोकस्य सृजति प्रभुः ।
न कर्मफलमेयोगं स्वभावस्तु प्रवर्तते ॥
८. नादत्तं कस्यचित्पार्यं न चैव मुहुर्तं विभुः ।
अज्ञानेनावृत्तं ज्ञानं तेन मुच्यन्ति जन्तवः ॥
९. ज्ञानेन तु तदज्ञानं येषां नाशितमात्मनः ।
तेषामादित्याज्ज्ञानं प्रकाशयति तत्परम् ॥
१०. तद्बुद्धयस्तदात्मानं तन्मिथ्यास्तत्परायणाः ।
गच्छन्त्यपुनरावृत्तिं ज्ञाननिर्धूतकल्मषाः ॥

ब्रह्मनिर्वाणयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. वायवर्गेष्वसक्तत्मा विन्दत्यात्मनि यत्सुखम् ।
स ब्रह्मयोगयुक्तत्मा सुखमश्रय्यमश्नुते ॥
२. ये हि संस्पृश्या भोगा दुःखयोनय एव ते ।
आद्यन्तवन्तः कौन्तेय । न तेषु रमते बुधः ॥
३. शम्नोतीहिव यः सोढुं प्राङ् शरीरविमोक्षणम् ।
कामकोधोद्भवं वेगं स मुक्तः स सुखी नरः ॥
४. योऽन्तःसुरोऽन्तरारामस् तथान्तर्ज्योतिरेव यः ।
स योगी ब्रह्मनिर्वाणं ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति ॥
५. लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणम् ऋषयः क्षीणकल्मषाः ।
छिन्नद्वैधा यतात्मानः संभूतहिते रताः ॥
६. क्रमकोपवियुक्तानां यतीनां यतचेतसाम् ।
समितां ब्रह्मनिर्वाणं वर्तते विदितश्रमनाम् ॥
७. स्पर्शान् कृत्वा बहिर्वाद्यान् चक्षुर्वैवान्तरे भ्रुवोः ।
प्राणापानौ समौ कृत्वा नासाभ्यन्तरचारिणौ ॥
८. यतेंद्रियमनोबुद्धिर् मुनिर्मोक्षपरायणः ।
विगतेच्छामयकोधो यः सदा मुक्त एव सः ॥
९. भोक्तारं यज्ञतपसां सर्वलोकमहेश्वरम् ।
मुह्यदं सर्वभूतानां ज्ञात्वा मां शान्तिमृच्छति ॥

अध्याय २०

योगरहस्ययोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. अनाश्रितः कर्मफलं कार्यं कर्म करोति यः ।
स संन्यासी च योगी च न निरगिर्न चक्रियः ॥
२. ये संन्यासमिति प्रादुर्योगं तं विद्धि पाण्डन ।
न ह्यसंन्यस्तसंन्यासी योगी भवति कथन ॥
३. आदरशोभुनेयोगं कर्म कारणमुच्यते ।
योगासृष्टस्य तस्यैव शमः कारणमुच्यते ॥
४. यदा हि नेन्द्रियार्थेषु न कर्मेस्वनुपज्जते ।
मर्षमोक्षपसंन्यासी योगाहवस्ततोच्यते ॥
५. उद्धरेद् आत्मनाऽऽत्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुर् आत्मैव रिपुरात्मनः ॥
६. बन्धुरात्माऽऽत्मनस्तस्य येनात्मैवात्मना जितः ।
अनात्मनस्तु बन्धुत्वं वर्तेतात्मैव बन्धुवत् ॥
७. जितात्मनः प्रदान्तस्य परमात्मा समाहितः ।
शीतोष्णशुस्तदुःखेषु तथा मानापमानयोः ॥
८. ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजितेन्द्रियः ।
युक्त इत्युच्यते योगी समलोठाश्मकायनः ॥
९. गुह्यमिन्द्रियदासीनं - मायस्य-द्वेष्य-बन्धुषु ।
साधुर्ध्यायि च पापेषु समशुद्धिर्विशिष्यते ॥

१. योगी युष्मिन् सततम् आत्मानं रक्षति स्थितः ।
एकाकी यतचित्तात्मा निराशीरपरिग्रहः ॥
२. शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य स्थिरमासनमात्मनः ।
नात्युच्छ्रितं नातिनीचं चैलाजिनकुशोत्तरम् ॥
३. तत्रैकाग्रं मनः कृत्वा यतचित्तेन्द्रियक्रियः ।
उपविश्यासने युञ्ज्याद् योगमात्मविशुद्धयम् ॥
४. समं कायशिरोग्रीवं धारयन् अचलं स्थिरः ।
संश्लेश्य नासिकाग्रं स्वं दिशश्चातवलोकयन् ॥
५. प्रशान्तात्मा विगतभीर् ब्रह्मचारिव्रते स्थितः ।
मनः संयम्य मच्चित्तो युक्त आसीत मत्परः ॥
६. युञ्जन्नेवं सदात्मानं योगी नियतमानसः ।
शान्तिं निर्वाणपरमां मत्संस्थामधिगच्छति ॥
७. नात्यश्रतस्तु योगोऽस्ति न चैकश्रन्तमनश्रतः ।
न चातिस्वप्नशीलस्य जाग्रतो नैव चाहुन ॥
८. युक्ताहारविहारस्य युक्तचेष्टस्य कर्मसु ।
युक्तस्वप्नावबोधस्य योगो भवति दुःखहा ॥
९. यदा विनियतं चित्तम् आत्मन्येवावतिष्ठते ।
निःस्पृहः सर्वकामोभ्यो युक्त इत्युच्यते तदा ॥
१०. यथा दीपो निवातस्थो नेङ्गते सोपमा स्मृता ।
योगिनो यतचित्तस्य युञ्जतो योगमात्मनः ॥

अध्याय २२

समाधिसाम्ययोगः

शीर्षगथान् उवाच

१. यद्रूपरसगन्धं विषं निहृदं योग्यमेवया ।
यत्र चैवात्मनाऽऽत्मानं पश्यन्नात्मनि तुष्यति ॥
२. सुखमात्रान्तिकं यत्तत् पुष्टिमाद्यमर्षान्द्रियम् ।
चेत्ति यत्र न चैवायं स्थितशालनि तत्त्वतः ॥
३. य लब्ध्या चापरं लाभं मन्यते नाधिकं ततः ।
यस्मिन्वित्तो न दुःखेन गुरुणापि विचाच्यते ॥
४. न धियाद्दुःखसंयोग-वियोगं योगमंशिनम् ।
स निधयेन योक्तव्यो योगोऽनिर्विण्णचेतना ॥
५. तत्कल्पप्रभराश्वामान् त्यक्त्वा तत्पनिक्षेपतः ।
मनसैवेन्द्रियग्रामं विनियम्य समन्ततः ॥
६. मनैः शनैरुपरमेद् बुद्ध्या धृतिरुद्धीतया ।
आत्मसंस्थं मनः कृत्वा न किञ्चिदपि चिन्तयेत् ॥
७. यतो यतो निश्चरति मनश्चञ्चलमस्थिरम् ।
ततस्ततो नियम्यैतद् आत्मन्येव यशं नयेत् ॥
८. प्रशान्तमनसं ह्येनं योगिनं सुखमुत्तमम् ।
उपैति शान्तरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ॥

९. युष्मभेवं राक्षसमानं योगी दिगन्तकम्पनः ।
सुप्तेन ब्रह्मसंस्पर्शम् अत्यन्तं सुखमश्नुते ॥
१०. सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि चात्मनि ।
ईक्षते योगयुक्तात्मा सर्वत्र समदर्शनः ॥
११. यो मां पश्यति सर्वत्र सर्वं च मयि पश्यति ।
तस्याहं न प्रणश्यामि स च मे न प्रणश्यति ॥
१२. सर्वभूतस्थितं यो मां भजत्येकत्वमास्थितः ।
सर्वथा वर्तमानोऽपि स योगी मयि वर्तते ॥
१३. आत्मौपम्येन सर्वत्र समं पश्यति योऽर्जुन !
सुखं वा यदि या दुःखं स योगी परमो मतः ॥

अध्याय २३ साम्यसिद्धियोगः अर्जुन उवाच

१. योऽयं योगस्त्वया प्रोक्तः साम्येन मभ्यसूदन !
एतस्याहं न पश्यामि चञ्चलान् स्थिति स्थिराम् ॥
२. पश्यते हि मनः कृष्ण ! प्रसाधि बलवद्धाम् ।
तस्याहं निग्रहं मन्ये वायोरेव मुदुष्करम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

३. असंशयं महाबाहो ! मनो दुर्निग्रहं चलम् ।
अभ्यासेन तु कौन्तेय ! वैराग्येण च शृणुते ॥
४. अशयनात्मना योगो दुष्प्राप इति मे मतिः ।
वश्यात्मना तु यतता शक्योऽवाप्नुमुपायतः ॥

अर्जुन उवाच

५. अयतिः भद्रयोपेतो गोपाच्यलितमानसः ।
अप्राप्य योगसिद्धिं कां गतिं कृष्ण ! गच्छति ॥
६. क्वचिन्मोक्षविभ्रष्टम् छिन्नाभ्रनिव मयति ।
अप्रतिष्ठो महाबाहो ! विमूढो मत्प्रणः पथि ॥
७. एतन्मे संशयं कृष्ण ! छेतुमर्हायशेषतः ।
त्वदन्यः संशयस्यास्य छेत्ता न ह्युपपद्यते ॥

श्रीभगवान् उवाच

८. पार्थ ! नैवेह नामुत्र विनाशस्तस्य विद्यते ।
न हि कल्याणकृन् कश्चिद् दुर्गतिं तान ! गच्छति ॥
९. प्राप्य पुण्यकृतान् लोकान् उपित्वा शाश्वतीः समाः ।
शुचीनां धीमतां गेहे योगभ्रष्टोऽभिजायते ॥
१०. अथवा योगिनामेव बुद्धे भवति धीमताम् ।
एतद्धि दुर्लभतरं लोके जन्म यदीदृशम् ॥
११. तत्र तं बुद्धिसंयोग लभते पौर्वदेहिक्म् ।
यतते च ततो भूयः संसिद्धौ पुनन्दन ! ॥
१२. पूर्वाभ्यासेन तेनैव हियते ह्यवशोऽपि सः ।
जिज्ञासुरपि योगस्य शब्दब्रह्मातिवर्तते ॥
१३. प्रयत्नाद्यतमानस्तु योगी संशुद्धकिस्त्वपः ।
अनेकजन्मसंसिद्धस् ततो याति परां गतिम् ॥
१४. तपस्विभ्योऽधिको योगी ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः ।
कर्मिभ्यश्चाधिको योगी तस्माद् योगी सर्वार्हनु !
१५. योगिनामपि सर्वेषां मद्गतेनान्तरात्मना ।
श्रद्धावान्भजते यो मां स मे युक्ततमो मनः ॥

ज्ञानभक्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. षतुर्निधा भजन्ते मां जनाः गुह्यतिनोऽर्जुन !
आना जिज्ञासुरर्थाधीं ज्ञानी न भक्त्यम ॥
२. तेषां ज्ञानी निव्ययुक्त एकभक्तिर्विधिं
प्रिया हि ज्ञानिनोऽन्यथम् अहं स च मम प्रियः ॥
३. उदासः सर्व एवैत ज्ञानी तस्मैव मे मतम् ।
आस्थितः स हि युक्तात्मा मामेवानुत्तमो गतिम् ॥
४. बहूनां जन्मनामन्ते ज्ञानवान्मां प्रपद्यते ।
वागुदेयः सर्वमिति स महात्मा सुदुर्लभः ॥
५. कामेस्तेहैरहन्तज्ञानाः प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः ।
तं तं नियममास्थाय प्रकृत्या नियता स्वया ॥
६. यो यो यां यां तनुं भक्तः धृष्ट्याऽर्चितुमिच्छति ।
तस्य तस्याचल्यो धृष्टो तामेव विदधाम्यहम् ॥
७. स तथा धृष्ट्या युक्तः सत्याराधनमीहते ।
लभते च ततः कामान् मयैव विहितान् हि तान् ॥
८. अन्तवत्तु फलं तेषां तद्भवत्यल्पमेधसाम् ।
देवान्देवयजो यान्ति मत्संपत्ता यान्ति मामपि ॥
९. अव्यक्ते व्यक्तमापन्नं मन्यन्ते मामबुद्धयः ।
परं भावमजानन्तो ममाव्ययमनुत्तमम् ॥

१०. नाहं प्रकाशः सर्वस्य योगमायासमावृतः ।
मूढोऽयं नाभिजानाति लोको मामजमव्ययम् ॥
११. वेदाहं समतीतानि वर्तमानानि चार्जुन ।
भविष्याणि च भूतानि मां तु वेद न मथ्यते ॥
१२. इच्छाद्वेषसमुत्पेन द्वन्द्वमोहेन भारत !
सर्वभूतानि संमोहं रणे दान्ति परन्तप ! ॥
१३. येषां त्वन्तर्गतं पापं जनानां पुण्यकर्मणाम् ।
ते द्वन्द्वमोह-निर्मुक्ता भजन्ते मां दृढमताः ॥
१४. जरामरणमोक्षाय मामश्रित्य यतन्ति ये ।
ते ब्रह्म तद्विदुः कृत्स्नम् अध्यात्मं कर्म चासितम् ॥

अध्याय २५

अभ्यासयोगः

अर्जुन उवाच

१. किं तद् मद्ग विमर्ष्यात्मै किं कर्म पुरुषोत्तम !
प्रयागकाले च कथं क्षेयोऽग्नि नियतात्मभिः ॥

श्रीभगवान् उवाच

२. अक्षरं मद्ग परम स्वभायोऽप्यात्ममुच्यते ।
भूतभायोद्भवकरो रोगिणः कर्मसङ्गितः ॥
३. अन्तकाले च मामेव स्मरन्मुक्त्वा क्लेश्वरम् ।
यः प्रयति स मद्भाव याति नास्त्यत्र संशयः ॥
४. यं यं वापि स्मरन् भागं त्यजत्यन्ते क्लेश्वरम् ।
तं तमेवैति कौन्तेय ! सदा तद्भावभाषितः ॥
५. तस्मान्मर्षेषु कालेषु मामनुस्मर युध्य च ।
मर्ष्यपितमनोऽशुद्धिर् मामेवैष्यत्यसशयम् ॥
६. अभ्यासयोगयुक्तेन चेतसा नान्यगमिना ।
परमं पुरुषं दिव्यं याति पार्थानुचिन्तयन् ॥
७. कविं पुराणमनुशासितारम्
अणोरणीयान्मनुस्मरेद्दयः ।
सर्वस्य धातारमनुचिन्त्यरूपम्
आदित्यवर्णं तमसं परस्मान् ॥

८. प्रयाणकाले मनसाचलेन

भवत्या युक्तो योगवलेन चैव ।

ध्रुवोर्मध्ये प्राणनावेदय सम्यक्

स सं परं पुण्यमुपैति दिव्यम् ॥

९. यदक्षरं वेदविदो वदन्ति

विदन्ति यद्यतयो वीतरागाः ।

यदिच्छन्तां ब्रह्मचर्यं चरन्ति

तत्ते पदं संग्रहेण प्रवक्ष्ये ॥

१०. सर्वद्वाराणि संयम्य मनो हृदि निरुध्य च ।

मूर्ध्निधायात्मनः प्राणम् आस्थितो योगधारणाम् ॥

११. ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म व्याहरन्नामतुरमरन् ।

यः प्रयाति त्यजन्देहं स याति परमां गतिम् ॥

१२. अनन्यचेताः सततं यो मां स्मरति नित्यदाः ।

तस्याहं सुलभः पार्थ ! नित्ययुक्तस्य योगिनः ॥

१३. मामुपेत्य पुनर्जन्म दुःखालयमशाश्वतम् ।

नाप्नुवन्ति महात्मानः संसिद्धिं परमां गताः ॥

१४. आब्रह्मभुवनाद्भोकाः पुनरावर्तिनोऽर्जुन !

मामुपेत्य तु कौन्तेय ! पुनर्जन्म न विषते ॥

१५. सहस्रयुगपर्यन्तम् अहर्यद्वह्मणो विदुः ।

रात्रिं युगसहस्रान्तां तेऽहोरात्रविदो जनाः ॥

१६. अव्यक्तादव्यक्तयः सर्वाः प्रभवन्त्यहरागमे ।

रात्र्यागमे प्रलीयन्ते तत्रैवाव्यक्तसंज्ञके ॥

१७. भूतमातः स एवायं भूता भूता प्रसीयते ।
साम्यागमेऽयमः पार्थ ! प्रभास्यहरागमे ॥
१८. परानृणास्तु भावोऽस्योऽव्यक्तोऽव्यक्ताहरानाननः ।
यः स सर्वेषु भूतेषु नश्यत्सु न विनश्यति ॥
१९. अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तं तमाहुः परमां गतिम् ।
यं प्राप्य न निवर्तन्ते तद्दाम परमं मम ॥
२०. पुरुषः स परः पार्थ ! भवत्या सभ्यस्त्यनन्यया ।
यस्यान्तःस्थानि भूतानि येन सर्वमिदं ततम् ॥

शुक्लकृष्णे-सृती-योगः

श्रीभगवान् उवाच

१. वेदेषु ब्रह्मेषु तपसु चैव
दानेषु यत् पुण्यफलं प्रदिशम् ।
अत्येति तत्सर्वमिदं विदित्वा
योगी परं स्थानमुपैति चाद्यम् ॥
२. यत्र काले त्वनावृत्तिम् आवृत्तिं चैव योगिनः ।
प्रयाता यान्ति तं कालं दक्ष्यामि भरनर्पभ ! ॥
३. अग्निर्व्योतिरहः शुक्लः पश्मासा उत्तरायणम् !
तत्र प्रयाता गच्छन्ति ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः ॥
४. धूमो रात्रिस्तथा कृष्णः पश्मासा दक्षिणायनम् ।
तत्र चान्द्रमस उयोतिर् योगी प्राप्य निवर्तते ॥
५. शुक्लकृष्णे गती ह्येते जगतः शाश्वते मते ।
एकया यात्यनावृत्तिम् अन्ययाऽऽवर्तते पुनः ॥
६. नैते गृही पार्थ ! ज्ञानन् योगी मुह्यति कथन ।
तस्मात्सर्वेषु कालेषु योगयुक्तो भवार्जुन ! ॥

राजविधायोगः

धीमगम्यान् उवाच

१. इदं तु ते गुह्यमै प्रवक्ष्याम्यनमूयते ।
ज्ञान विज्ञानगर्हितं यशदाना मोक्षयोगोऽनुभा ॥
२. राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।
प्रायश्चात्तमं धर्मं गुह्यं वर्तुमव्ययम् ॥
३. अश्रुभक्ताः पुरुषा धर्मस्यास्य परंतप !
अप्राप्य मां निवर्तन्त मृत्युर्गमात्कर्मणि ॥
४. न च मन्थानि भूतानि पश्य मे योगमैश्वरम् ।
भूतमून न च भूतस्थो ममात्मा भूतभानः ॥
५. यथाकाशस्थितो निर्व्यं वायुः सर्वत्रगो महान् ।
तथा सर्वान्धि भूतानि मन्थानीदृशुपास्य ॥
६. सर्वभूतानि कीर्तये ! प्रकृतिं यान्ति मामिदम् ।
कल्पक्षये पुनस्तानि कल्पादौ विद्युजाम्बहम् ॥
७. प्रकृतिं रामरुह्य विद्युजानि पुनः पुनः ।
भूताममिमं हृदम्रम् अरक्षं प्रकृतेर्वशात् ॥
८. न च मां तानि कर्माणि निवर्तन्ति धनंजय !
उदासीनवदासीनम् अरायते तेषु कर्मसु ॥

९. मयाऽप्यक्षेण प्रकृतिः सृपत सचराचरम् ।
हेतुनाऽनेन कौन्तेय । जगद्विपरिते ॥
१०. अवजानन्ति मां मूढा मानुषीं तनुमाश्रितम् ।
परं भागमजानन्तो मम भूत-महेश्वरम् ॥
११. मोघाया मोघकर्माणो मोघज्ञाना विचेतसः ।
राक्षसीमासुरीं चैव प्रकृतिं मोहिनीं श्रिताः ॥
१२. महत्मानस्तु मां पार्थ । दैवीं प्रकृतिमाश्रिताः ।
भजन्त्यनन्यमनसो ज्ञान्या भूतादिमव्ययम् ॥
१३. सततं श्रितयन्तो मां यतन्तश्च दृढमताः ।
नमस्यन्तश्च मां भक्त्या नित्ययुक्ता उपासते ॥
१४. ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये यजन्तो मामुपासते ।
एकत्वेन पृथग्न्येन बहुधा विभक्तोमुरात् ॥

प्रभवयोगः

भीमगयान उवाच

१. भूमिरसोऽग्नौ वायुः न मनो बुद्धिर च ।
अहंकार इतीयं मे भिन्ना प्रवृत्तिरुत्थिता ॥
२. भारेयमिच्छन्मृतमृत्तिं विद्धि मे पदम् ।
जीवभूता महाबाहो यदेवं धारयन् जगत् ॥
३. एतद्योनीनि भूतानि सर्वज्ञात्पुरुषात्तव ।
अहं कृन्त्यस्य जगताः प्रभवः प्रलयस्तथा ॥
४. मत्तः परतरं नाभ्यन् किंचिदस्ति भर्तृजय ।
मयि सर्वमिदं प्रोक्तं मूढे मन्निमता इव ॥
५. रसोऽहमात्म, कस्मिन्नेव ! प्रभारिम तस्मिन्सूर्ययोः ।
प्रलयः सर्ववेदेषु, शब्दः स्वे, योऽहं नृप ॥
६. पुण्यो गन्धः पृथिव्यो च, तेजधारिम विभारसौ ।
जीवने सर्वभूतेषु, तवधारिम तवस्त्रिषु ॥
७. बीजं मां सर्वभूतानां विद्धि पार्थ । गन्तावनम् ।
बुद्धिषुद्धिमनामस्मि तेजस्तेजस्विनामहम् ॥
८. पले पलपतामस्मि कामरागद्विवर्जितम् ।
धर्माविरुद्धो भूतेषु कामोऽस्मि भरतर्षभ ।
९. अहं कृतुरहं यतः स्वधाहमअहमौषधम् ।
मन्त्रोऽहम् अहमेवाज्यम् अहमग्निराहं हुतम् ॥

१०. पिताऽहमस्य जगतो माता धाता पितामहः ।

वेद्यं पवित्रमोङ्कार ऋक् साम यजुरेव च ॥

११. गतिर्मेतां प्रभुः साक्षी निवासः शरणं मुहूर्त ।

प्रभवः प्रलयस्थानं निधानं बीजमव्ययम् ॥

१२. तपाम्यहम् अहं वर्षं निगृह्णाम्युत्तुजामि च ।

अगृतं चैव मृत्युध्वं सदसचाहमर्जुन । ॥

१३. त्रैविद्या मां सोमपाः पूतपापाः

यजैरित्वा स्वर्गंति प्रार्थयन्ते ।

ते पुण्यमासाद्य सुरेन्द्रलोकम्

अश्नन्ति दिव्यान् दिवि देवभोगान् ॥

१४. ते स भुक्त्वा स्वर्गलोकं विशालं

क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशन्ति ।

एवं त्रयी-धर्ममनुप्रपन्ना

गतागतां कामकामा लभन्ते ॥

१५. अतन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते ।

तेषां मित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहम् ॥

१६. येऽप्यन्यदेवता भक्ता यजन्ते श्रद्धयान्विताः ।

तेऽपि मामेव कौन्तेय । यजन्त्यविधिपूर्वकम् ॥

१७. अहं हि सर्वयज्ञानां भोक्ता च प्रभुरेव च ।

न तु माम्अभिजानन्ति तत्त्वेनातश्च्यवन्ति ते ॥

१८. यान्ति देवव्रता देवान् पितॄन् यान्ति पितृव्रताः ।

भूतानि यान्ति भूतेज्या यान्ति मदाजिनोऽपि माम् ॥

अध्याय २९

भगवद्भक्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. भूय एव महाबाहो ! शृणु मे परमं वचः ।
यत्तेऽहं प्रीयमाणाय वक्ष्यामि हितकाम्यया ॥
२. न मे विदुः सुरगणाः प्रभवं न महर्षयः ।
अहमादिहिं देवानां महर्षीणां च सर्वजः ॥
३. यो माम्भजम्भजानादि च वेत्ति लोकमहेश्वरम् ।
असंमूढः स मर्त्येषु सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥
४. बुद्धिर्ज्ञानमसंमोहः क्षमा सत्यं दमः शमः ।
मुखं दुःखं भवोऽभावो भयं चाभयमेव च ॥
५. अहिंसा समता तुष्टिर् तपो दानं यशोऽयशः ।
भवन्ति माया भूतानां मत एव पृथग्विधाः ॥
६. अहं सर्वस्य प्रभवो मत्तः सर्वं प्रवर्तते ।
इति गत्वा भवन्त मां बुधा भावसामन्विताः ॥
७. मच्चित्तः मद्रतप्राणा बोधयन्तः परस्परम् ।
कथयन्तश्च मां नित्यं तुष्यन्ति च रमन्ति च ॥
८. तेषां सततयुक्तानां भजतां प्रीतिपूर्वकम् ।
ददामि बुद्धियोगं ते येन मामुपगच्छन्ति ते ॥

१. तं तमं तानुवर्त्यायन् भद्रमद्वयं तमः ।
नादायद्यामभासो जगदीदेन भासतः ॥

अर्जुन उवाच

१०. परं मया परं धाम पवित्रं परमं भवान् ।
पुण्यं दाम्पत्यं दिव्यं आदिशतमं त्विदम् ॥
११. आदुस्तान्मदयः तौ देवर्षिर्नास्मदाया ।
भगिनो देवतो द्यावः तस्य यौ वरीय मे ॥
१२. तमैवद् कृतं मन्दं कृतां वदसि केशव ।
न हि ते भगवन् ! स्वनितं शिदुर्मेत न शनराः ॥
१३. स्वयमेवात्मनाऽऽत्मनं चैव तौ पुण्योत्तम ।
भूमावन ! भूरा ! देवदेव ! जगत्पते ! ॥
१४. कानुमहोदयशेषेण दिव्या स्वामिभूतयः ।
सभिर्बिभूतिभिर्लोकांश्च स्माह्वी व्याप्य तिष्ठति ॥
१५. कथं विद्यावद्व्योम्नि ! तौ तत्र परिविभक्तवन् ।
केषु केषु च भागेषु चिन्त्योऽसि भगवन् ! मया ॥
१६. चित्तरेणात्मनो योगं शिभूतिं च जगदीन !
भूयः कथय तृप्तिर्हि शृण्वतो नार्ति मेऽमृतम् ॥

अध्याय ३०

विभूतियोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. हन्त । ते कथयिष्यामि दिव्या ह्यात्मविभूतयः ।
प्राधान्यतः कुरुष्वेष्ट । नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे ॥
२. अहमात्मा गुडोक्तेः । सर्वभूताशयस्थितः ।
सर्गाणाम् आदिरन्तश्च मध्यं चैवाहमर्जुन ।
३. इन्द्रियाणां मनश्चास्मि भूतानामस्मि चेतना ।
मृत्युः सर्वहरधाहम् उद्भवश्च भविष्यताम् ॥
४. प्रजनश्चास्मि कन्दर्पो यमः संयमतामहम् ।
अहमादिश्च मध्यं च भूतानामन्त एव च ॥
५. हिमालयः स्थावराणां स्रोतसामस्मि जाह्नवी ।
अश्रवः सर्ववृक्षाणां सरसामस्मि सागरः ॥
६. मासानां माणेशीर्षोऽहम् कलूनां कुसुमाकरः ।
पवनः पवतामस्मि ज्योतिषा रविरंशुमान् ॥
७. अक्षराणामकरोऽस्मि द्वन्द्वः सामासिकस्य च ।
अध्यात्मविद्या विद्यानां वादः प्रवदतामहम् ॥
८. वेदानां सामवेदोऽस्मि देवानामस्मि वासवः ।
बृहत्साम तथा साम्ना गायत्री छन्दसामहम् ॥

९. मङ्गला जयपतोऽस्मि मितामरन्दकमधरम् ।
अदमोपाधयः कायो ध्याता देविभयोमुनः ॥
१०. दुर्गं द्रवयमानस्मि तेजोत्रयिनामहम् ।
जयोऽस्मि श्यामाजोऽस्मि गार्गं गङ्गायामहम् ॥
११. पुनोभवा न सुखं मां विद्धि पार्थिवं ।
महर्षिणा भृशुर्हं देवर्षिणा च नारदः ॥
१२. कृष्णीनां माधुदेवोऽस्मि पण्डितानां धनेश्वरः ।
भुनीनामन्धं व्यागः कर्षीनामुग्रना कविः ॥
१३. प्रह्लादधर्मि दिव्यानां रामः शम्भूतामहम् ।
रुद्राणां दीवरधर्मि मिथ्यानां कर्षो मुनिः ॥
१४. मेनानीनामहं हरन्दो वरुणो यादवामहम् ।
दीर्घिः श्रीर्षो न नागिणो स्मृतिर्मेधा धृतिः क्षमा ॥
१५. उर्वरप्रदममभानां विद्धि माममृतोद्भवम् ।
तेरागं गजेन्द्राणां भेज्जनामस्मि कामपुक् ॥
१६. आशुधानामहं गार्गे मेहः क्षिप्ररिणामहम् ।
गृणाणां च गृणेन्द्रोऽहं वनतयध पक्षिणाम् ॥
१७. दण्डो दमयनामस्मि नीतिरस्मि जिगीषणाम् ।
मौने चैवास्मि गुणानां हान हानतामहम् ॥
१८. यथापि सर्वभूतानां बीजं तदहमर्जुन ।
न तदस्ति विना यत्स्यात् मया भूतं परापरम् ॥
१९. नान्तोऽस्ति मम दिव्यानां विभूतीनां परं नय ।
एष तद्देशतः प्रोक्तो विभूतेर्विस्तरौ मया ॥

अध्याय ३१

विश्वरूपदर्शनयोगः

अर्जुन उवाच

१. मदनुपशम परमे गृध्रमध्वजमर्हन् ।
यत्प्राप्तेनैव त्वत्पदेन मोहोऽयं विगतो मम ॥
२. भगवन्वो हि भूतानो ध्रुवो निरन्तरतो मया ।
ततः पञ्चदशधा । माहात्म्यमहि चाव्ययम् ॥
३. एवमेतद् यथाय त्वम् आत्मानं परमेश्वर ।
द्रष्टुमिच्छामि ते रूपम् ऐश्वरं पुरुषोत्तम । ॥
४. मन्त्रो यदि तच्छब्दयं मया द्रष्टुमिति प्रभो ।
योगेश्वर । ततो मे तं दर्शयाम्भानमदम्यम् ॥

श्रीभगवान् उवाच

५. पश्य मे पार्थ । रूपाणि दातृशोऽथ सहस्रतः ।
बह्व्यवष्टूर्णानि नानावर्णाकृतीनि च ॥
६. इद्वैतस्थे जगत्पुनरनं पश्यात् संपराचरम् ।
मम देहे शुभोक्ता । यथान्यद् द्रष्टुमिच्छसि ॥
७. न तु मां शक्यते द्रष्टुम् अमेनैव त्वचक्षुषा ।
दिव्यं ददामि ते चक्षुः पश्य मे योगमेश्वरम् ॥

संजय उवाच

८. एवमुक्त्वा ततो राजन् । महायोगेश्वरो हरिः ।
दर्शयामास पार्थाय परमं रूपमैश्वरम् ॥
९. अनेकदिव्याभरणं दिव्यानेकोद्यतायुधम् ।
सर्वाध्वर्यमयं देवम् अतन्तं विश्वतोमुखम् ॥
१०. दिवि सूर्यसदृशस्य भवेद्युगपदुत्थिता ।
यदि माः सदृशी सा स्याद् भासस्तस्य महात्मनः ॥
११. तत्रैकस्थं जगत्पुनस्तं प्रविभक्तमनेकधा ।
अपश्यद्देवदेवस्य शरीरे पाण्डवस्तदा ॥
१२. ततः स विस्मयाविष्टो हृष्टरोमा धनञ्जयः ।
प्रणम्य शिरसा देवं कृताञ्जलिर्भाषत ॥

अध्याय ३२ विश्वरूपमन्त्रयोगः

अर्जुन उवाच

१. पश्यामि देवांस्तान् देवा ! देहे
 गर्वात्मनश्चा भूतानिदोषशेषान् ।
 मान्मे न मर्त्ये न पुनस्तानादिं
 पश्यामि विभेभर ! विश्वरूप !
२. किरीटिनं गदिनं चक्रिनं च
 तेजोगादिं सारंगो दीप्तिमन्तम् ।
 पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्यं तमन्ताद्
 दीप्तानलार्कपुतिम्भ्रमेयम् ॥
३. त्वमभरं परमं वेदितव्यं
 त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।
 त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्ता
 सनातनस्त्वे पुरयो मनां मे ॥
४. अनादिमध्यान्तमभ्रमन्तवीर्यम्
 अनन्तबाहुं दशिसूर्यनेत्रम् ।
 पश्यामि त्वां दीप्ताद्गुणाशवक्त्रं
 स्वतेजसा विश्वमिदं तपन्तम् ॥

५. द्यावा-पृथिव्योरिदमन्तरं हि

व्याप्तं त्वयैकेन दिग्ध सर्वाः ।

दृष्ट्वादभुतं रूपमुग्रं तत्रैदं

लोकत्रयं प्रव्यधिर्न महात्मन् ! ॥

६. अमी हि त्वां मुसंघा विगन्ति

केचिन्मीताः प्राञ्जलयो गृणन्ति ।

स्वर्स्त्युक्त्वा महर्षि-सिद्ध-मंघाः

स्तुवन्ति त्वां स्तुतिभिः पुष्कलाभिः ॥

७. रूपं महत् ते बहुवचनेन

महाबाहो ! बहुबाहुरूपादम् ।

बहूदरं बहुदंष्ट्राकराडं

दृष्ट्वा लोकाः प्रव्यथिताम्नधाहम् ॥

८. नभःस्पृश दीप्तमनेकवर्ण

व्याताग्नं दीप्तयिनालनेत्रम् ।

दृष्ट्वा हि त्वां प्रव्यथितान्तराहमा

वृत्तिं न विन्दामि शमं च दिष्णो ! ॥

९. दंष्ट्राकरालानि च त सुखानि

दृष्ट्वैव कलानलसन्निभानि ।

दिशो न जाने न लभे च शमं

प्रसीद देवेश ! जगन्निवास ! ॥

१०. अमी च त्वा वृतसूक्ष्म पुत्राः

तवै सहैवावनिपालसपैः ।

भूमिो दीपः सूतपुत्रस्तथागो

गङ्गासमीपेति योऽमुष्मिः ॥

११. यश्चापि ते त्वरमाणा विसन्ति

क्षुत्ताराणां भवानवन्ति ।

केचिद्विद्वता दशमन्त्रेण

सत्सन्तो भूर्निष्ठस्तमाङ्गिः ॥

१२. यथा नदीनां पद्मोऽभ्युदयेणः

तनुश्चेत्तन्निमुग्धा इरन्ति ।

तथा तपानी नरलोकादपि

विसन्ति यश्चाप्यभिदिगच्छन्ति ॥

१३. यथा प्रसीतो जाल्मं पतयेत्

विसन्ति नासाय समृद्धयेणः ।

तथैव नासाय विसन्ति लोभम्

तथापि यश्चापि समृद्धयेणः ॥

१४. लेलिहसो प्रसमानः समनात्

लोकान् सममान् वदनेर्ज्वलद्भिः ।

तेजोभित्तारूपं जगत्समम्

भासास्तनोमाः प्रतपन्ति विष्णोः ॥

१५. आख्याहि मे को भवानुत्तरुणो

नमोऽस्तु ते देववर । प्रणमि ।

विज्ञानुमिच्छामि भवन्तमाद्यं

न हि प्रजानामि तव प्रवृत्तिम् ॥

अध्याय ३३

कालमवृत्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. कालोऽस्मि लोकक्षयकृत्प्रवृद्धो
लोकान् समाहर्तुमिह प्रवृत्तः ।
ऋतेऽपि त्वां न भविष्यन्ति सर्वे
येऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः ॥
२. तस्मात् त्वमुत्तिष्ठ यशो लभस्व
जित्वा शत्रून् भुङ्क्ष्व राज्यं समृद्धम् ।
मयैवैतं निहताः पूर्वमेव
निमित्तमात्रं भव सव्यमाचिन् । ॥
३. श्लोणं च भीष्मं च जयद्रथं च
कर्णं तथान्यान्अपि योधवीरान् ।
मया हतास्त्वं जहि मा व्यथिष्ठा
युध्यस्व, जितासि रणे सपत्नान् ॥
संजय उवाच
४. एतच्छ्रुत्वा वननं केशवस्य
कृताङ्गलिर्वेपमानः विरीटी ।
नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णं
सगद्गदं भीतभीतः प्रणम्य ॥

अध्याय ३५

दर्शनाधिकारयोगः

धीमगवान् उवाच

१. मया प्रगधेन तवार्जुनेदं

ह्ये परं दर्शितम्भाण्मयोगतः ।

तत्रोमयं विधमनन्मनाम्

यन्मे रात्रयेन न दृष्टव्यम् ॥

२. न येददत्ताययनैर्, न दक्षैर्

न च क्रियाभिर्, न तपोनिदधैः ।

णीहवः सावय अहं नृलोके

इष्टं रात्रयेन पुनर्प्राप्तिर ! ॥

३. मा त ध्याता, मा च विमूढमात्रो

दृष्टा ह्य पोःमीदृग्मन्मोदम् ।

व्यवेत-भीः प्रीणमताः पुनस्त्वं

तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य ॥

संजय उवाच

४. इत्यर्जुने तामुचैरस्त्वथोक्तया

ह्यहं रूपं दर्शयामास भूयः ।

आश्वासयामास च भीतमेनं

भूत्वा पुनः सौम्यस्वप्नमहात्मा ॥

अर्जुन, उवाच

५. दृष्ट्वैदं मानुषं रूपं तव सौम्यं जनार्दन ।
इदानीमस्मि संवृत्तः सचेताः प्रकृतिं गतः ॥

श्रीभगवान् उवाच

६. सुदुर्दर्शमिदं रूपं दृष्ट्वानसि यन्मम ।
देवा अप्यस्य रूपस्य नित्यं दर्शनकामिनः ॥
७. नाहं वेदैर्, न तपसा, न दानेन, न चेज्यया ।
शक्य एवंविधो द्रष्टुं दृष्ट्वानसि मां यथा ॥
८. भक्त्या त्वनन्यया शक्य अहमेवंविधोऽर्जुन ।
ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन प्रवेष्टुं च परंतप ॥
९. मात्कर्मकृन् मात्परमो मद्भक्तः संगवर्जितः ।
निर्वैरः सर्वभूतेषु यः स मामेति पाण्डव ॥

अध्याय ३४

प्रणययोगः

अर्जुन उवाच

१. कथं हि किञ्चि । न प्रीतिं
जगता प्रहृष्टयन्मुखाय न ।
रक्षोर्ग भीतानि दिशो द्रवन्ति
मते नमस्यन्ति च सिद्धयेषाः ॥
२. नमो नमस्तत्राय सद्गुरुभ्यः
पुनश्च भूयोऽपि नमो नमो न ।
अनन्त ! देवेश ! जगतिताम !
ममभरं मदमन तन्परं वा ॥
३. तमादिदेवाः पुराणः पुराणः
स्वमस्य विश्वस्य परं विधानम् ।
येतामि वेद्यं च परं न धाम
त्वया तनं विश्वमनन्ताम् ॥
४. नमः पुरस्तादाय शृष्टारणे
नमोऽस्तु ते तर्पेण एव मयि ।
अनन्तरीयाग्निविक्रमस्य
मयै ममात्रोपि ममोऽसि सार्वः ॥
५. तन्वेति मया प्रथमं यदुक्तं
हे कृष्ण । हे यादव । हे मतेति ।

अजानता महिमानं तवेदं

मया प्रमादात् प्रणयेन वापि ॥

६. यच्चावहासार्थमुत्सृज्यतोऽसि

विहार-शय्यासन-भोजनेषु ।

एकोऽथवाप्यच्युत । तत्समक्षं

तत्क्षामये त्वाम् अहम्प्रमेयम् ॥

७. पितासि लोकस्य चराचरस्य

त्वमस्य पूज्यश्च गुरुगौरीयान् ।

न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिकः कुतोऽन्यो

लोकत्रयेऽप्यप्रतिम-प्रभावः ॥

८. तस्मात्प्रणम्य प्रणिधाय कार्यं

प्रसादये त्वाम् अहमीशमीडयम् ।

पितृव पुत्रस्य सखेव सख्युः

प्रियः प्रियार्थार्हसि देव । सोढुम् ॥

९. अदृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा

भयेन च प्रव्यथितं मनो मे ।

नदेव मे दर्शय देव । रूपं

प्रसीद देवेश । जगन्निवास ! ॥

१०. किरीटिनं गदिनं चक्रहस्तम्

दृच्छामि त्वां द्रष्टुमहं तथैव ।

तनैव रूपेण चतुर्भुजेन

सहस्रबाहो । भव विश्वमूर्ते ! ॥

अध्याय ३५
दर्शनाधिकारयोगः
धीभगवान् उवाच

१. मया प्रवक्षेन तत्तर्जुनेष्टं
 रूपं परं दर्शितमभ्यन्तरीयम् ।
 तत्रोन्मत्तं विश्वमनन्तमाय
 दन्ते तदन्धेन न दृष्टव्यम् ॥
२. न वेदगताप्ययनैः, न दनैः
 न च क्रियाभिः, न तपोभिरपि ।
 एतन्मया दत्तं भद्रं नृलोके
 द्रष्टुं तदन्धेन कुरुष्वरीर ! ॥
३. मा ते श्रिया, मा च सिद्धिमाप्ते
 दृष्ट्वा रूपं धीमतीरहमप्रमेदम् ।
 श्रियेन-भीः प्रीतिमताः पुनरुत्तं
 तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य ॥
 रजय उवाच
४. इत्यर्जुने वामुदेदस्तथोक्त्वा
 स्वकं रूपं दर्शयामास भूयः ।
 आभासयामास च भीतमेनं
 भूया पुनः सौम्यवपुर्महात्मना ॥

५. दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं तव सौम्यं जनार्दन ।
इदानीमस्मि संवृतः सचेताः प्रकृतिं गतः ॥

श्रीभगवान् उवाच

६. सुदुर्दर्शमिदं रूपं दृष्ट्वानसि यन्माय ।
देवा अप्यस्य रूपस्य नित्यं दर्शनकाक्षिणः ॥
७. नाहं चेदैर्, न तपसा, न दानेन, न चेज्जया ।
शक्य एवविधो द्रष्टु दृष्ट्वानसि मां यथा ॥
८. भवत्या त्यनन्यया शक्य अहमेवविधोऽर्जुन ।
ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन प्रवेष्टुं च परंतप । ॥
९. मत्कर्मकृन् मत्परमो मद्भवतः संगवर्जितः ।
निर्वैरः सर्वभूतेषु यः स मामेति पाण्डव । ॥

अध्याय ३६

अनन्ययोगः

अर्जुन उवाच

१. एतं मयातपुस्त्वं मे माहात्म्यं पशुंगमते ।
ये ध्यायन्ममव्ययं तेन मे योगोत्तमाः ॥

भीमरायान उवाच

२. मयावेश्य मनो मे मां निःशुक्ला उवाचते ।
भद्रं वा परमंवेत्तां ते मे युक्ततमा मताः ॥
३. ये तत्पारमनिर्देश्यस् अश्वत्थं पश्यन्मते ।
सौम्यगमनिनये च कृताधमचले भ्राम् ॥
४. मेनिश्चयेन्द्रियसाम सौम्य गमपुद्गयः ।
न शान्तास्ति मांवेत्तं गर्भभूतहित रताः ॥
५. कन्दोर्ध्वपरापरान् अश्वत्थमवतर्चयताम् ।
अश्वत्थना हि मतिर्दुःखं देहद्विरवस्थित ॥
६. ये तु मर्याणि कर्माणि मयि गन्धस्य मयराः ।
अनयेनैव योगेन मां ध्यायन्त उवाचते ॥
७. तेषामहं समुद्रतां मृत्यु-संगार-सागरान् ।
भयानि न विराज्ज्वर्यः मयावेशितप्रेतसाम् ॥
८. मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धि निवेशय ।
निचिन्तयसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न शंशयः ॥

९. अथ चित्तं समाधातुं न शक्तोऽपि मयि स्थिरम् ।
अभ्यासयोगेन ततो मामिच्छास्तु धनंजय ॥
१०. अभ्यासेऽप्यसमर्थोऽसि मत्कर्मपरमो भव ।
मदर्शमपि कर्माणि कुर्वन् सिद्धिमवाप्स्यसि ॥
११. अथैतदप्यशक्तोऽसि कर्तुं मयोगमाश्रितः ।
सर्वकर्मफलत्यागं ततः कुर्व यत्तात्पर्यवान् ॥
१२. श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासान् ज्ञानाद् ध्यानं विशिष्यते ।
ध्यानात्कर्मफलत्यागम् त्यागाच्छान्तिरनन्तरम् ॥

अध्याय ३७

भमृतसिद्धियोगः

धीभगवान् त्रयान्

१. भेदश्च सन्निभानो मैत्रः कथं एव च ।
निर्जनो निरहेकारः समदुःखमुगः क्षमी ॥
२. मेनुयः मनो योगी गतामा दृढनिश्चयः ।
मध्यमिन्मनोपुद्भिर् यो मे भक्तः स मे प्रियः ॥
३. यामाप्नोद्विभ्रत लंका लोकाप्नोद्विजते न यः ।
द्वयमप्यमोद्वेगैः सुखतो यः न न मे प्रियः ॥
४. भगवेषा शुचिदेहा उदासीनो गतव्ययः ।
गर्गरम्भापरित्यागो यो मत्सक्तः स मे प्रियः ॥
५. या न हृष्यति न द्वेष्टि न सोचति न वादूयति ।
शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान् यः स मे प्रियः ॥
६. समः क्षमी च मित्रे च तथा मानापमानयोः ।
हीनोष्णमुखादुःखेषु समः सगविवर्जितः ॥
७. तुल्यनिन्दास्तुतिर्माँनी सतुष्टो येन केनचित् ।
अनिर्केतः स्थिरमतिर् भक्तिमान्मे प्रियो नरः ॥
८. ये तु धर्म्याह्वानिदैः यथोक्तैः पशुजासतः ।
भक्षयन्ता मत्परा भक्तास्तऽन्तीर मे प्रियाः ॥

अध्याय ३८

क्षेत्राध्यायः

श्रीभगवान् उवाच

१. इदं शरीरं कौन्तेय । क्षेत्रमित्यभिधीयते ।
एतद् वो वेत्ति तं प्राहुः 'क्षेत्रज्ञ' इति तद्विदः ॥
२. क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि सर्वक्षेत्रेषु भारत ।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मूलं मम ॥
३. तत्क्षेत्रं यच्च खाद्वच्च यद्विकारि यतश्च यत् ।
स च या यत्प्रभावश्च तत्समासेन मे शृणु ॥
४. 'महाभूतान्वहंकारो बुद्धिरव्ययतमेव च ।
इन्द्रियाणि दशैकं च पञ्च चेन्द्रियगोचराः ॥
५. इच्छा द्वेषः सुखं दुःखं तंषातश्चेतना धृतिः' ।
एतत्क्षेत्रं समामेन सविकारमुदाहृतम् ॥
६. यथा प्रकाशयत्येकः कृत्स्नं लोकमिमं रविः ।
क्षेत्रं क्षेत्री तथा कृत्स्नं प्रकाशयति भारत ! ॥
७. क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवम् अन्तरं ज्ञानचक्षुषा ।
भूतप्रकृतिमोक्षं च ये विदुर् यान्ति ते परम् ॥

अध्याय ३.

ज्ञान-तैयं-योगः

धीमगवान उवाच

१. गच्छात्तत्तमनाः पारं ! संशं मुञ्चन्मनाधयः ।
अगच्छ गमयं मां यथा शक्यसि मरुतपु ॥
२. ज्ञानं तद्वद्वे गतिज्ञानम् इदं यक्ष्याम्यशेषतः ।
यश्चात्मा जेह भूयोऽन्यद् ज्ञानम्यमादिपत्तये ॥
३. मनुष्यानां मरुतपु वक्ष्यामि नि निद्वये ।
यत्तत्तमसि निद्वान् वक्ष्यामि वेति सत्यतः ॥
४. ' अमानित्यमदंभित्तम् अदिता क्षात्रिरात्रेयम् ।
आत्मायोपागते दौने सौवेमात्माविनिमदः ॥
५. इन्द्रियाण्येपु दैतायम् अनद्वार एव च ।
जन्म-मृत्यु-जरा-व्याधि - दुःख-दोषानुदर्शनम् ॥
६. अगधित्भनभिपत्तः पुत्रदातृदादिपु ।
नित्यं च गमचित्तरम् इष्टानिष्टोपपत्तिपु ॥
७. मयि चानन्ययोगेन भक्तिरप्यभिचारिणी ।
निविष्टदेहामेविन्दम् अरनिर्जनरोसदि ॥
८. आप्यामज्ञाननित्यत्वे सखद्वानार्थदर्शनम् ' ।
एतज्ज्ञानमिति प्रोषतमः अज्ञानं यद्वतोऽन्यथा ॥

९. हेयं यत्तत्प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञानामृतमश्नुते ।
 'अनादिमत्परं ब्रह्म न सन्तन्नामदुच्यते ॥
१०. सर्वतःपाणिपादं तन् सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम् ।
 सर्वतःश्रुतिमल्लोकं सर्वमावृत्य तिष्ठति ॥
११. सर्वेन्द्रियगुणाभासं सर्वेन्द्रियविवर्जितम् ।
 असक्त सर्वभृच्चैव निर्गुणं गुणभोक्तु च ।
१२. बहिरन्तश्च भूतानाम् अचरं चरमेव च ।
 सूक्ष्मत्वात् तदविज्ञेयं दूरस्थं चान्तिके च तन् ॥
१३. अविभक्तं च भूतेषु विभक्तमिव च स्थितम् ।
 भूताभर्तु च तज्ज्ञेयं प्रतिष्णु प्रभविष्णु च ॥
१४. ज्योतिषामपि तज्ज्योतिस् तमसः परमुच्यते ।
 ज्ञानं हेयं ज्ञानगम्यं हृदि सर्वस्य धिष्ठितम् ॥
१५. इति क्षेत्रे तथा ज्ञानं हेयं चोक्तं समासतः ।
 मद्भक्त एतद्विज्ञाय मद्भावव्योपपद्यते ॥

पुरुषप्रकृतियोगः

धीमगपान् उपाय

१. प्रवृत्तिं पुरुषं पैव निदधन्तासी उभावावि ।
निवासोऽयं गुणोऽनेन निदि प्रवृत्तिर्गमयान् ॥
२. कायंकारणवर्तुष्वे हेतुः प्रवृत्तिरुत्पत्ते ।
पुरुषः सुखादुःखातो भोक्तृभ्यो हेतुदरश्च ॥
३. पुरुषः प्रवृत्तिरथो हि भुङ्क्षते प्रवृत्तिजान्युगान् ।
कारणे गुणसाहोऽभ्य सत्त्वगोविजन्मसु ॥
४. उपपत्त्याऽनुगन्ता य मर्ता भोक्ता महेश्वरः ।
परमात्मैति चाप्युक्तो देहेऽस्मिन्पुरुषः परः ॥
५. य एने वेति पुरुषं प्रवृत्तिं च गुणैः सह ।
संस्था वर्तमानोऽपि न स भूतोऽभिजायत ॥
६. प्रवृत्तवै न कर्माणि त्रियमाणानि सारिणः ।
यः पश्यति संधान्मानम् अहन्तारं स पश्यति ॥
७. अनादितामिगुणभ्यान् परमात्माऽदमप्ययः ।
मरीरस्त्वोऽपि कीमत्य ' न करोति न लिप्यते ॥
८. यथा सारगमं गौडम्याद् आकाशो नोपलिप्यत ।
गर्वात्रास्थितो देहे संधान्मा नोपलिप्यत ॥
९. ध्यानेतात्मनि पश्यन्ति केचिदान्मानमात्मना ।
अन्धे सान्धेन योर्गेन कर्मयोगेन चापरे ॥

१०. अन्ये त्वेवमजानन्तः श्रुत्वान्येभ्य उपासन्ते ।
तेऽपि चातितरन्त्येव मृत्युं श्रुतिपरायणाः ॥
११. समं सर्वेषु भूतेषु तिष्ठन्तं परमेश्वरम् ।
विन्दयत्स्वविन्दयन्तं यः पश्यति स पश्यति ॥
१२. समं पश्यन् द्वि सर्वत्र समनस्थितगीश्वरम् ।
न हि नस्त्यात्मनात्मानं ततो याति परां गतिम् ॥
१३. यदा भूतपृथग्भावम् एकरथमनुपश्यति ।
तत एव च विस्तारं ब्रह्म संपद्यते तदा ॥

अध्याय ४१

त्रिगुणयोगः

धीमगदान उवाच

१. परं भूयः प्रत्यक्षानि इमानां इत्यमुतामम् ।
यादृशांता मुनयः सर्वे परं विद्वन्मनो मनाः ॥
२. इदं ह्यनमुशब्धिषु मन गात्रध्येमागताः ।
सर्वेऽपि नोपजादन्ति प्रत्यये न व्यथन्ति च ॥
३. सारं रजस्तम इति गुणाः प्रवृत्तिमगताः ।
निवर्धन्ति महाबाहो ! देहे देहिमव्ययम् ॥
४. नृप सारं निर्मलत्वात् प्रकाशकमनामयम् ।
गुणमज्ञेन वध्नाति ह्यनज्ञेन चानथ ! ॥
५. रजो रागात्मकं विद्धि सृष्ट्यागङ्गमुद्वसम् ।
तन्निवर्धन्ति कौन्तय ! कर्ममज्ञेन देहिनाम् ॥
६. तमस्तादानभं विद्धि मोहने सर्वदेहिनाम् ।
प्रमादात्स्यनिदाभिर्गु तन्निवर्धन्ति भारत ! ॥
७. सारं गुणं संजयनि रजः कर्मणि भारत !
ज्ञानमाहृत्य तु तमः प्रमादं संजयत्युत ॥
८. रजस्तमवाभिभूय सारं भवति भारत !
रजः सारं तमश्चैव, तमः सारं रजस्तथा ॥

९. सर्वद्वारेषु देहेऽस्मिन् प्रकाश उपजायते ।
ज्ञानं यदा तदा विद्याद् विष्टुदं सत्त्वमित्युत ॥
१०. लोभः प्रवृत्तिरारम्भः कर्मणामशमः स्पृहा ।
रजस्येतानि जायन्ते विष्टुदे भरतर्षभ ! ॥
११. अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च प्रमादो मोह एव च ।
तमस्येतानि जायन्ते विष्टुदे कृष्णन्दन ! ॥
१२. यदा सत्त्वं प्रवृष्टे तु प्रलयं याति देहभृत् ।
तदोत्तमविदां लोकान् अमलान्प्रतिपद्यते ॥
१३. रजसि प्रल्यं गत्वा कर्मसङ्गिषु जायते ।
तथा प्रलीनस्तमसि मूढयोनिषु जायते ॥
१४. कर्मणः सुकृतास्याहुः सार्विकं निर्मलं फलम् ।
रजसस्तु फलं दुःखम् अज्ञानं तमसः फलम् ॥
१५. सत्त्वात्मजायते हानं रजसो लोभ एव च ।
प्रमादमोहौ तमसो भवतोऽज्ञानमेव च ॥
१६. ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्त्वस्था मध्ये तिष्ठन्ति राजसाः ।
जघन्यगुणवृत्तिस्था अधो गच्छन्ति तामसाः ॥
१७. नान्यं गुणेभ्यः कर्तारं यदा द्रष्टाऽनुपश्यति ।
गुणेभ्यश्च परं वेत्ति मद्भावं सोऽधिगच्छति ॥
१८. गुणानेतानतीत्य ब्रून् देही देहसमुद्रवान् ।
जन्ममृत्युजरादुःखैर् विमुक्तोऽमृतमश्नुते ॥

अध्याय ४२

गुणार्त्तनयोगः

अर्जुन उवाच

१. कैश्चित्कैश्चिन्गुणानेकान् अतिथो वसति प्रभो !
किमाक्षरः कथं विभान् धेनूगुणानभिवर्त्तये !

धीमणयान् उवाच

२. प्रकाशो च प्रवृत्तिश्च मोहमेव च कण्डव !
न द्वेष्टि मप्रवृत्तानि न निवृत्तानि वीर्यवति ॥
३. उदासीनरदासीनो गुणैर्यो न विधान्यते ।
'गुणा वर्तन्ते' इत्येव योऽतीतिहृति नेद्वते ॥
४. समदुःखगुणः रसस्यः समलोटात्मकायनः ।
गुण्यप्रियाप्रियो धीरम् गुण्यनिन्दामगोस्तुतिः ॥
५. मानारमानयोस्तुल्यम् गुण्यो मित्रारिपक्षयोः ।
तार्त्तस्वपरित्यागी गुणार्त्तमः स उच्यते ॥
६. मां च योऽव्यभिचारेण भविष्योभेन मेयते ।
स गुणान्वयमनीन्यैतान् मद्गमूपाय कथते ॥
७. मद्गणो हि मनिष्ठाऽहम् अमृतस्याम्यस्य च ।
दाभनस्य च धर्मस्य गुरास्यैकान्तिपस्य च ॥

अध्याय ४३

प्रपत्तियोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. ऊर्ध्वमूलमधःशाखम् अश्वत्थं प्राहुरव्यम् ।

उन्दासि यस्य पर्णानि यस्तं वेद स वेदवित् ॥

२. अधधोर्ध्वं प्रचृतास्तस्य शाखाः

गुणप्रवृद्धा विषयप्रवालाः ।

अधश्च मूलम्यनुमंततानि

कर्मागुबन्धीनि मनुष्यलोके ॥

३. न रूपमस्येह तथोपलभ्यते

नान्तो न चार्दिर्न च संप्रतिष्ठा ।

अश्वत्थमेतं सुविस्मृतमूलम्

असद्वशेषेण दृढेन छित्त्वा ॥

४. ततः पदं तत्परिमार्गितव्यं

यस्मिन्मता न निवर्तन्ति भूयः ।

तमेव चार्थं पुरुषं प्रपद्ये (त्)

यतः प्रवृत्तिः प्रचृता पुराणी ॥

५. निर्मानिमोहा जितसङ्गदोषा

अश्वात्मनित्या विनिवृत्तकामाः ।

द्वन्द्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसङ्गैर्

गच्छन्त्यमूढाः पदमग्नयं तत् ॥

६. न तद्भासयते सूर्यो न शशाङ्को न पशवकः ।

यदगत्वा न निवर्तन्ते तद्दाम परमं मम ॥

भगवद्-आत्म-स्वरूप-योगः

धीमगवान् उवाच

१. ममैतन्मो जीवन्मर्त्यं जीवभूतः सनातनः ।
मनसलक्ष्मीनिर्याते प्रवृत्तिस्थानि कर्तुमि ॥
२. शरीरं यदपद्योनि यथागुह्यमपीश्वरः ।
गृहीत्वैतानि गयानि वायुमेषानिवातायान् ॥
३. धीमो यधुः सदीने च रगने प्रातमेव च ।
अभिष्टार मनशाने विषयान् उपनेतुं ॥
४. उच्छामन्ते फिरो यपि भुङ्क्षते वा गुणान्वितम् ।
विमूढा नागुपश्यन्ति कश्चमि हानयधुवः ॥
५. मन्त्रो योगिनधेने पश्यन्त्यागमन्वास्थितम् ।
मन्त्रोऽयमृजामाना नेने पश्यन्त्यचेतनः ॥
६. यदादिष्यते ततो जगद्भामयन्मर्त्यम् ।
यथन्ममि यचाप्नो मतेजो विद्धि मामकम् ॥
७. नामादिदत्त च भूतानि धारयाम्यहमोजमा ।
पुण्यामि चोपरीः सर्वाः सोमो भूया रसात्मकः ।
८. अहं वैश्वानरो भूया प्राणिनां देहमाधितः ।
प्राणापानममायुक्तः पचाम्यग्ने चतुर्विधम् ॥
९. सर्वस्य चाहं हृदि सन्निविष्टो
मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपराहते च ।
तेदैव तैरहमेव वेद्यो
वेदान्तकृद् वेदधिदेव चाहम् ॥

अध्याय ४५

पुरुषोत्तमयोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. द्वाविमौ पुरुषौ लोके क्षरश्चाक्षर एव च ।
क्षरः सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते ॥
२. उत्तमः पुण्यस्त्वन्यः परमात्मेत्युदाहृतः ।
यो लोकत्रयमाविश्य विमर्शव्यय ईश्वरः ॥
३. यस्मादक्षरमतीतोऽहम् अक्षरादपि चोत्तमः ।
अतोऽस्मि लोके वेदे च प्रथितः पुरुषोत्तमः ॥
४. यो माम् एवमसंगूहो जानाति पुरुषोत्तमम् ।
स सर्वविद्भजति मां सर्वभावेन भारत ! ॥
५. इति गुह्यतमं शास्त्रम् इदमुक्तं मयानघ ।
एतद्वुद्ध्वा बुद्धिमान् स्यात् कृतकृत्यश्च भारत ! ॥

अध्याय ५६

सर्गद्वययोगः

धीमगयान् उवाच

१. द्रौ मृगगीं लोकेऽस्मिन् देव भाग्यं त्वं यः ।
देवी मेरुद्विमेधाय विष्ण्वाद्यासुरी मया ॥
२. अमय मरुतगुह्यं ह्यनयोग्यैरपिभिः ।
दानं दमय यज्ञं सत्यायनं आर्चयम् ॥
३. अद्विगा मलमकोपं त्यागः शान्तिरपैतुतम् ।
दया भूतेष्वलोगुदं मार्दवं तीर्त्वाचान्यम् ॥
४. मेघः क्षमा पूतिः शीघ्रं अरोहो नातिमान्तिता ।
भवन्ति मेरुदं देवीम् अभिजातास्य भारणः ।
५. देवी विस्तरशः प्रोक्ता, आसुरी पार्थ ! मे धृष्टु ।
(मा शुचः ; मेरुदं देवीम् अभिजातोऽपि पाण्डव !
६. दम्भो दपोऽतिमानय कोप पाठ्यमेव च ।
अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ ! मेरुदमासुरीम् ॥
७. प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च जना न विदुरासुराः ।
न शौचं नापि चाचारो न सात्यं तेषु विद्यते ॥
८. असत्यम्प्रतिष्ठं ते जगदादुरनीश्वरम् ।
अपरस्परगभूतं किमन्यात्तामहेतुकम् ॥

९. एतां दृष्टिमवष्टभ्य नष्टात्मानोऽप्युद्धयः ।
 प्रभवन्त्युग्रकर्माणि धयाय जगतोऽहिताः ॥
१०. काममाश्रित्य दुष्पूरं दम्भमानमशान्विताः ।
 मोहाद् गृहीत्वाऽसङ्गमादान् प्रवर्तन्तेऽगुचिव्रताः ॥
११. चिन्ताम् अपरिमेयां च प्रलयन्तिताम् उपाश्रिताः ।
 कामोपभोगवरमा एताददिति निश्चिताः ॥
१२. आशापाशशतैर्वद्धाः कामक्रोधपरायणाः ।
 ईदृन्ते कामभोगार्थम् अन्यायेनार्थसंचयान् ॥

अध्याय ४७

आसुरसंकल्पयोगः

धीमगयान उवाच

१. भगवर्त्तहिने भोर्त्त सत्यन्ते ये सषो अनाः ।
दम्भादेहाःसंपुत्राः कामसामञ्जस्यिताः ॥
२. कर्षन्ताः दागिरस्ये भूतषाममयेतमः ।
मा भैताः॥दागिरस्ये तान् विदेषामुनिधदम् ॥
३. ' इदमप मया लब्धम् इमं प्राग्दे मनोरथम् ।
इदमस्तीदमपि मे भविष्यति पुनर्धनम् ॥
४. भगो मया हन. मद्रू इनिष्ये नापसान्ति ।
ईषतोऽहमहे भोमी निदोऽहं यथात्मगुणी ॥
५. आहपाऽभिन्ननानसि, कोऽन्योऽसि महतो मया ।
यस्ये दास्यामि मोदिष्ये' इत्यज्ञानमिमोहिताः ॥
६. कनेकविश्विघ्नान्ता मोहजातसमाहृताः ।
प्रयक्ता कामभोगेषु पशन्ति नरकेऽनुचो ॥
७. आत्मगमादिनाः स्तब्धा धनमानमदान्विताः ।
यजन्ते नामयज्ञेन दम्भेनाविधिपूर्वम् ॥
८. मोहसार षत्तं हर्ष काम क्रोधे च रीभिताः ।
मामात्मपरदेहेषु प्रद्विपन्तोऽभ्यागृह्यताः ॥

९. न मां दुष्कृतिनो मूढाः प्रपद्यन्ते नराधमाः ।
माययाऽपहृतज्ञाना आसुरं भावमाश्रिताः ॥
१०. तानहं द्विपतः कूरान् संक्षरेषु नराधमान् ।
क्षिपाम्यजह्मशुभान् आसुरीष्वेव योनिषु ॥
११. आसुरीं योनिमापन्ना मूढा जन्मनि जन्मनि ।
मामप्राप्यैव कौन्तेय । ततो यान्त्यधमां गतिम् ॥
१२. त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः ।
कामः क्रोधस्तथा लोभश्च तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत् ॥
१३. एतैर्विसुप्तः कौन्तेय । तमोद्वरैस्त्रिभिर्नरः ।
आचरत्यात्मनः श्रेयम् ततो याति परां गतिम् ॥

अध्याय ४९

गुणसंख्यानयोग

श्रीभगवान् उवाच

(१)

१. ज्ञान ज्ञेयं परिज्ञाता त्रिविधा कर्मचोदना ।
करणं कर्म कर्तेति त्रिविधः कर्मसंग्रहः ॥
२. ज्ञानं कर्म च कर्ता च त्रिवैश गुणमेदतः ।
प्रोच्यते गुणसंख्याने यथावच्छृणु तान्यपि ॥
३. सर्वभूतेषु यन्नैकं भावमव्ययमीक्षते ।
अविभक्तं विभक्तेषु तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम् ॥
४. पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानं नानाभावात् पृथग्विधान् ।
यन्ति सर्वेषु भूतेषु तज्ज्ञानं विद्धि राजसम् ॥
५. यत्तु कृत्स्नवटेकस्मिन् कार्यं सक्तमअहेतुकम् ।
अतत्त्वार्थवदप्य च तत्तामसमुदाहृतम् ॥
६. नियतं साहचर्यितम् अरागद्वेषतः कृतम् ।
अफलप्रेप्सुना कर्म यत्तत्सात्त्विकमुच्यते ॥
७. यत्तु कामेप्सुना कर्म साहकारेण वा पुनः ।
क्रियते बहुलायासं तदराजसमुदाहृतम् ॥
८. अनुबन्धं क्षयं हिंसाम् अन्वेष्य च पौरुषम् ।
मोहादारभ्यते कर्म यत्तत्तामसमुच्यते ॥

(३)

१९. सुखं त्विदानीं त्रिविधं शृणु मे भरतर्षभ !
अभ्यासाद् रमते यत्र दुःखान्तं च निगच्छति ॥ -
२०. यत्तदग्रे विषमिव परिणामेऽमृतोपमम् ।
तत्सुखं सात्त्विकं प्रोक्तम् आत्मबुद्धिप्रसादजम् ॥
२१. विषयेन्द्रियसंयोगात् यत्तदग्रेऽमृतोपमम् ।
परिणामे विषमिव तत्सुखं राजसं स्मृतम् ॥
२२. यदग्रे चानुबन्धे च सुरे मोहनमात्मनः ।
निद्रालस्यप्रमादोत्थं तत्तामसमुदाहृतम् ॥

(४)

२३. आहारस्त्वपि सर्वस्य त्रिविधो भवति प्रियः ।
यश्चरतपस्तथा दानं तेषां भेदमिदं शृणु ॥
२४. आयुः-सत्य-बलारोग्य - सुख-प्रीति-विवर्धना ।
रत्याः श्रिग्धाः स्थिरा हृदा आहाराः सात्त्विकप्रियाः ॥
२५. कट्वम्ल-लवणात्युष्ण - तीक्ष्ण-रूक्ष-विदाहिनः ।
आहारा राजसस्येष्टा दुःखशोकामयप्रदाः ॥
२६. यातयाम गतरसं पूति पर्युषितं च यत् ।
उच्छिद्यमपि चामेध्यं भोजनं तामसप्रियम् ॥
२७. अफलाकाङ्क्षिर्निर्यक्षो विधिदृष्टो य इज्यते ।
यष्टव्यमेवेति मनः समाधाय स सात्त्विकः ॥
२८. अभिसंधाय तु फलं दम्भार्थमपि चैव यत् ।
इज्यते भरतश्रेष्ठ ! तं यत्नं विद्धि राजसम् ॥

३९. न तदस्ति पृथिव्यां वा दिवि देवेषु वा पुनः ।
सत्त्वं प्रकृतिर्जैर्मुक्तं यदैभिः स्यात् त्रिमिर्गुजैः ॥
४०. ये नैव सात्त्विका भावा राजसास्तामसाश्च ये ।
मत्त एवेति तान्निद्धि न त्यदं तेषु, ते मयि ॥
४१. त्रिमिर्गुणमयैर्भाविर् एभिः सर्वमिदं जगत् ।
मोहिते नाभिजानाति मामेभ्यः परमव्ययम् ॥
४२. दैवी ह्येषा गुणमयी मम माया दुरत्यया ।
मामेन ये प्रपद्यन्ते मायामेतां तरन्ति ते ॥

अध्याय ८०

ग्रामनिर्देशयोगः

धीमगवान् उवाच

१. ॐ गच्छन्ति निर्देशं ब्रह्मजिनिभिः स्मृतः ।
ब्राह्मणजनेन वेदाय यज्ञाय विदितः पुनः ॥
२. तस्मादेभिर्बुधैस्तस्य यज्ञ-दान-तप-क्रियाः ।
प्रवर्तन्ते विधानोपनाः सगते ब्रह्मचरिणाम् ॥
३. तदित्यनभिनेधाय कर्तुं यज्ञ-तप-क्रियाः ।
दान-क्रियाय विविधाः क्रियन्ते मोक्षसाधुभिः ॥
४. सट्ठाये साधुमाने च सन्निदेन्यबुधयते ।
प्रसक्ते कर्मणि तथा सपुण्ड्रः पार्थ । युग्यः ॥
५. यक्षे तपसि दाने च त्रिपतिः सतिर्नि मोक्षयते ।
कर्मैव तदर्थोय सन्निदेतभिधीयते ॥
६. शत्रुदया दुरी दत्तं तास्तप्तं दूतं च यत् ।
असन्निद्युच्यते पार्थ । न च सन्निदेयं नो दद ॥

अध्याय ५१ त्यागमीमांसायोगः

अर्जुन उवाच

१. संन्यासस्य महाबाहो ! तत्समिच्छामि वेदितुम् ।
त्यागस्य च ह्यपीकेश ! पृथक् केशिनिपूदन । ॥

श्रीभगवान् उवाच

२. काम्यानां कर्मणां न्यासं संन्यासे कथयो विदुः ।
सर्वे-कर्म-फल-त्यागं प्राहुस्तथा विचक्षणाः ॥
३. त्याज्यं दोषवदित्येकं कर्म प्राहुर्मनीषिणः ।
यज्ञ-दान-तपःकर्म न त्याज्यमिति चापरे ॥
४. निश्चयं शृणु मे तत्र त्यागे भरतसत्तम !
त्यागो हि पुरुषव्याघ्र ! त्रिविधः सप्रसीतितः ॥
५. यज्ञ-दान-तपःकर्म न त्याज्यं कार्यमेव सत् ।
गृहो दानं तपश्चैव पावनानि मनीषिणाम् ॥
६. एतान्यपि तु कर्माणि सक्तं त्यक्त्वा फलानि च ।
कर्तव्यानीति मे पथि ! निश्चितं मतमुत्तमम् ॥
७. नियतस्य तु संन्यासः कर्मणो नोपपद्यते ।
मोहात् तस्य परित्यागम् तामसः परिकीर्तितः ॥
८. दुःखमित्येव यत्कर्म कायकलेशभयान् त्यजेत् ।
स कृत्वा राजगं त्यागं नैव त्यागफलं लभेत् ॥

१. प्रथमः अध्यायः ।

सह स्वाहा पठे नैव न त्यागः कृतिरसौ मनः ॥

૧૦. ન દેવગૃહમાંથી જ્યાં જુલો નિશ્ચિતમંત્ર ।

अथर्वी गृह्यसूत्रादिभिः मेधादि विष्णुसहस्रनामः ॥

११. न हि देहमृणा पश्यत्यवदुःखमिदं ।

मन्त्रं यन्मन्त्रं यन्मन्त्रं ॥ यन्मन्त्रं यन्मन्त्रं यन्मन्त्रं ॥

११. अनिर्दिष्टं मिथं च श्रित्वा स्वयंः पश्य ।

भक्त्यभ्यासिनां श्रेयः न तु मन्यसिनां वाचि ॥

अध्याय ५२

नैष्कर्म्यसिद्धियोगः

श्रीभगवान् उवाच

१. पश्यैतानि महाबाहो ! कारणानि निबोध मे ।
संख्ये कृतान्ते प्रोक्ष्यतानि सिद्धये सर्वकर्मणाम् ॥
२. अधिष्ठानं तथा कर्ता कर्णं च पृथग्विधम् ।
विविधाश्च पृथक्चेष्टा रैवं चैवात्र पञ्चमम् ॥
३. शरीरवाङ्मनोभिर्यन् कर्म प्रारभते नरः ।
न्याय्यं वा विपरीतं वा पश्येत् तस्य हेतवः ॥
४. तत्रैवं सति कर्तारम् आत्मानं केचन नु यः ।
पश्यत्यकृतबुद्धित्वान् न स पश्यति दुर्मतिः ॥
५. यस्य नाहंकृतो भावो बुद्धिर्यस्य न लिप्यते ।
हृत्वापि स श्रेष्ठलोकान् न हन्ति न निबध्यते ॥
६. अराज्यतबुद्धिः सर्वत्र जितात्मा विगतस्पृहः ।
नैष्कर्म्यसिद्धिं परमां संन्यासेनाधिगच्छति ॥

अध्याय ८५

प्रमादयोगः

धीमग्न्यान् उपाच

- १ इदं न नापराधं नमस्तथापि यदाधन ।
न चातुःशुभं वाप्ये न च मो मोहममूर्ति ॥
- २ न इदं परमे गुरो माभवेत्तन्निषण्णम् ।
मर्तिः मयि परो कृत्य मामेवैवमग्नयः ॥
- ३ न च तन्ममस्तुभ्येषु नमस्तथापि शिवस्तमः ।
मर्तिः न च मे तस्मात् अन्यः प्रियमे भुवि ॥
- ४ अथापि न न इमे भर्तृ नोत्तमाद्योः ।
तानयतेन मनाम् इष्टं स्यात् इति मे मतिः ॥
- ५ पद्मान्मग्नमूषध भुगुवादि नो नमः ।
तोऽपि मुक्तः शुभोऽङ्गान् प्राप्नुयात्तुल्यकर्मणाम् ॥
- ६ कश्चिदेवमुनेर्वाग्वा । तद्वैकादेन चेतसा ।
नरिन्द्रजानगीमोहः प्रणश्य भवेत्तय ॥

अर्जुन उवाच

- ७ नमो मोहः स्मृतिर्लब्धा तन्मयादन्मयास्तुतः ।
स्निहोऽहिम गतमन्दहः करिष्ये वचने तौ ॥

अध्याय ५३

ब्रह्मसिद्धियोगः

भीमगयान् उवाच

१. निदिि प्राप्तो यथा मद्य गण्योनि निबोध मे ।
ममधोनी नोन्नेय ! निष्ठा इत्यस्य या यम ॥
२. वृद्धा विवृद्धा युवो वृषाडडमाने नियम्य न ।
सप्तरीनिरपराग्यकथा राग्रेयो व्युत्तरय न ॥
३. विविधानेति गण्योनी यासावरायमाननः ।
भ्यानशोयरी नियं देहान्ये ममुपाधिनाः ॥
४. अहेकाहे दृष्टे दर्वे नामे कोने परिषदम् ।
विमुच्य निगेमः मान्तो मद्यभूयान् कल्पते ॥
५. मद्यभूयः प्रगवासा न शोचति न वाह्यति ।
समः तौगु भूयान् मद्यविन मभने पराम् ॥
६. भवत्या मामभिज्ञानति यासान् यथारिज तावतः ।
मनो मा तदानी तदता विज्ञने मदनन्तरम् ॥
७. सर्वकर्माण्यपि सदा कुर्वाणो मद्रूपपात्रयः ।
मत्प्रतादादयानोति साधते परमव्ययम् ॥
८. येतदा सर्वकर्माणि मयि र्जन्यस्य मत्परः ।
सुद्धियोगमुपाधित्य मदिशतः सततं भव ॥

९. नरिचतः सर्वदुर्गाणि मन्त्रगाढाः करिष्यमि ।
अथ चेत् त्वमद्वैतरान् न धोष्यमि विनद्वैतमि ॥
१०. गदहंकारमाश्रित्य 'न शोचतु' इति मन्यसे ।
मिथैव व्यासायस्ते प्रतिनिर्वाणं नियोष्यमि ॥
११. स्वभावेन कीन्तेय ! निबद्धः स्तेन वस्त्रेणा ।
कर्तुं नैच्छमि तन्मोक्षान् करिष्याम्यवशोऽपि मत् ॥
१२. 'विपरः सर्वभूतानां हृदयेऽर्जुन ! निष्ठसि ।
व्यामयन् सर्वभूतानि शन्यशक्त्यामि मायया ॥
१३. त्वमेव शरणं मच्छ सर्वभावेन भारत !
नम्रगाढान् वरं दान्नि स्थानं प्राप्स्यमि दाधनम् ॥
१४. इति ते ज्ञानमज्ज्यानें गुणान् गुणवरं मया ।
विमृश्यैतच्छास्त्रेण यथेच्छमि तथा वुत् ॥
१५. सर्वगुणवसे मूयः मृणु मे परम वनः ।
ज्योऽपि मे दृष्टमिति त्वमेव वक्ष्यामि त्वं हितम् ॥
१६. मन्मना भव मद्रक्तो मयाजी मां नमस्कृत ।
मामेकैष्यमि तन्मं तं प्रतिजाने प्रियोऽपि मे ॥
१७. सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ।
अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥

अध्याय २५

समादयोगः

श्रीभगवान् उवाच

- १ इह न मायया न भवता न भवता न भवता ।
न बाह्यभूते वाप्ये न न सो मोक्षमवाप्ति ॥
- २ ये ह्येवमगुणे मय्यर्पितमिदमदत्तम् ।
भक्तिं मयि दत्ता कृता मामेकैक्यमेतदा ॥
- ३ न च तस्मान्मगुणेषु कश्चिन्मे शिवकृतम् ।
भक्तिं न च मे तस्माद् अन्यः शिवतो भुवि ॥
- ४ आर्थाय न च इह भर्त्स्ये गीतादनात्माः ।
तन्मतेन तस्माद् इहः स्वाम् इति मे मतिः ॥
- ५ अद्वातान्भनमूयन् शृणुवादि नो नरः ।
मोक्षं मुक्ताः शुभैर्दिवान् आनुमान्यकर्मणाम् ॥
- ६ कश्चिन्ममकृतं पार्थ । तर्कवादेन चेत्तदा ।
कश्चिद्विद्वानमोक्षः प्रपश्यन् भवेत्तदा ॥

अर्जुन उवाच

- ७ न मे मोक्षः स्मृतिर्द्वेषा त्वप्रमादमनयाच्छ्रुत ! ।
विप्रतोऽस्मि मयसन्देहः कश्चिदेव वचने मत ॥

उपमंसारः

संजय उवाच

१. इत्थदं वायुदेशस्य पाथेत्य च महान्मनः ।
संगादमिममध्रौषम् अरुभुने रोमहर्षणम् ॥
२. व्यागप्रमादाच्छुनवान् एनरुणमहं परम् ।
गंगे योगेभरन्निगान् साक्षान्कथयनः स्वयम् ॥
३. राजन् ! गंसृज्य गंसृज्य गंगादमिममभरुभुणम् ।
केनवार्जुनयोः पुन्यं हृष्यामि न मुदुर्मुदुः ॥
४. तच्च गंसृज्य गंसृज्य रुमत्यलुने हरैः ।
विहमयो मे महान् राजन् ! हृष्यामि न पुनः पुनः ॥
५. यत्र योगेश्वरः शृणो यत्र पाथो भवुर्भरः ।
तत्र धीर्दिजयो भूतिर् ध्रुवा नीतिर्मेनिर्मित ॥

इति श्रीभगवद्गीतापनिषत् समाप्ता ।

प्रवक्त—वार्त्तिकानाम् गीतामृतबुद्धे नमः ।

वसुदेवमुने देव कृष्ण नंदे जगद्गुरुम् ॥

ॐ नमोदहस्यने नमः ॥

संकलिता भगवद्गीता

श्लोक चरणसूचिः

गीताश्लोक चरणमृचि

(उपमेहारना अध्याय माटे उप^० लब्धुं छे)

मूल धर्म	श्लोकचरण	संकलित क्रम
१३-२९	अकर्तारं स पश्यति	४०-६
४-१७	अकर्मणश्च योद्धव्यम्	१४-३
४-१८	अकर्मणि च कर्म यः	१४-४
२-२	अकीर्तिकरम् अर्जुन ।	३-२
२-३४	अकीर्तिं चापि भूतानि	३-५
२-२४	अक्लेशोऽशोष्य एव च	६-१३
८-३	अक्षरं ब्रह्म परमम्	२५-२
१०-३३	अक्षराणामकारोऽस्मि	३०-७
१५-१८	अक्षरादपि चोत्तमः	४५-३
८-२४	अग्निज्योतिरहः शुद्धः	२६-३
३-१६	अघातुर् इन्द्रियारामः	१५-७
१३-१५	अघरं धरमेव च	३९-१२
७-२८	अचलोऽयं मनातनः	६-१३
४-३९	अचिरेणादिगच्छति	१६-१
२-२४	अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयम्	६-१३
११-४१	अजानता महिमानं त्वेदम्	३४-५
२-२०	अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराण	६-९

४-६	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	१३-६
४-४०	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	१६-३
१६-४	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	१६-६
१६-१६	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	४१-१६
११-११	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	३९-८
३-२६	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	११-३
५-१५	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	१८-८
८-९	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	२५-३
१२-८	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	३६-८
१८-३३	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	४६-१६
१४-२१	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	६१-१
१५-१८	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	६५-३
६-२८	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	२२-६
८-२८	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	२६-१
१-४	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	४-४
३-३६	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	१३-३
१२-९	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	३६-९
१८-५८	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	५३-९
२-३३	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	३-४
२-२६	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	६-१५
१०-४२	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	३०-२१
६-४२	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	२३-१०
१-२०	भजत्तुं मन्त्रमप्युवाच	१-३

१८-७०	अपेक्षितं च य इक्षम्	१८-४
११-११	अनन्तं विभक्त्यनुगम	३१-९
११-३७	अक्षय ! देवेभ्य ! जगद्विभक्त !	३८-२
११-१९	अनन्तवादम् शक्तिर्निष्ठम्	३२-८
१-१६	अनन्तविभक्तं राजा	४-४
११-८०	अनन्तरीयमिन्द्रविद्यमन्त्रम्	३४-४
१०-२९	अनन्तप्राप्तिं मागन्ताम्	४-४
८-१४	अनन्तप्रेताः सप्तमम्	२५-१२
९-२३	अनन्तप्रेतपदयोः मान्	२८-१५
१२-६	अनन्देनैव योगेन	३६-६
१२-१६	अनन्तः सुविद्वत्	३७-८
१८-२५	अनन्तश्च यो वीर्यम्	८९-८
१३-८	अनन्तश्च एव च	३९-५
८-६	अनात्मनस्तु शत्रुन्वै	२०-६
१३-३१	अनादिन्वाप्तिगुणत्वात्	४०-७
१३-१२	अनादिमात्-परं मय	३९-९
११-१९	अनादिमायान्त्रम् अनन्तरीयम्	३२-८
२-२	अनार्थानुष्ठानार्थम्	३-२
२-१८	अनादिनोऽप्रमेयस्य	६-७
६-१	अनाधितः कर्मफलम्	२०-१
१२-१९	अनिर्केतः स्थिरमतिः	३७-७
३-३६	अनिच्छदपि वार्णेय !	१२-३
९-३३	अनित्यममुं लोकम्	२८-२६

१८-१२ अनिष्टमिष्टं मिथं च	५१-१२
३-३१ अनुनिष्ठन्ति मानवाः	११-१२
१७-१५ अनुदेगकरं वाक्यम्	४९-३१
१८-२५ अनुधन्धं ध्वमे हिंगाम्	४९-८
१६-१६ अनेकनितविश्रान्ताः	४७-६
६-४५ अनेकजन्ममगमिद्वः	२३-१३
११-१० अनेकदिव्यामरणम्	३१-९
११-१६ अनेकवाह्यरचननेत्रम्	X-X
११-१० अनेकवचनयनम्	X-X
११-१० अनेकार्भुनदनेनम्	X-X
३-१० अनेन प्रसविष्यध्वम्	१५-१
११-८ अनेनैव स्वचक्षुषा	३१-७
८-५ अन्तर्वाले च मामिष	२५-३
१३-३४ अन्तरं ज्ञानचक्षुषा	३८-७
७-२३ अन्तवन् तु फले तोषाम्	२४-८
२-१८ अन्तवन्त इमे देहाः	६-७
३-१४ अन्नाद्वन्ति भूतानि	१५-४
१८-६९ अन्यः प्रियतरो भुवि	५४-३
८-२६ अन्ययाऽऽवर्तते गुनः	२६-५
२-२२ अन्यानि संयानि नवानि देही	६-११
१६-१२ अन्यायेनाधर्मचयान्	४६-१२
१-९ अन्ये च बहवः शूराः	X-X
१३-२५ अन्ये त्वेवमज्ञानन्तः	४०-१०

११-२४ अन्धं गच्छेन्न योगिन	८०-१
४४ आगं भावो जम्भ	११-४
१६-८ अरत्नसंग्रहम्	८६-८
६-१० अररे निष्ठादत्ताः	१५-१५
७-५ अररेयमिन्नाम्भम्	२८-२
१-१० अरयामं तदामाकम्	४-४
११-१३ अरथ्यर, कर्तव्य	३१-१३
१७-२६ अथाप्रेत्यथ दीवन्	४९-३८
४-२९ अगाने सुदृति प्रालम्	१५-१६
९-३० अषि वेत् सुदुतावाः	२८-३३
४-२६ अषि वेदसि पार्व्यः	१६-५
१-३५ अषि प्रेक्षोक्तराज्यस्य	२-८
१४-१३ अप्रकाशोऽप्रवृत्तिथ	८१-११
६-३८ अप्रतिष्ठो महापाहाः	२३-६
९-३ अप्राप्य मा निवर्तन्त	२७-३
६-३७ अप्राप्य योगनसिद्धिम्	२३-५
१८-२३ अप्रत्यक्षेषुना कर्म	८९-६
१७-११ अप्रत्याप्तादृक्षिभिर्गुणैः	४९-२७
१७-१७ अप्रत्याप्तादृक्षिभिर्गुणैः	४९-३३
१६-१ अमयं गावगंशुद्धिः	४६-२
१६-३ अभिजातस्य भारत !	४६-४
१६-५ अभिजातोऽसि पाण्डव !	४६-५
५-२६ अभिनो प्रश्ननिर्वाणम्	१९-६

१७-१२ अभिसंधाय तु फलम्	४९-२८
८-८ अभ्यासयोग्युक्तेन	२५-६
१२-९ अभ्यासयोगेन ततः	३६-९
१८-३६ अभ्यासाद् रमते यत्र	४९-१८
६-३५ अभ्यासेन तु कोन्तिथ ।	२३-३
१२-१० अभ्यासेऽप्यसमर्थाऽति	३६-१०
४-७ अभ्युद्यानमधर्मस्य	१३-७
१४-१४ अमलान् प्रतिपश्ये	४९-१२
१३-७ अमानिष्यमदम्भित्वम्	३९-४
११-२६ अमी च त्वां भूतराष्ट्रस्य पुत्राः	३२-१०
११-२१ अनी हि त्वां मुरगंषा विशन्ति	३२-६
९-१९ अमृतं चैव मृत्युध	२८-१२
१४-२७ अमृतस्याच्ययस्य च	८२-७
६-३७ अयतिः भद्रयोपेतः	२३-५
१८-३१ अयथायत्नं प्रजानानि	४९-१४
१-११ अयनेषु च सर्वेषु	४-४
५-१२ अयुवतः कामकारेण	१८-५
१८-२८ अयुवतः प्राकृतः स्तब्धः	४९-११
१३-१० अरतिर्जननमदि	३९-७
१८-२३ अरागद्वेषतः कृतम्	४९-६
१-११ अवजानन्ति मां मूढाः	२७-१०
९-८ अवशं प्रकृतेर्वशान्	२७-७
२-३६ अवाच्यवादांश्च बहून्	३-७

१-८	अभय भूमाभयमदम्	५-५
१-१५	अभयघोडयसुराने	६-१६
१-१७	अभयानि तु तद्विद	६-६
११-१६	अभिभक्तं य भूय	१९-१३
१८-२०	अभिमानी अभिभवे	४९-३
१-२८	अभयनभिभनन्दि	६-१७
११-३	अभयनी यमुपाय	१६-३
७-२४	अभयनी व्यभिमानम्	२८-९
७-२८	अभयनादीनि भूयानि	६-१७
८-१८	अभयनाभयनः मर्गः	२५-१६
१२-५	अभयनाभयनवेगसाम्	३६-७
१२-५	अभयना हि मर्गिःगम	३६-५
८-२१	अभयघोडया यमुपायः	२५-१९
७-२५	अभयघोडयमभिन्नघोडयम्	६-१८
८-२०	[अभयघोडयवना मन्त्रात्मः	२५-१८
१-४६	अभयं दामपायः	२-१७
२-६६	अभयान्तस्य वृत्तः गुणम्	९-१३
१७-५	अभयविहितं धीरम्	४७-१
२-११	अभयान् अभयशोभनम्	६-६
५-८	अभयं गच्छन् रजपश्मन्	१८-१
९-२०	अभयं दिव्यान् दिवि मेघभोगान्	२८-१३
९-२६	अभयं प्रयत्नः	२८-१९
९-३	अभयानाः पुष्पाः	२७-३

१७-२८ अथद्वया हुते दत्तम्	५०-६
२-१ अथपूर्णकुलेश्वरम्	३-१
१५-३ अथतमेने सुविस्मृतम्	४३-३
१५-१ अथतथं प्रादुरभ्यवम्	४३-१
१०-२६ अथतथः सर्ववृक्षाणाम्	३०-५
१-८ अथत्यामा विकर्मथ	X-X
११-६ अथिनौ महत्तत्तथा	X-X
६-३६ असंयतात्मना योगः	२३-८
६-३५ असंशये महाबाहो !	२३-३
७-१ असंशये समग्रं माम्	३९-१
९-९ असंयते तेषु कर्मसु	२७-८
१२-१४ असंयते सर्वमृगैः	३९-११
१८-४९ असंयतबुद्धिः सर्वत्र	५२-६
३-७ असंयतः स विशिष्यत	१०-६
१३-९ असंयित्त्वनभिधायः	३९-६
३-१९ असंयतो ह्याचगन् कर्म	१०-११
१५-३ असंयतशस्त्रेण दंष्ट्रं छित्त्वा	४३-२
१७-२२ असंयुक्तम् अवज्ञानम्	४९-३८
१६-८ असंयुक्तम् अप्रतिष्ठं त	४६-८
१७-२८ असंयुक्त्युच्यते पार्थ !	६०-६
१०-३ असंयुक्तः स मर्त्येषु	२९-३
१०-१३ असितो देवलो व्यासः	२९-११
१६-१४ असौ मया हतः शत्रुः	४७-४

१-७	अहमाव गृ विनिर्दिष्टं	४-४
१-२२	अहमिन् एवमुद्यमे	१-४
१-६०	अहमाभिहन्तमुद्यमे	१२-७
७-४	अहंवाह इतीति मे	२८-१
१६-१८	अहंवाहं वदं दपिम्	६७-८
१८-५१	अहंवाहं वदं दपिम्	५३-४
३-२७	अहंवाहमिमुद्रामा	११-८
७-६	अहं वृत्तमात्रं प्रमथः	२८-३
९-१६	अहं वृत्तमात्रं प्रमथः	२८-९
१८-९६	अहं वृत्तमात्रं प्रमथः	५३-१७
१४-४	अहं वृत्तमात्रं प्रमथः	४-४
१५-१४	अहं नैवान्तरो भूवा	४६-८
७-१७	अहं न व नम प्रियः	२४-२
१०-८	अहं सत्त्व प्रमथः	७९-६
९-२४	अहं हि मन्वेयानाम्	२८-१७
९-१६	अहमिन् अहं वृत्तम्	२८-९
१०-११	अहमिन् अहं वृत्तम्	२९-९
१०-७०	अहमिन् अहं वृत्तम्	३०-२
१०-७	अहमादिहि देवानाम्	२९-२
१०-२०	अहमादिहि मन्वेयानाम्	३०-४
११-५४	अहमेवंप्रियोऽर्जुन ।	३५-८
१०-३३	अहमेवाभयः कालः	३०-९
८-१७	अहमिन् मन्वेयानाम्	२५-१५

१३-७	अहिंसा क्षान्तिरार्जवम्	३९-४
१६-२	अहिंसा सत्यमक्रोधः	४६-३
१०-५	अहिंसा समता तुष्टिः	२९-५
१-४५	अहो बत महत् पापम्	२-१६
१३-३२	आकाशं नोपलिप्यते	४०-८
११-३१	आख्याहि मे को मवानुग्रहः	३२-१५
२-१४	आगमापायिनोऽनित्याः	७-२
१६-२२	आनरत्यात्मनः श्रेयः	४७-१३
१-३	आचार्य ! महती चमूम्	X-X
१-२	आचार्यमुपसंगम्य	X-X
१-३४	आचार्याः पितरः पुत्राः	२-७
१-२६	आचार्यान् मातुलान् घ्रातृन्	१-८
१३-७	आनार्योपासनं शौचम्	३९-४
१६-१५	आद्योऽभिजनवानत्मि	४७-५
४-४२	आतिष्ठोत्तिष्ठ भारत !	१६-९
३-१७	आत्मतुल्यं मानवः	१०-९
३-१७	आत्मन्येव च संतुष्टः	१०-९
६-२६	आत्मन्येव वशं नयेत्	२२-७
२-५५	आत्मन्येवात्मना तुष्टः	९-२
६-१८	आत्मन्येवावतिष्ठते	२१-९
१८-३७	आत्मबुद्धिप्रसादजम्	४९-२०
४-४१	आत्मवन्तं न कर्माणि	१६-८

२-६४ आभारैर्निर्दिष्टवान्	१-११
१६-१७ आभारीभार्याः हस्तपः	४७-७
४-२७ आभारीवमयोगिनी	१६-१३
६-२५ आभारी मन्त्रं हृत्वा	२२-६
१८-१६ आभारं देवैः तु यः	५२-४
११-३ आभारं परमेश्वरः	३१-३
१-३४ आभारं मन्त्रात्मनः	२८-२७
६-१० आभारं रहसि स्थितः	२१-१
६-५ आभारं सिद्धिमानः	२०-२
६-१ आभारं ग्यामनो धनुः	२०-५
६-३२ आभारं मन्त्रेण गर्भे	२२-१३
८-९ आभारं मन्त्रं समगः परमेश्वरः	२५-७
१०-२१ आभारं मन्त्रं विष्णुः	४-४
१०-१२ आभारं मन्त्रं विष्णुः	२९-१०
५-२२ आभारं मन्त्रं मन्त्रं	१९-२
२-७० आभारं मन्त्रं मन्त्रं	१-१७
८-१६ आभारं मन्त्रं मन्त्रं	२५-१४
१०-२८ आभारं मन्त्रं मन्त्रं	२०-१६
१७-८ आभारं मन्त्रं मन्त्रं	४९-२४
६-३ आभारं मन्त्रं मन्त्रं	२०-३
७-१६ आभारं मन्त्रं मन्त्रं	२४-१
३-३९ आभारं मन्त्रं मन्त्रं	१२-६
८-२३ आभारं मन्त्रं मन्त्रं	२६-२

१६-१२ आशावाशशतैर्वद्धाः	४६-१२
२-२९ आश्रयवच्चैनमन्यः दृणोति	X-X
२-२९ आश्रयवन् पश्यति कश्चिदेनम्	X-X
२-२९ आश्रयवद्बुद्धति तथैव चान्यः	X-X
११-५० आश्वासयामास च भीतमेनम्	३५-४
१६-६ आसुरं पार्थ ! मे दृणु	४६-५
७-१५ आसुरं भावमाधिताः	४७-९
१६-२० आसुरी योनिमापन्नाः	४७-११
१६-१९ आसुरीष्वेव योनिषु	४७-१०
७-१८ आस्थितः स हि युवताम्ना	२४-३
३-२० आस्थिता जगकादयः	११-१
८-१२ आस्थितो योगधारणाम्	२५-१०
१७-७ आहारस्त्यपि सर्वस्य	४९-२३
१७-९ आहारा राजसुर्येष्टाः	४९-२५
१७-८ आहाराः सात्त्विकप्रियाः	४९-२४
१०-१३ आहुस्तवामृषयः सर्वे	२९-११
७-२७ इच्छाद्वेषसमुत्पेन	२४-१२
१३-६ इच्छा द्वेषः सुखं दुःखम्	३८-५
११-४६ इच्छामि त्वां द्रष्टुमर्हं तथैव	३४-१०
१७-१२ इज्यते भरतयेष्टु ।	४९-२८
१३-१८ इति क्षेत्रं तथा ज्ञानम्	३९-१५
१५-२० इति मुख्यतमं शास्त्रम्	४५-५

१८-६३ इति ते ज्ञानमाप्नुवाम्	५३-१४
३-२८ इति मया न मन्दते	३१-९
१०-८ इति मया भवन्ती माम्	३९-६
४-१४ इति मां योऽभिव्याप्ति	१३-१०
१६-१५ इत्यहोऽभिर्भोगाः	४७-५
११-५० इत्यहो नानुदेतापतोऽयम्	३५-४
१८-७८ इत्यहो नानुदेतर	३७-१
१४-३ इति ज्ञानमुपाधिम्य	४१-२
१-१ इति तु ते मुच्यन्तम्	२७-१
१८-६७ इति ते नानुदेता	५४-१
७-२ इति दद्याम्यहोऽयम्	३९-२
१३-१ इति दासीं वीक्ष्य	३८-१
१६-१३ इत्यहो मया स्तम्भम्	४७-३
१६-१३ इत्यहो मया स्तम्भम्	४७-३
१-२१ इत्यहो, मणिपते	१-२
१५-३० इत्यहो मया स्तम्भम्	४५-५
११-५१ इत्यहो मया स्तम्भम्	३५-५
३-३४ इन्द्रियाणिन्द्रियार्थे	१३-३
४-३६ इन्द्रियाणि तु युद्धि	१५-१२
१०-२२ इन्द्रियाणां मनोऽस्मि	३०-३
२-६७ इन्द्रियाणां हि धराताम्	९-१४
१३-५ इन्द्रियाणि दरीकं च	३८-४
३-४२ इन्द्रियाणि धराताम्	१३-९

२-६० इन्द्रियाणि प्रमाथीनि	९-७
३-४० इन्द्रियाणि मनो बुद्धिः	१२-७
२-५८ इन्द्रियार्थान्द्रियार्थेभ्यः	९-५
२-६८ इन्द्रियार्थान्द्रियार्थेभ्यः	९-१५
५-९ इन्द्रियार्थान्द्रियार्थेषु	१८-२
३-६ इन्द्रियाणां विमूढात्मा	१०-५
१३-८ इन्द्रियार्थेषु नैराग्यम्	३९-५
३-४२ इन्द्रियेभ्यः परं मनः	१२-९
९-३३ इमं प्राप्य भजस्व माम्	२८-२६
१६-१३ इमं प्राप्स्ये मनोरथम्	४७-३
४-२ इमे राजर्षयो विदुः	१३-२
४-१ इमं विवस्वते योगम्	१३-१
१०-१६ इमांस्तवं व्याप्य तिष्ठसि	२९-१४
२-४ इष्टुमिः प्रतियोत्स्यामि	५-१
१८-७० इष्टः स्वामिति मे मतिः	५४-४
१३-९ इष्टानिष्टोपपत्तिषु	३९-६
३-१२ इष्टान् भोगान् हि वो देवाः	१५-३
१८-६४ इष्टोऽसि मे ददमिति	५३-१५
११-७ इहैकस्थं जगत् कृत्वम्	३१-६
५-१९ इहैव तैर्जितः सर्गः	७-६
६-२९ ईक्षते योगयुक्तात्मा	२२-१०
१८-६१ ईश्वरः सर्वभूतानाम्	५३-१२

१९-१४ ईशसिद्धमर्द्ध भोगी	४७-४
१९-१२ ईदनें वामभोगीम्	७९-१२
२-९ उत्तमा हृन्नी वभू ६	५-६
१०-२० उत्तैःआगमभानाम्	३०-१५
१७-१० उत्तैःमपि वामभगम्	४९-२६
१५-१० उत्तमनी रिद्धि वपि	४४-४
१५-१७ उत्तमः पुनस्तद्व्यः	४५-२
१-६ उत्तमोऽपि दीर्घान्	४-४
१-४४ उत्तमपुनःभानाम्	२-१५
१-४३ उत्तमपुनः आभिधमाः	२-१४
३-२४ उत्तैःपुनैः लोकाः	११-५
७-१८ उदात्तः रात्रि एतै	२४-३
९-९ उदात्तीनादात्तीनाम्	२७-८
१४-२३ उदात्तीनादात्तीनाम्	४२-३
१२-१६ उदात्तीनो गानव्ययः	३७-४
६-५ उदरेद् वामनाऽऽमानम्	२५-५
१०-३४ उदरेद् भविष्यताम्	३०-३
५-९ उन्निपन् निमिषमपि	१८-२
४-३४ उपदेश्यन्ति ते ज्ञानम्	१९-३
१३-२२ उपदेश्यन्ति न	४०-४
६-१२ उपविद्यागने युञ्ज्यात्	२१-३
२-२४ उपद्व्यामिमाः प्रजाः	११-५

६-२७ उपैति धान्तरजघम्	२२-८
२-१६ उभयोरपि दृष्टोऽन्तः	६-५
५-४ उभयोर्विन्दते फलम्	१७-५
२-५० उमे गुरुतदुप्युक्ते	८-९
२-१९ उभौ तौ न विजानीतः	६-८
१-२५ उवाच पार्थ । पश्यैतान्	१-७
२-१ उवाच मधुसूदनः	३-१
६-४१ उपित्वा क्षात्र्यतीः समाः	२३-९
१४-१८ ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्यस्याः	४१-१६
१५-१ ऊर्ध्वमूलमधःशाखम्	४३-१
९-१७ ऋक् साम यजुरेव च	२८-१०
१०-३५ ऋतूनां कुसुमाकरः	३०-६
११-३२ ऋतेऽपि त्वा न भविष्यन्ति सर्वे	३३-१
५-२५ ऋषयः क्षीणकल्मषाः	१९-५
१३-४ ऋषिभिर्यदुधा गीतम्	X-X
११-१५ ऋषीश्च सर्वानुरगांश्च दिव्यान्	X-X
५-५ एकं सांख्यं च योगं च	१७-६
९-१५ एकत्वेन पृथक्त्वेन	२७-१४
७-१७ एकभक्तिर्विशिष्यते	२४-२
५-४ एकमप्यास्थितः सम्वाक्	१७-५
८-२६ एकया यात्यनाश्रुतिम्	२६-५

११-१०	एकस्मिन्नुपपन्नं	४०-१३
६-१०	एकस्मिन्नुपपन्नं	२१-११
१०-४२	एकस्मिन्नुपपन्नं	१०-२१
२-४१	एकस्मिन्नुपपन्नं	८-२
११-४२	एकस्मिन्नुपपन्नं	१४-६
११-१५	एकस्मिन्नुपपन्नं	११-४
११-११	एकस्मिन्नुपपन्नं	१९-८
११-६	एकस्मिन्नुपपन्नं	१८-५
१८-७५	एकस्मिन्नुपपन्नं	३४-२
६-४२	एकस्मिन्नुपपन्नं	२१-१०
१५-२०	एकस्मिन्नुपपन्नं	४५-५
७-६	एकस्मिन्नुपपन्नं	२८-१
११-१	एकस्मिन्नुपपन्नं	१८-१
६-३९	एकस्मिन्नुपपन्नं	२३-७
६-३३	एकस्मिन्नुपपन्नं	२१-१
१६-९	एकस्मिन्नुपपन्नं	४६-९
१०-७	एकस्मिन्नुपपन्नं	१०-२१
१-३५	एकस्मिन्नुपपन्नं	२-८
१८-६	एकस्मिन्नुपपन्नं	५१-६
१६-११	एकस्मिन्नुपपन्नं	४६-११
१६-२२	एकस्मिन्नुपपन्नं	४७-११
३-४०	एकस्मिन्नुपपन्नं	१२-७
७-१३	एकस्मिन्नुपपन्नं	४६-४१

१-१५ एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म	१४-१
१-३२ एवं ज्ञात्वा विमोक्षयसे	१५-१६
१-२१ एवं त्रयी-धर्ममनुप्रपन्नाः	२८-१४
१-२ एवं परंपराप्राप्तम्	१३-२
१-१६ एवं प्रवर्तितं चक्रम्	१५-७
१-३२ एवं बहुविधा यज्ञाः	१५-१६
१-४३ एवं युद्धेः परं युद्धं वा	१२-१०
४-३५ एने यास्यसि पाण्डव !	१६-४
४-९ एवं यो वेत्ति तत्त्वतः	१३-११
१-४८ एवंपुनः अत्र नृलोके	३५-२
१२-१ एवं सततयुक्ता ये	३६-१
१-२४ एवमुक्तो हृषीकेशः	१-६
११-९ एवमुक्त्वा ततो राजन् !	३१-८
१-४७ एवमुक्त्वार्जुनः संख्ये	२-१८
२-९ एवमुक्त्वा हृषीकेशम्	५-६
११-३ एवमेतच्छास्त्रं त्वम्	३१-३
१०-४० एष तुद्देशतः प्रोक्तः	३०-१९
३-१० एष दोऽस्त्वित्युक्तमधुक्	१५-१
२-३९ एषा तेऽभिहिता सांख्ये	४-४
२-७२ एषा वाग्नी स्थितिः पार्थ !	९-१९
१०-२७ ऐरावतं गजेन्द्राणाम्	३०-१५
११-३ ऐश्वरं पुरुषोत्तम !	३१-३

३-२७ कर्ताहमिति मन्यते	११-८
१८-६० कर्तुं नेच्छसि यन्नोहात्	५३-११
१२-११ कर्तुं मयोगमाश्रितः	३६-११
१-४५ कर्तुं व्यनसिता वयम्	२-१६
१६-२४ कर्म कर्तुमिहाहंसि	४८-२
६-३ कर्म कारणमुच्यते	२०-३
१७-२७ कर्म चैव तदर्थयिम्	५०-५
२-५१ कर्मजं बुद्धियुक्ता हि	८-१०
४-३२ कर्मजान् विद्धि तान् सर्वान्	१५-१६
३-८ कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः	१०-७
१४-१६ कर्मणः सुवृत्तस्याहुः	४१-१४
१४-१२ कर्मणामशमः स्पृहा	४१-१०
३-२० कर्मणैव हि संसिद्धिम्	११-१
१८-७ कर्मणो नोपपद्यते	५१-७
४-१७ कर्मणो ह्यपि बोद्धव्यम्	१४-३
४-१८ कर्मण्यकर्म यः पश्येत्	१४-४
४-२० कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि	१४-६
२-४७ कर्मण्येवाधिकारस्ते	८-६
१८-१५ कर्म प्रारभते नरः	५२-३
१८-३ कर्म प्रादुर्भासीपिणः	५१-३
२-३९ कर्मवन्धो ग्रहास्यसि	४-४
३-१५ कर्म मत्तोद्भवं विद्धि	१५-५
४-१४ कर्मणिर्न स पश्यते	१३-१०

१३-२४	कर्मयोगेन चापरे	४०-९
३-३	कर्मयोगेन योगिनाम्	१७-३
५-२	कर्मयोगो विशिष्यते	१७-३
१४-१५	कर्मतन्निष्ठो जायते	४१-१३
१४-७	कर्मतन्नेन देहिनम्	४१-५
१८-४१	कर्माणि प्रविभक्तानि	४-३
१५-२	कर्मानुबन्धीनि मनुष्यालोकं	४३-२
६-४६	कर्मिभ्यश्चाधिको योगी	२३-१४
३-६	कर्मेन्द्रियाणि रोयम्य	१०-५
३-७	कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगम्	१०-६
१७-६	कर्शयन्तः शरीरस्थाम्	४७-२
९-७	कल्पक्षये पुनस्तानि	२७-६
९-७	कल्पादौ विमृजाम्यहम्	२७-६
४-१६	कवयोऽप्यत्र माहिताः	१४-२
८-९	कविं पुराणमनुशासितारम्	२५-७
१०-३७	कवीन्नामुदाना कविः	३०-१२
३-१८	कश्चिदर्धव्यपाश्रयः	१०-१०
७-३	कश्चिद्यतति सिद्धये	३९-३
७-३	कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः	३९-३
१८-६९	कश्चिन्मे प्रियकृतमः	५४-३
११-३७	कस्माच्च ते न नमेरन् महामनू !	४-४

४-१२ काङ्क्षन्तः कर्मेणां सिद्धिम् १४-१०

६-३७ कां गतिं कृष्ण ! गच्छति	२३-५
१-३६ का प्रीतिः स्यान्नार्दन !	२-९
३-३७ काम एष क्रोध एषः	१२-४
१६-२१ कामः क्रोधस्तथा लोभः	४७-१२
१६-१२ कामक्रोधपरायणाः	४६-१२
५-२६ कामक्रोधवियुक्तानाम्	१९-६
५-२३ कामक्रोधोद्धवं वेगम्	१९-३
१६-१८ कर्म क्रोधं च संयिताः	४७-८
१८-५३ कामं क्रोधं परिग्रहम्	५३-४
१६-१० काममाश्रित्य दुष्पूरम्	४६-१०
१७-५ कामरागबलान्विताः	४७-१
७-११ कामरागविवर्जितम्	२८-८
३-४३ कामरूपं दुरासदम्	१२-१०
३-३९ कामरूपेण कौन्तेय !	१२-६
४-११ कामसकम्पवर्जिताः	१४-५
२-६२ कामान् क्रोधोऽभिजायते	६-९
२-४३ कामाप्मानः स्वर्गपराः	४-४
७-२० कामैस्तैस्तैर्हृतज्ञानाः	२४-५
१६-११ कामोपभोगपरमाः	४६-११
७-११ कामोऽहिं भारतर्षभ !	२८-८
१८-२ काम्यानां कर्मणां न्यासम्	५१-२
१८-८ काय्यफलेनमयात् त्यजेत्	५१-८

५-११	कायेन मनसा युद्धया	१८-४
१३-२१	कारणं गुणसङ्गोऽय	४०-३
१८-१३	कारणानि निषेध मे	५२-१
२-७	कार्णव्यदोषोपहतस्वभावः	५-४
१३-२०	कार्यकारणकर्तृत्वे	४०-२
६-१	कार्यं कर्म करोति यः	२०-१
३-१९	कार्यं कर्म समाचर	१०-११
१८-३१	कार्यं चाकार्यमेव न	४९-१४
३-५	कार्यते ह्यवशः कर्म	१०-४
१८-९	कार्यमित्येव यन् कर्म	५१-९
१६-२४	कार्याकार्यव्यवस्थितौ	४८-२
१८-३०	कार्याकार्ये भयामये	४९ १३
१८-२२	कार्ये सक्तम् अहेतुवम्	४९-५
१०-३०	कालः कलयतामहम्	४-४
४-३८	कालेनात्मनि विन्दति	१६-७
११-३३	कान्तोऽहिम लोकक्षयकृन् प्रवृद्धः	३३-१
१-५	काशिराजश्च वीर्यवान्	४-४
१-१७	काश्यश्च परमेष्वासः	४-४
४-१६	किं कर्म किमकर्मेति	१४-२
८-१	किं कर्म पुण्योत्तम ।	२५-१
७-७	किञ्चिदस्ति घनेजय ।	२८-४
१०-४२	किं ज्ञातेन तदार्जुन ।	३०-२१

८-१	किं तद्वद्वा किमध्यात्मम्	२५-१
१-३२	किं नो राम्येन गोविन्द ।	२-५
१-३३	किं पुनर्वाग्मणाः पुण्याः	२८-२६
१-३२	किं भाग्यैर्जीवितेन वा	२-५
१-१	किमनुर्लभ संजय ।	१-१
५६-८	किमन्यत् कामद्वैतुकम्	४६-८
१४-२१	किमाचारः कथं चैतान्	४२-१
२-५४	किमासीत् मन्त्रेत् किम्	९-१
११-४६	किरीटिनं गदिनं चक्रहस्तम्	३४-१०
११-१७	किरीटिनं गदिनं चक्रिणं च	३२-२
१०-३४	कीर्तिः श्रीर्नाम् च नारीणाम्	३०-१४
२-२	कुतस्त्वा कश्मलमिदम्	३-२
४-३१	कुतोऽन्यः कुरुसत्तम ।	१५-१
१-१६	कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः	४-४
४-१५	कुरु कर्मैव तस्मात् त्वम्	१४-१
१-१२	कुरुवृद्धः पितामहः	४-४
३-२५	कुर्याद्विद्वान्निधातवतः	११-६
५-७	कुर्वन्नपि न लिप्यते	१७-८
४-२१	कुर्वन् नाप्नोति किल्बिषम्	४-७
१८-४७	कुर्वन् नाप्नोति किरिवयम्	१४-७
१२-१०	कुर्वन् सिद्धिमवाप्स्यसि	३६-१०

१८-५६ कुर्वाणो मद्रूपपात्रयः	५३-७
१-३८ कुलक्षयकृतं दोषम्	२-११
१-३९ कुलक्षयकृतं दोषम्	२-१२
१-४० कुलक्षये श्रणश्यन्ति	२-१३
१-४२ कुलघ्नानां कुलस्य च	४-४
१-४३ कुलधर्माधि द्वाधताः	२-१४
१-४० कुलधर्माः सनातनाः	२-१३
६-४२ कुले भवति धीमताम्	२३-१०
१८-१० कुशले नामुपसते	५१-१०

१२-३ कूटस्थमचलं ध्रुवम्	३६-३
१५-१६ कूटस्थोऽक्षर उच्यते	४५-१
६-८ कूटस्थो विजितेन्द्रियः	२०-८
२-५८ कूर्मोऽजानीव सर्वशः	९-५

१५-२० कृतकृत्यश्च भारत ।	४५-५
११-१४ कृताञ्जलिरभाषत	३१-१२
११-३५ कृताञ्जलिवैपमानः किरीटी	३३-४
४-२२ कृत्वापि न निवध्यते	१४-८
१३-३३ कृत्स्नं लोकमिमं रविः	३८-६
३-२९ कृत्स्नविम्व विचालयेत्	११-१०
२-४९ कृपणाः फलहेतवः	८-८
१-२८ कृपया परयाविष्टः	२-१

१-८	कृपय समितिजयः	४०-४
१८-४८	कृषि-गोरक्ष-वाणिज्यम्	४-६
१३-२४	केचिदात्मानमात्मना	४०-९
११-२१	केचिद् भीताः प्राञ्जलयो गृणन्ति	३२-६
११-२७	केचिद्विलम्बा दशनान्तरेषु	३२-११
५-११	केवलैरिन्द्रियैरपि	१८-४
१८-७६	केशवाहुनयोः पुण्यम्	३१-३
१०-१७	केषु केषु च भावेषु	२९-१५
१-२२	कर्मया सह योद्धव्यम्	१-४
१४-२१	कलिङ्गैर्मर्द्यान् गुणान्तान्	४२-१
१६-१५	कोऽप्योऽस्ति सदृशो मया ?	४७-४
९-३१	कौन्तेय ! प्रतिजानीहि	२८-२४
२-१३	कौमारं यौवनं जरा	६-४
१७-१८	क्रियते तदिह प्रोक्तम्	४१-३४
१८-२४	क्रियते बहुलायासं	४९-७
१७-२५	क्रियन्ते मोक्षकाङ्क्षिभिः	५०-३
१३-२९	क्रियमाणानि सर्वशः	४०-६
२-४३	क्रियानिशेषबहुलम्	४-४
१६-४	क्रोधः पादभ्यमेव न	४६-६
२-६३	क्रोधाद्भवति संमोहः	९-१०

१२-५	क्लेशोऽधिकतरस्तेषाम्	३६-५
२-३	कलैव्यं मा स्म गमः पाथे !	३-३
२-३१	क्षत्रियस्य न विद्यते	४-१
१०-४	क्षमा सत्यं दमः क्षमः	२९-४
१६-९	क्षयाय जगत्तोऽहिताः	५६-९
१५-१६	क्षरश्चाक्षर एव च	४५-१
१५-१६	क्षरः सर्वाणि भूतानि	४५-१
१८-४३	क्षात्रं कर्म स्वभावजम्	४-५
१८-४२	क्षान्तिरार्जवमेव च	४-४
१६-१९	क्षिपाम्यन्नसमश्नुमान्	४७-१०
९-३१	क्षिप्रं भवति धर्मात्मा	२८-२४
४-१२	क्षिप्रं हि मानुषे लोके	१४-१०
९-२१	क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोके विवशन्ति	२८-१४
२-३	क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यम्	१-३
१३-३४	क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवम्	३८-७
१३-२	क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोगिन्	३८-२
१३-२६	क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोगिन्	४-४
१३-१	'क्षेत्रज्ञ' इति तद्विदः	३८-१
१३-२	क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि	३८-२
१३-३३	क्षेत्रं क्षेत्री तथा कृपणम्	३८-६
१३-१	क्षेत्रमित्यभिधीयते	३८-१
७-४	यं मनो बुद्धिरेव च	२८-१

५-१७ गच्छन्त्यपुनरावृत्तिम्	१८-१०
१५-५ गच्छन्त्यमूढाः पदमव्ययं तत्	४३-५
४-२३ गतसङ्गस्य सुकृतस्य	१४-९
९-२१ गतानतं कामकामा लभन्ते	२८-१४
२-११ गतासून् अगतासून्	६-२
९-१८ गतिर्मर्ता प्रभुः साक्षी	२८-११
११-२२ गन्धर्वयक्षासुरसिद्धसङ्घाः	X-X
१०-२६ गन्धर्वाणां चित्ररथः	X-X
११-३७ गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे	X-X
४-१७ गहना कर्मणो गतिः	१४-३
१-३० गाण्डीवं संसते हस्तान्	२-३
१५-१३ गामाविश्य न भूतानि	४४-७
१०-३५ गायत्री छन्दसामहम्	३०-८
१०-२५ गिरामस्येकमक्षरम्	३०-९
२-९ गुडाकेशः परंतपः	५-६
१-२४ गुडाकेशेन भारत ।	१-६
३-२८ गुणकर्मविभागयोः	११-९
४-१३ गुण-कर्म-विभागः	४-७
१८-२९ गुणतत्त्वविधेः शृणु	४९-१२
१५-२ गुणप्रवृद्धा विषयप्रवालाः	४३-२
१४-५ गुणाः प्रकृतिसंभवाः	४१ ३

३-२८ गुणा गुणेषु वर्तन्ते	११-९
१४-२५ गुणातीतः स उच्यते	४२-५
१४-२० गुणानेतानतीत्य ग्रीन्	४१-१८
१४-२३ 'गुणा वर्तन्त' इत्येव	४२-३
१४-१९ गुणैर्भ्यश्च परं वेति	४१-१७
३-२७ गुणैः कर्माणि सर्वशः	११-८
१४-२३ गुणैर्यो न विचार्यते	४२-३
६-२२ गुह्यापि विचार्यते	२२-३
२-५ गुरुन् अहत्या हि महानुभावान्	५-२
११-१ गुह्यमध्यात्मसंज्ञितम्	३१-१
१८-६३ गुह्याद्गुह्यतरं मया	५३-१४
१५-८ गृहीत्वैतानि संयाति	४४-१२
१३-१६ प्रसिप्नु प्रभविष्णु च	३९-१३
४-७ ग्लानिर्भवति भारत ।	१३-७
१-३५ घ्नतोऽपि मधुसूदन !	२-८
५-२७ चक्षुधैवान्तरे भ्रूतोः	१९-७
६-३४ घमलं हि मनः कृष्ण ।	२१-२
६-३३ घमलत्वात् स्थिति स्थिताम्	२३-१
७-१६ क्षत्रुर्विद्या भञ्जते माम्	२४-१
१०-६ आयासो मनोऽनया	x-x

४-१३ चातुर्वर्ष्यं मया चष्टम्	४-७
३-२५ चिकीर्षुर्लोकसंग्रहम्	११-६
१६-११ चिन्ताम् अपरिमेयां च	४६-११
१०-१७ चिन्तयोऽसि भगवन् । मया	२९-१५
८-८ चेतसा नान्यन्नामिना	२५-६
१८-५७ चेतसा सर्वकर्माणि	५३-८
६-११ क्षैलान्जिनकुशोत्तरम्	२१-२
१५-१ छन्दोऽसि यस्य पर्णानि	४३-१
१३-४ छन्दोर्भाविष्यैः पृथक्	X-X
४-४२ छित्तैर्न संक्षयं योगम्	१६-९
५-२५ छिन्नद्वैधा चतात्मानः	१९-५
६-३८ छिन्नाम्रमिव नश्यति	२३-६
६-३९ छेत्ता न ह्युपपद्यते	२३-७
६-३९ छेतुर्महत्स्यशेषतः	२३-७
८-२६ जगताः शाश्वते मते	२६-५
११-३६ जगत् प्रहृष्यत्यनुरज्यते च	३४-१
९-४ जगदव्यक्तमूर्तिना	X-X
१६-८ जगदाहुरनीश्वरम्	४६-८
१५-१२ जगद्भासयतेऽसिलम्	४४-६

१-१०	जगद्विपरिवर्तते	२७-९
१४-१८	जघन्यगुणवृत्तिस्थाः	४१-१६
१६-७	जना न विदुरासुराः	४६-७
७-२८	जनानां पुण्यकर्मणाम्	२४-१३
७-१६	जनाः सुकृतिनोऽर्जुन !	२४-१
४-९	जन्म कर्म च मे दिव्यम्	१३-११
२-४३	जन्मकर्मफलप्रदाम्	X-X
२-५१	जन्म-बन्ध-विनिर्मुक्ताः	८-१०
१४-२०	जन्ममृत्युजरादुःखैः	४१-१८
१३-८	जन्म-मृत्यु-जरा-ध्याधि०	३९-५
४-५	जन्मानि सव चार्जुन !	१३-५
१०-३६	जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि	३०-१०
७-२९	जरामरणमोक्षाय	२४-१४
२-४३	जहि शत्रुं महाबाहो !	१२-१०
६-१६	जाग्रतो नैव चार्जुन !	२१-७
२-२७	जातस्य हि ध्रुवो मृत्युः	६-१६
३-२३	जातु कर्मण्यनन्दितः	११-४
३-५	जातु तिष्ठत्यकर्मकृत्	१०-४
१५-१९	जानाति पुण्योत्तमम्	४५-४
१-४१	जायते वर्जगण्डरः	२-१४
६-४४	जिज्ञासुरपि योगस्य	२३-१३
६-७	जितामनः प्रशान्तस्य	२०-७

१८-४९	जितात्मा विगतस्पृहः	५२-६
२-३७	जित्वा वा भोक्ष्यमे महीम्	३-८
११-३३	जित्वा दाम्बून् भुङ्क्व राम्यं समृद्धम्	३३-२
७-९	जीवन् सर्वभूतेषु	२८-६
१५-७	जीवभूतः सनातनः	४४-१
७-५	जीवभूताम् महाबाहो ।	२८-२
४-२७	जुहति ज्ञानदीपिते	१५-१३
३-२६	जोषयेत् सर्वकर्मणि	११-७
७-२	ज्ञाताव्यमवशिष्यते	३९-२
११-५४	ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन	३५-८
९-१३	ज्ञात्वा मूलादिमव्ययम्	२७-१२
५-२९	ज्ञात्वा मो ज्ञान्तिमृच्छति	१९-९
१६-२४	ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तम्	४८-२
१०-११	ज्ञानदीपेन भास्वता	२९-९
५-१७	ज्ञाननिर्भूतकल्मषाः	१८-१०
१८-१९	ज्ञानं कर्म च कर्ता च	४९-२
१०-३८	ज्ञानं ज्ञानवतामदम्	३०-१७
१३-१७	ज्ञानं हेयं ज्ञानगम्यम्	३९-१४
१८-१८	ज्ञानं हेयं परिक्षाता	४९-९
७-९	ज्ञानं तेऽहं सविज्ञानम्	३९-२

१४-११	ज्ञानं यदा तदा विद्यान्	४१-९
४-३९	ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिम्	१६-१
१८-४२	ज्ञानं विज्ञानमास्तिभ्यम्	४-४
९-९	ज्ञानं विज्ञानसहितम्	२७-१
१४-९	ज्ञानमावृत्य तु तमः	४१-७
३-४०	ज्ञानमावृत्य देहिनम्	१२-७
४-३३	ज्ञानयज्ञः परंतप ।	१५-१७
९-१५	ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये	२७-१४
१८-७०	ज्ञानयज्ञेन तेनाहम्	५४-४
१६-१	ज्ञानयोगव्यवस्थितिः	४६-२
३-३	ज्ञानयोगेन सांख्यानाम्	१७-२
७-१९	ज्ञानवान् मां प्रपद्यते	२४-४
६-८	ज्ञानविज्ञाननृसात्मा	२०-८
३-४१	ज्ञानविज्ञाननाशनम्	१२-८
१४-६	ज्ञानसंज्ञेन चानघ ।	४१-५
४-४१	ज्ञानसंछिन्नसंशयम्	१६-८
४-१९	ज्ञानामिदमधर्माणम्	१४-५
४-३७	ज्ञानाभिः सर्वकर्माणि	१६-६
१२-१२	ज्ञानाद् ध्यानं विशिष्यते	३६-१२
१४-१	ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम्	४१-१
४-२३	ज्ञानावस्थितचेतसः	१४-९
४-३४	ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः	१६-३

३-३९ ज्ञानिनो नित्यवैरिणा	१२-६
६-४६ ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः	२३-१४
७-१६ ज्ञानी च भरतर्षभ ।	२४-१
७-१८ ज्ञानी स्वात्मैव मे मतम्	२४-३
५-१६ ज्ञानेन तु तदज्ञानम्	१८-९
४-३३ ज्ञाने परिसमाप्यते	१५-१७
१३-१८ ज्ञेयं चोक्तं समासतः	३९-१५
१३-१९ ज्ञेयं यत् तत् प्रवक्ष्यामि	३९-९
५-३ ज्ञेयः स नित्यसंन्यासी	१७-४
८-२ ज्ञेयोऽस्ति नियतात्मभिः	२५-१
३-१ जघायसी चैत् कर्मणस्ते	१०-१
१०-२१ ज्योतिषां रविरंशुमान्	३०-६
१३-१७ ज्योतिषामपि तज्ज्योतिः	३९-१४
१०-३१ झपाणां मकरधास्मि	४-४
१-३३ त इमेऽवस्थिता युद्धे	२-६
१८-७७ तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य	उप ^० -४
१८-२१ तज्ज्ञानं विद्धि राजसम्	४९-४
१८-२० तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम्	४९-३
१३-३० तत् एव च विस्तारम्	४०-१३
१२-११ ततः कुठ यतात्मवान्	३६-११
१५-४ ततः पदं तत् परिमार्जितव्यम्	४३-४

१८-३८	तत् सुखं राजसं स्मृतम्	४९-२१
१८-३७	तत् सुखं सत्त्विकं प्रोक्तम्	४९-२०
४-३८	तत् स्वयं योगनंदिद्वः	१६-७
११-२८	तथा तवामी नरलोकवीराः	३२-१२
३-३८	तथा तेनेदमावृतम्	१२-५
१३-३२	तथात्मा नोपलिप्यते	४०-८
२-१३	तथा देहान्तरप्राप्तिः	६-४
५-२४	तथान्तर्ग्योतिरेव यः	१९-४
२-२६	तथाऽपि त्वं महाबाहो !	६-१५
१८-५०	तथाज्जोति निरोध मे	५३-१
१४-१५	तथा प्रलीनस्तमसि	४१-१३
६-७	तथा मानापमानयोः	२०-७
१२-१८	तथा मानापमानयोः	३७-६
२-२२	तथा क्षरीराणि विहाय जीर्णानि	६-११
९-६	तथा सर्वाणि भूतानि	२७-५
१-३४	तथैव च पितामहाः	२-७
११-२९	तथैव नाशाय विशन्ति लोकाः	३२-१३
३-९	सदर्भं कर्म कीन्तेय !	१०-८
२-६७	तदस्य हरति प्रज्ञाम्	९-१४
९-२६	तदहं भक्त्युपहतम्	२८-१९
२-५२	तदा गन्ताऽसि निर्वेदम्	८-११
४-७	तदात्मानं सृजाम्यहम्	१३-७
२-५३	तदा योगमवाप्स्यसि	८-१२

१-१३	ततः शङ्खाद्य मेर्यश्च	५-५
१-१४	ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते	५-५
६-२६	ततस्ततो नियम्यैतद्	२२-७
११-१४	ततः स विस्मयाविष्टः	२१-१२
२-३३	ततः स्वधर्मं कीर्तिं च	३-४
२-३६	ततो दुःखतरं नु किम्	३-७
१४-३	ततो भवति भारत !	५-५
१८-५५	ततो मां तत्त्वतो ज्ञात्वा	५३-६
६-४५	ततो याति परां गतिम्	२३-१३
१३-१८	ततो याति परां गतिम्	४०-१२
१६-२२	ततो याति परां गतिम्	४७-१३
१६-२०	ततो यान्त्यधमां गतिम्	४७-११
२-३८	ततो युद्धाय युज्यस्व	७-१
१८-६४	ततो वक्ष्यामि ते हितम्	५३-१५
३-१	तन् किं कर्मणि घारे माम्	१०-१
५-२७	तन् कुरुष्व मदर्पणम्	२८-२०
११-४२	तन् क्षामये त्वामहमप्रमेयम्	३४-६
१३-३	तन् क्षीयं यस्य यादृक् च	३८-३
२-५७	तत्तन् प्राप्य शुभाशुभम्	९-४
१०-४१	तत्तदेवावगच्छ त्वम्	२०-२०
३-२१	तत्तदेवंतरो जनः	११-२
१७-१९	तन् तामसमुदाहृतम्	४९-५
१७-२२	तन् तामसमुदाहृतम्	४९-२२

१८-२२ तन् तामसमुदाहृतम्	४९-३५
१८-३९ तन् तामसमुदाहृतम्	४९-३८
४-१६ तन् ते कर्म प्रवक्ष्यामि	१४-२
१५-१२ तन् तेजो विद्धि मामकम्	४४-६
८-११ तन् ते पदं संपहेण प्रवक्ष्ये	२५-९
१३-११ तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम्	३९-८
१८-१ तत्त्वमिच्छामि वेदितुम्	५१-१
३-२८ तत्त्वविन् तु महाबाहो !	११-९
१-२४ तत्त्वेनातद्वयवन्ति ते	२८-१७
४-३९ तत्परः संयतेन्द्रियः	१६-१
१८-६२ तत्प्रसादान् परां शान्तिम्	५३-११
२-२८ तत्र का परिदेवता	६-१७
८-२५ तत्र चान्द्रमसं ज्योतिः	२६-४
६-४३ तत्र स बुद्धिरीयोगम्	२३-११
८-२४ तत्र प्रवाता गच्छन्ति	२६-३
१८-७८ तत्र श्रीविजयो भूतिः	८५-५
१४-६ तत्र सत्त्वं निर्मलत्वाद्	४१-४
१-२६ तत्रापश्यन् स्थितान् पार्थः	१-८
११-१३ तत्रैकस्थं जगन् कूटस्थम्	३१-११
६-१२ तत्रैकान्न मनः कृत्वा	२१-३
१८-१६ तत्रैवं सति कर्तारम्	५९-४
८-१८ तत्रैवाप्यस्तसंज्ञके	२५-१६
१३-३ तन् समानेन मे शृणु	३८-३

१८-३८ तत् सुखं राजसं स्मृतम्	४९-२१
१८-३७ तत् सुखं सार्विकं प्रोक्तम्	४९-२०
४-३८ तत् स्वयं योगसंसिद्धः	१६-७
११-२८ तथा तवामी नरलोकवीराः	३२-१३
३-३८ तथा तेनेदमावृतम्	१२-५
१३-३२ तथात्मा नोपलिप्यते	४०-८
२-१३ तथा देहान्तरप्राप्तिः	६-४
५-२४ तथान्तज्योतिरेव यः	१९-४
२-२६ तथाऽपि त्वं महापादो !	६-१५
१८-५० तथाप्नोति निबोध मे	५३-१
१४-१५ तथा प्रलीनस्तमसि	४१-१३
६-७ तथा मानापमानयोः	२०-७
१२-१८ तथा मानापमानयोः	३७-६
२-२२ तथा शरीराणि विहाय जीर्णानि	६-११
९-६ तथा सर्वाणि भूतानि	२७-५
१-३४ तथैव च पितामहाः	२-७
११-२९ तथैव नाशाय विदन्ति लोकाः	३२-१३
३-९ तदर्थं कर्म कोन्तेय !	१०-८
२-६७ तदस्य हरति प्रज्ञाम्	९-१४
९-२६ तदहं भयन्नुपहतम्	२८-११
२-५२ तदा गन्ताऽसि निर्वेदम्	८-११
४-७ तदात्मानं सृजाम्यहम्	१३-७
२-५३ तदा योगमवाप्त्यधि	८-१२

१७-२८	तपस्तप्त कृतं च यत्	५०-६
६-४६	तपस्विभ्योऽधिको योगी	२३-१४
९-१९	तपाम्यहमहं वर्षम्	२८-१२
१७-१८	तपो दम्मेन चैव यत्	४९-३४
१०-५	तपो दामं यशोऽयसः	२९-५
१७-१६	तपो मानसमुच्यते	४९-३२
१७-५	तप्यन्ते ये तपो जनाः	४७-१
२-१	तं तथा शृण्व्याविष्टम्	२-१
७-२०	तं तं नियममास्थाय	२४-५
८६	तं तमेवैति कोन्तेय ।	९५-४
१७-१२	तं यज्ञं विद्धि राजसम्	४९-२८
६-२३	तं विद्याद्दुःसंयोग-	२२-४
१३-१७	तमसः परमुच्यते	३९-१४
१४-८	तमस्यज्ञानजं विद्धि	४१-६
१४-१३	तमस्येतानि जायन्ते	४१ ११
१४-१०	तमः सत्त्वं रजस्तथा	४१-८
४-१९	तमाहुः पर्णितं शुभाः	१४-५
८-२१	तमाहुः परमो गनिम्	२५-१९
२-१०	तमुवाच हरीशः	६-१
१५-४	तमेव चायं पुरुषं प्रपद्ये(त्)	४३-४
१८-६२	तमेव शरणे गच्छ	५२-१३
१६-२०	तमोद्धारैस्त्रिभिर्नरः	४१-१३
२-४४	तथापहुनचेतनाम्	८-२

३-३४ तयोर्न पशमागच्छेत्	१३-२
५-२ तयोस्तु कर्मसंन्यासत्	१७-३
१-३ तव शिष्येण धीमता	४-४
११-५१ तव सौम्यं जनार्दन ।	३५-५
११-२९ तवापि वक्त्राणि समृद्धवैगाः	३२-१३
१६-२४ तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं ते	४८-३
३-४१ तस्मात् त्वमिन्द्रियाभ्यादौ	५२-८
११-३३ तस्मात् त्वमुत्तिष्ठ, यशो लभस्व	३३-२
११-४४ तस्मान् प्रणम्य प्रणिधाय कायम्	३४-८
३-१५ तस्मान् सर्वगतं ब्रह्म	१५-५
२-३० तस्मात् सर्वाणि भूतानि	६-१८
८-७ तस्मात् सर्वेषु कालेषु	२५-५
८-२७ तस्मात् सर्वेषु कालेषु	२६-६
४-४३ तस्मादज्ञानसंभूतम्	१३-९
२-२७ तस्माद् अपरिहार्येऽर्थे	६-१६
३-१९ तस्माद् असक्तः सततम्	१०-११
२-३७ तस्माद् उत्तिष्ठ कौन्तेय ।	३-८
१६-२१ तस्मादेतत् त्रयं त्यजेत्	४७-१०
२-२५ तस्मादेवं विदित्विनम्	६-१४
१७-२४ तस्मादोमित्युदाहरय	५०-२
५-१९ तस्माद् ब्रह्मणि ते स्थिताः	७-६
२-६८ तस्माद्यस्य महाबाहो !	९-१५
२-१८ तस्मात् युध्यस्व भारत !	६-७

२-५०	त जगाय युज्यस्व	८-९
६-४६	तस्माद् योगी भवार्जुन ।	२३-१४
१-३७	तस्मान्नाहं वयं हन्तुम्	२-१०
१४-३	तस्मिन् गर्भे दधाम्यहम्	४-४
४-१३	तस्य कर्तारमपि माम्	४-४
३-१७	तस्य कार्यं न विद्यते	१०-९
७-२१	तस्य तस्याचला धृदाम्	२४-६
२-५७	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-४
२-५८	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-५
२-६१	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-८
२-६८	तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता	९-११
१-१२	तस्य संजनयन् हृष्यम्	४-४
२-६९	तस्यो जायति संयमी	९-१६
७-२२	तस्याराधनमीदृते	२४-७
६-३०	तस्याहं न प्रणश्यामि	२२-११
६-३४	तस्याहं निग्रहं मन्ये	२३-२
८-१४	तस्याहं सुलभः पार्थ ।	२५-१२

३-२९ तान् अहृन्मविदो मन्दान् ११-१०

१६-१९ तानहं द्विभ्यः कूरान् ४७-५०

२-६१ तानि सर्वाणि संयम्य ९-८

१-७ तान् निषोष द्विजोत्तम । ४-४

४-५ तान्महं वेद सर्वाणि १३-५

७-९ तेजश्चास्मि विभावसौ	२८-६
७-१० तेजस्तेजस्विनामहम्	२८-७
१०-३६ तेजस्तेजस्विनामहम्	३०-१०
११-३० तेजोभिरापूर्य जगन् समग्रम्	३१-१४
११-४७ तेजोमय विश्वमनन्तमाद्यम्	३५-१
११-१७ तेजोराशि सर्वतो दीप्तिमन्तम्	३२-२
९-३१ ते तं भुक्त्वा स्वर्गलोकं विशालम्	२८-१४
३-११ ते देवा भावयन्तु वः	१५-२
७-२८ ते ह्यद्रुमोहनिर्मुक्ताः	२४-१३
५-१५ तेन मुह्यन्ति जन्तवः	१८-८
११-४६ तनैव रूपेण चतुर्भुजेन	३४-१०
१३-२५ तेऽपि चातितरन्त्येव	४०-१०
९-२३ तेऽपि मामेव कौन्तेय !	२८-१६
९-३२ तेऽपि यान्ति परां गतिम्	२८-२५
९-२० ते पुण्यमासाद्य सुरेन्द्रलोकम्	२८-१३
१२-४ ते प्राप्नुवन्ति मामेव	३६-४
७-२१ ते मम तद्विदुः कृत्स्नम्	२४-१४
१२-२ ते मे युक्ततमा मताः	३६-२
२-६ तेऽवस्थिताः प्रमुखे धार्तराष्ट्राः	५-३
७-३० ते विदुर्युक्ताचेतसः	x-x
१२-१ तेषां के योगवित्तमाः	३६-१
७-१७ तेषां प्राणी नित्ययुक्तः	२४-२
९-२२ तेषां नित्याभियुक्तानाम्	२८-१५

१७-१	तेषां निष्ठा तु का वृत्ता ।	४८-३
१७-७	तेषां भेदमिमं शृणु	४९-२३
१०-१०	तेषां सततयुक्तानाम्	२९-८
१२-७	तेषामहं समुद्भवा	३६-७
५-१६	तेषामादित्यवज्ज्ञानम्	१८-९
१०-११	तेषामेवानुकम्पार्थम्	२९-९
८-१७	तेऽहोरात्रविदो जनाः	२५-१५
३-१२	तैर्दत्तानप्रदायैभ्यः	१५-३
३-३४	तौ ह्यस्य परिपन्थिनी	१२-२
४-२१	त्यक्तगर्वपरिग्रहः	१४-७
१८-११	त्यक्तुं कर्माण्यशेषतः	५१-११
४-२०	त्यक्त्वा कर्मकलाशङ्कम्	१४-६
४-९	त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म	१३-११
६-२४	त्यक्त्वा सर्वानशेषतः	२२-५
२-३	त्यक्तवोत्तिष्ठ परंतप !	३-३
८-६	त्याजत्यन्तो कल्लेवरम्	२५-४
१६-२	त्यागः शान्तिरपैशुनम्	४६-३
१८-१	त्यागस्य च हृषीकेश !	५१-१
१२-१२	त्यागाच्छान्तिरनन्तरम्	३६-१२
१८-१०	त्यागो सत्यसमाविष्टः	५१-१०
१८-४	त्यागे भरतसत्तम !	५१-४

१८-४	त्यागो हि पुण्यव्याघ्र !	५१-४
१८-३	त्याज्यं दोषवदित्येके	५१-३
२-४०	शायते नहतो भयात्	८-१
१८-१९	त्रिधैव गुणभेदतः	४९-२
७-१३	त्रिभिर्गुणमथैभविः	४९-४१
१८-१२	त्रिविधं कर्मणः फलम्	५१-१२
१६-२१	त्रिविधं नरकस्येदम्	४७-१२
१८-१८	त्रिविधः कर्मसमूहः	४९-१
१८-४	त्रिविधः संप्रतीतितः	५१-४
१८-१८	त्रिविधा कर्मचोदना	४९-१
१७-९	त्रिविधा भवति श्रद्धा	४८-५
१७-७	त्रिविधो भवति प्रियः	४९-२३
३-२२	त्रिषु लोकेषु किञ्चन	११-३
१४-२१	त्रीन् गुणानतिवर्तते	४२-१
२-४५	त्रैगुण्यविपथा वेदाः	८-४
९-२०	त्रैविद्या मां सोमपाः पूतपापाः	२८-१३
१-३०	न्यक् चैव परिदायते	२-३
११-२	त्वत्तः कमलपद्माक्ष !	३१-२
१८-७३	त्वत्प्रसादान्मयाच्युत !	५४-७
६-३९	त्वदन्यः संशयस्यास्य	२३-७
२-१६	त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः	६-५

११-१८ त्वमक्षरं परमं वेदितव्यम्	३२-३
११-३७ त्वमक्षरं सदसत् तत्परं यत्	३४-२
११-१८ त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्ता	३२-३
११-४३ त्वमस्य पूज्यश्च गुरुर्गरीयान्	३४-७
११-१८ त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम्	३२-३
११-३८ त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम्	३४-३
११-३८ त्वमादिदेवः पुत्र्यः पुत्र्यः	३४-३
४-४ त्वमादौ प्रोक्तवानिति	१३-४
११-३८ त्वया तत् विश्वमनन्तरूप ।	३४-३
१८-७२ त्वयैकाग्र्येण चेतसा	५४-६
१०-१७ त्वां सदा परिचिन्तयन्	२९-१५

११-२५ दंष्ट्राकरालानि च ते मृगानि	३२-९
११-२८ दंष्ट्राकरालानि भयानकानि	३२-११
१०-३८ दण्डो दमयतामस्मि	३०-१७
१०-१० ददामि बुद्धियोगं तम्	२९-८
१६-१० दम्भमानसदान्विताः	४६-१०
१७-१२ दम्भार्थमपि चैव यत्	४९-२८
१७-५ दम्भाहंकारसंयुक्ताः	४७-१
१६-१७ दम्भेनाविधिपूर्वकम्	४७-७
१६-४ दम्भो दपोऽस्तिमानथ	४६-६
१६-२ दया भूतेष्वलोलुप्थम्	४६-३
११-४ वशयात्मानमव्ययम्	३१-४

११-९	दर्शयामास पार्थाय	३१-८
१७-२०	दातव्यमिति यद् दानम्	४९-३६
१७-२५	दान-क्रियाश्च विविधाः	५०-३
१६-१	दानं दमश्च यज्ञश्च	४६-२
१८-४३	दानमीश्वरभावश्च	४-५
८-२८	दानेषु यत् पुण्यफलं प्रदिष्टम्	२६-१
३-१२	दास्यन्ते यज्ञभाविताः	१५-३
१८-४०	दिवि देवेषु या पुनः	४९-३९
११-१२	दिवि सूर्यसदृशस्य	३१-१०
११-११	दिव्यगन्धानुलेपनम्	X-X
११-८	दिव्यं ददामि ते चक्षुः	३१-७
११-११	दिव्यमाल्याम्बरधरम्	X-X
११-१०	दिव्यानेकोद्यतायुधम्	३१-९
१०-१६	दिव्या ह्यात्मविभूतयः	२९-१४
१०-१९	दिव्या ह्यात्मविभूतयः	३०-१
१-१४	दिव्यौ शस्त्रौ प्रदध्मतुः	X-X
६-१३	दिशश्चानवलोकयन्	२१-४
११-२५	दिशो न जाने न लभे च शर्म	३२-१
११-१७	हीनानलार्कयुतिमप्रमेयम्	३२-२
१७-२१	दीयते च परिदिष्टम्	४९-३७
१७-२०	दीयतेऽनुपकारिणे	४९-३६

१३-८	दुःख-दोषानुदर्शनम्	३९-५
५-६	दुःखमाप्नुमयोगतः	१७-७
१८-८	दुःखमित्येष यत् कर्म	५१-८
५-२२	दुःखयोनय एव ते	१९-२
१४-९	दुःखसौख्यमयप्रदाः	४९-२५
१८-३६	दुःस्वान्तं च निगच्छति	४९-१९
८-१५	दुःखालयमशाश्वतम्	२५-१३
२-५६	दुःखेष्वनुद्विगमनाः	९-३
६-४०	दुर्गतिं तात । गच्छति	२३-८
३-३९	दुष्पूरेणानलेन च	१२-६
६-३६	दुःप्राप इति मे मतिः	२३-४
१३-१५	दुरस्यं चान्तिके च तत्	३९-१२
२-४९	दूरेण ह्यवरं कर्म	८-८
११-४३	दृष्टवानसि मां यथा	३५-७
११-५२	दृष्टवानसि यन्मम	३५-६
१-२	दृष्ट्वा तु पाण्डवानोकम्	४-४
११-२०	दृष्ट्वाद्भुतं रूपमुप तवेदम्	३२-५
११-४९	दृष्ट्वा रूपं पीरमीदृशमेदम्	३५-३
११-२३	दृष्ट्वा लोकाः प्रव्यथितास्तथाहम्	३२-७
११-२४	दृष्ट्वा हि त्वां प्रव्यथितान्तरात्मा	३२-८
११-५१	दृष्ट्वेदं मानुषं रूपम्	३५-५
१-२८	दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण !	२-२

११-२५	दृष्ट्वैव कालानलरात्रिभानि	३२-९
१-१५	देवदत्तं धनञ्जयः	X-X
१०-१५	देवदेव ! जगत्पते !	२९-१३
१७-१४	देव-द्विज-गुरु-प्राज्ञ-	४९-३०
१०-१३	देवर्षिर्नारदस्तथा	२९-११
१०-२६	देवर्षीणां च नारदः	३०-११
११-५२	देवा अप्यस्य रूपस्य	३५-६
१०-२२	देवानामस्मि वासवः	३०-८
७-२३	देवान् देवयजो यान्ति	२४-८
३-११	देवान् भावयत्तानेन	१५-२
१७-२०	देशे काले च पात्रे च	४९-२६
१२-५	देहवद्विरवाप्यते	३६-७
१७-२	देहिनी सा स्वभावजा	४८-५
२-१३	देहिनीऽस्मिन् यथा देहे	६-४
१४-२०	देही देहसमुद्रवान् !	४१-१८
२-३०	देही नित्यमवध्योऽयम्	६-१८
८-४	देहे देहमृतां वर !	X-X
१४-५	देहे देहिनमव्ययम्	४१-३
२-३०	देहे सर्वस्व भारत !	६-१८
१३-२२	देहेऽस्मिन् पुरुष. परः	४०-४
८-२	देहेऽस्मिन् मधुसूदन !	X-X
१६-६	देव आसुर एव च	४३-१

८-१४ दैवं चैवात्र पञ्चमम्	५२-२
४-२५ दैवमेवापरे यज्ञम्	१५-११
९-१३ दैवी प्रकृतिमाश्रिताः	२७-१२
६-५ दैवी संपत्तिमोक्षाय	४६-१
७-१४ दैवी ह्येषा गुणमयी	४९-४२
१६-६ दैवो विस्तरशः प्रोक्तः	४६-५
१-४३ दोषैरेतैः कुलज्ञानाम्	४-४
११-२० द्यावा-पृथिव्योरिदमन्तरं हि	३२-५
१०-३६ द्यूतं छलयतामस्मि	३०-१०
४-३५ द्रक्ष्यस्यात्मन्वथो मयि	१६-४
४-२८ द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञा.	१५-१०
११-४८ द्रष्टुं त्वदन्येन कुदप्रवीर ।	३५-२
११-३ द्रष्टुमिच्छामि ते रूपम्	३१-३
१-४ द्रुपदश्च महारथः	४-४
१-१८ द्रुपदो द्रौपदेयाश्च	४-४
११-३४ द्रोणं च भीष्मं च जयद्रथं च	३३-३
२-४ द्रोणं च मधुमूदन ।	५-१
७-२७ द्वन्द्वमोहेन भारत ।	२४-१२
१०-३३ द्वन्द्वः सामासिकश्च च	३०-७
४-२२ द्वन्द्वातीतो विमत्सरः	१४-८
१५-५ द्वन्द्वैविमुक्ता. मुखदुःखसहैः	४३-५

१६-२१ द्वारे नाशनमात्मनः	४७-१२
१५-१६ द्वाविर्मा पुरुषौ लोके	४५-१
१६-६ द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन्	४६-१

१६-१७ धनमानमदान्विताः	४७-७
१-२० धनुस्त्वम्य पाण्डवः	१-२
१-१ धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे	१-१
४-८ धर्मसंस्थापनाभ्यां	१३-८
९-३ धर्मस्यास्य परंतप !	२७-३
७-११ धर्माविहृदो भूतेषु	२८-८
१-४० धर्मे नष्टे कुलं कृतरनम्	२-१३
१८-७० धर्म्यं संवादमावयोः	५४-४
२-३१ धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यम्	४-१

१०-३३ धाताई विश्वतोमुखः	३०-९
६-१३ धारयन् अचलं स्थिरः	२१-४
१५-१३ धारयाम्यहमोजसा	४४-७
१-२३ धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुद्धेः	१-५
१-२० धार्तराष्ट्रान् कपिध्वजः	१-२
१-३७ धार्तराष्ट्रान् स्ववान्धवान्	२-१०
१-४६ धार्तराष्ट्रा रणे हन्तु-	२-१७
२-१३ धीरस्तत्र न मुच्यति	६-४

१८-४८ धूमेनाग्निरिवावृताः	४-११
३-३८ धूमेनाग्नियते बहिः	१२-५
८-२५ धूमो रात्रिस्तथा कृष्णः	२६-४

११-३४ धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो ।	३२-८
१८-३५ धृतिः सा पार्थ ! तामसी	४९-१८
१८-३४ धृतिः सा पार्थ ! राजसी	४९-१७
१८-३३ धृतिः सा पार्थ ! सार्विकी	४९-१६
१८-५१ धृत्याऽऽन्मानं नियम्य च	५३-२
१८-३४ धृत्या धारयतेऽर्जुन !	४९-१७
१८-३३ धृत्या यथा धारयते	४९-१६
१८-२६ धृत्युन्मादसमन्वितः	४९-९
१-५ धृष्टकेतुश्चेकितानः	४-४
१-१७ धृष्टद्युम्नो विराटश्च	४-४

१०-२८ धेनूनामग्निं कामयुक्	३०-१५
----------------------------	-------

१८-५२ ध्यानयोगपरो नित्यम्	५३-३
१२-१२ ध्यानात् कर्मफलत्यागः	३६-१२
१३-२४ ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति	४०-९
२-६२ ध्यायतो विषयान् पुंसः	९-९

२-२७ ध्रुवं जन्म मृतस्य च	६-१६
१८-७८ ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम	उप-५

५३-३१ न करोति न लिप्यते	४०-७
५-१४ न कर्तृत्वं न कर्माणि	१८-७
३-४ न कर्मणामनारम्भान्	१०-३
५-१४ न कर्मफलसंयोगम्	१८-७
६-४ न कर्मस्वनुपलते	२०-४
२-१७ न कश्चिन् कर्तुमर्हति	६-६
१-३२ न काङ्क्षे विजयं, कृष्ण!	२-५
६-२५ न किञ्चिदपि चिन्तयेत्	२२-६
३-२४ न कुर्या कर्म चेदहम्	११-५
१-१६ नकुलः सहदेवश्च	४-४
१०-२१ नक्षत्राणामहं दृशी	४-४
११-४८ न च क्रियाभिर् न तपोभिर्हमैः	३५-२
१७-२८ न च तत् प्रेत्य नो डह	५०-६
१८-६९ न च तस्मान्मनुष्येषु	५४-३
९-५ न च मत्स्थानि भूतानि	२७-४
९-९ न च मां तानि कर्माणि	२७-८
१८-६७ न च मां योऽभ्यसूयति	५४-१
१-३२ न च राज्यं सुखानि च	२-५
१-३० न च शक्तोऽभ्यवस्थानुम्	२-४
१-३१ न च धेयोऽनुपश्यामि	२-४
३-४ न च संन्यसनादिव	१०-३
६-१६ न चातिस्वप्नशीलस्य	२१-७
२-६६ न चामावयतः शान्तिः	९-१३

२-६६ न चायुस्तस्य भावना	९-१३
१८-६७ न चाशुभूपये वाच्यम्	५४-१
३-१८ न चास्य सर्वभूतेषु	१०-१०
९-४ न चाहं तेष्ववस्थितः	४-४
५-६ न निरेणाधिगच्छति	१७-७
६-१६ न चैकान्तमनभ्रतः	२१-७
२-६ न चैतद्विद्यः कनरान्नो गरीयः	५-३
२-२३ न चैनं क्लेदयन्त्यापः	६-१२
२-१२ न चैव न भविष्यामः	६-३
५-१५ न चैव मुह्यत विभुः	१८-८
२-२० न जायते म्रियते वा फदाचित्	६-९
१८-४० न तदस्ति पृथिग्मां वा	४९-३९
१०-३९ न तदस्ति विना यत् स्यात्	३०-१८
१५-६ न तद्भाष्यते सूर्यः	४३-६
११-८ न तु मां शक्यसे द्रुम्	३१-७
९-२४ न तु माम् शभिजानन्ति	२८-१७
१८-१२ न तु राग्यासिना क्वचिन्	५१-१२
५-२२ न तेषु रमते सुधः	११-२
१८-५ न त्याज्यं कार्यमेव तत्	५१-५
१८-३ न त्याज्यमिति चापरे	५१-३
२-१२ न त्व नेमे जनाधिपाः	६-३
४-५ न त्वं वेत्स्य परंतप !	१२-५
२-२७ न त्वं शोचितुमर्हसि	६-१६

२-३० न त्वं क्षीयितुमर्हसि	६-१८
११-४३ न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिकः कुतोऽन्यः	३४-७
७-१२ न त्वहं तेषु, ते मयि	४९-४०
२-१२ न त्वेवाहं जानु नागम्	६-३
११-५३ न दानेन, न चोजयया	३५-७
१४-२२ न द्वेष्टि संप्रयुतानि	४२-२
१८-१० न द्वेष्टपकुशलं कर्म	५१-१०
६-१ न निरग्निर्नाशयि.	२०-१
१४-२२ न निरुत्तानि काङ्क्षति	४२-२
३-८ न प्रसिद्धपेद् अकमेगः	१०-७
५-२० न प्रहृष्येन् प्रियं प्राप्य	७-६
३-२६ न बुद्धिमेदं जनयेन्	११-७
१-१९ नमस्य पृथिनी चैर	४-४
११-२४ नमःस्तुते दीप्तमनेकवर्णम्	३३-८
११-४० नमः पुण्यादयः पृष्ठगते	३४-६
११-३५ नमस्तुभ्यः भूय एवाह कृष्णम्	३३-४
९-१४ नमस्तन्नय मां भवत्या	२७-१३
४-१४ न माम् कर्माणि लिप्सन्ति	१३-१०
७-१० न मां दुःकृतिनो मूढाः	४७-९
४-१४ न मे कर्मण्ये स्मृता	१३-१०
९-२९ न मे द्वेष्टोऽस्ति न प्रियः	२८-२२
२-२२ न मे पार्थस्ति कर्मव्यम्	११-३
९-२१ न मे भवनः प्रणश्यति	२८-२४

१०-२ न मे विदुः सुरगणाः	२९-२
११-३९ नमो नमस्तोऽस्तु सहस्रदृष्ट्यः	३४-२
११-३९ नमोऽस्तु ते देववर ! प्रसीद	३२-१५
११-४० नमोऽस्तु ते सर्वत एव सर्व !	३४-४
२-९ 'न योत्स्य' इति गोविन्दम्	५-६
१८-५९ 'न योत्स्य' इति मन्यते	५३-१०
१-४४ नरकं नियते वासः	२-१५
१०-२७ नराणां च नराधिपम्	X-X
१५-३ न रूपमस्येह तथोपलभ्यते	४३-३
५-१३ नवद्वारे पुरे देही	१८-६
२-२२ नयानि गृह्णाति नरोऽपराणि	६-११
२-३१ न विकम्पितुमर्हसि	४-१
१८-३५ न विमुञ्चति दुर्मेधाः	४९-१८
११-४८ न वेदयज्ञाभ्ययनैर्, न दत्तैः	३५-२
१२-९ न शक्तोपि मयि स्थिरम्	३६-९
१५-६ न शशाङ्को न पावकः	४३-६
१२-१७ न शोचन्ति न काङ्क्षन्ति	३७-५
१८-५४ न शोचति न काङ्क्षति	५३-५
२-२३ न शोषयति मादनः	६-१२
१६-७ न शौनो नापि बालारः	४६-७
८-२० नश्यत्यु न विनश्यति	२५-१८
१८-५८ न श्रोष्यसि विनक्ष्यसि	५३-९
१६-९ नष्टात्मानोऽल्पबुद्धयः	४६-९

१८-७३ न शो मोहः स्मृतिर्लब्धा	५४-७
१३-१२ न सत् तन्नासदुच्यते	३९-९
१६-७ न सत्य तेषु विद्यते	४६-७
१८-१६ न स पश्यति दुर्मतिः	५२-४
१३-२३ न स भूयोऽभिजायते	४०-५
१६-२३ न स सिद्धिमवाप्नोति	४८-१
१६-३३ न सुखं न परा गतिम्	४८-१
४-४० न सुखं संशयात्मनः	१६-३
१८-१७ न हन्ति न नियध्यते	५२-५
२-२० न हन्यते हन्यमाने शरीरे	६-९
६-४० न हि कन्यागृन् कथिन्	२३-८
३-५ न हि कथिन् क्षणमपि	१०-४
४-३८ न हि हानेन मरुताम्	१६-७
१०-१४ न हि ते भगवन् ! व्यक्तम्	२९-१२
१८-११ न हि देहगृता शययम्	५१-११
१३-२८ न हिनस्त्यात्मनात्मानम्	४०-१२
११-३१ न हि प्रभ्रानानि तत्र प्रवृत्तिम्	३२-१५
२-८ न हि प्रपद्यामि ममापनुयात्	५-५
६-३ न तातं न्यातगकायः	२०-३
१३-८ नाहृजेनेह कथन	१०-१०
६-५ नात्मानमव्यादयेत्	२०-५
६-१६ नाभ्यधत्तानु योगोऽभि	२१-५

६-११	नस्त्युच्छ्रितं नातिनीचम्	२१-२
५-१५	नादत्ते कस्यचित् पापम्	१८-८
३-२२	नानवाप्तमवाप्तव्यम्	११-३
१८-२१	नानाभावान् पृथग्विधान्	४९-४
११-५	नानावर्णाकृतीनि च	३१-१
११-५	नानाविधानि दिव्यानि	X-X
१-९	नाना-शस्त्र-प्रहरणाः	X-X
३-३२	नानुतिष्ठन्ति मे मतम्	११-१३
३-१६	नानुवर्तयतीह यः	१५-७
२-११	नानुशोचन्ति पण्डिताः	६-२
२-२५	नानुशोचिषुर्महसि	६-१४
११-१६	नान्तं न मध्यं न पुनस्तवादिम्	३२-१
१५-३	नान्तो न चादिर्न च संप्रतिष्ठा	४३-३
१०-४०	नान्तोऽस्ति मम दिव्यानाम्	३०-१९
१४-१९	नान्ये गुणेभ्यः कतरिम्	४१-१७
२-४२	नान्यदस्तीति वादिनः	X-X
८-१५	नाप्नुवन्ति महात्मानः	२५-१३
१८-६७	नाभक्ताय कदाचन	५४-१
२-१६	नाभासौ विद्यते सतः	६-५
२-१७	नाभिनन्दति न द्वेष्टि	२-४
१-७	नायका मम गैर्यस्य	X-X
३-२०	नायं भून्ता भविता वा न भूयः	६-९
४-४०	नायं लोकोऽस्ति न परः	१६-२

४-३१	नार्यं लोकोऽस्त्ययदस्य	१५-९
२-१९	नार्यं हन्ति न हन्यते	६-८
१०-११	नाशयाम्यात्मभावस्यः	२९-९
२-१६	नाशतो विद्यते भावः	६-५
५-२७	नास्माभ्यन्तरचारिणौ	१९-७
२-६६	नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य	९-१३
१०-१९	नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे	२०-१
७-२५	नाहं प्रकाशः सर्वस्य	२४-१०
११-५३	नाहं वेदैर् न तपसा	३५-७
२-६८	निगृहीताति सर्वशः	९-१५
९-१९	निगृह्णाम्युन्मुजामि च	२८-१२
३-३३	निग्रहः किं करिष्यति	१२-१
१३-९	नित्यं च समचित्तत्वम्	३९-६
११-५२	नित्यं वर्जनकाधिणः	३५-६
३-१५	नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम्	१५-५
२-२६	नित्यं वा मन्यसे मृतम्	६-१५
४-२०	नित्यनृप्तो निराश्रयः	१४-६
८-१४	नित्ययुक्तस्य योगिनः	२५-१२
९-१४	नित्ययुक्ता उपासते	२७-१३
१२-२	नित्ययुक्ता उपामते	३६-२
२-१८	निरयस्योक्ताः शरीरिणः	६-७
२-२४	नित्यः सर्वगतः स्थाणुः	६-१३
१८-३९	निद्रालस्य-प्रमादोत्थम्	४९-२२

९-१८ निधानं यीजमध्ययम्	२८-११
२-२६ निन्दन्तस्तव सामर्थ्यम्	३-७
१८-६० निबद्धः स्वेन कर्मणा	५३-११
४-४१ निबध्नन्ति धनंजय !	११-८
९-९ निबध्नन्ति धनंजय !	२७-८
१४-५ निबध्नन्ति महाबाहो !	४१-३
१६-५ निबन्धायासुरी मता	४६-१
११-३३ निमित्तमात्रं भव सध्यताचिन् !	३३-२
१-३१ निमित्तानि च पश्यामि	४-४
१८-२३ नियतं सद्गुरुद्विताम्	४९-६
३-८ नियतं कुरु कर्म त्वम्	१०-७
१८-९ नियतं क्रियतेऽर्जुन !	५१-९
१८-७ नियतास्य तु संन्यासः	५१-७
३-४१ नियम्य भरतर्षभ !	१९-८
३-७ नियम्यारभतेऽर्जुन !	१०-६
३-१ नियोजयसि केशव !	१०-१
६-१० निराशीरपरिग्रहः	२१-१
३-३० निराशीर्निर्ममो भूत्वा	११-११
४-२१ निराशीर्यत्तचित्तात्मा	१४-७
२-५९ निराहारस्य देहिनः	९-६
६-२० निरुद्ध योगसेवया	२२-१
१३-१४ निर्गुणं गुणभोगवृत् च	३९-११
५-१९ निर्दोष हि समं ब्रह्म	७-६

२-४५	निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थः	८-४
५-३	निर्द्वन्द्वो हि महाबाहो !	१७-४
२-७१	निर्ममो निरहंकारः	९-१८
१२-१३	निर्ममो निरहंकारः	३७-१
१५-५	निर्मानमोहा जितसंगदोषाः	४३-५
२-४५	निर्योगक्षेम आत्मवान्	८-४
११-५५	निर्वैरः सर्वभूतेषु	३५-९
१२-८	निवसिष्यसि मय्येव	३६-८
९-१८	निवासः शरणं सुहृत्	२८-११
१८-४	निश्चयं शृणु मे तत्र	५१-४
१८-६	निश्चितं मतमुत्तमम्	५१-६
५-२	निःश्रेयसकराशुभौ	१७-३
१८-५०	निष्ठा ज्ञानस्य या परा	५३-१
२-४५	निस्त्रिगुण्यो भवार्जुन !	८-४
६-१८	निःस्पृहः सर्वकामेभ्यः	२१-९
१-३६	निहत्य धार्तराष्ट्रान् नः	२-९
१०-३८	नीतिरस्मि जिगीषताम्	३०-१७
६-१९	नेहते सोपमा स्मृता	२१-१०
२-४०	नेहाभिकमनाशोऽस्ति	८-१
२-३	नैतत् स्वप्युपपद्यते	३-३
४-९	नैति मामेति सोऽर्जुन !	१२-११
८-२७	नैते स्तनी पार्थ ! जानन्	२६-६

२-२३ नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि	६-१२
२-२३ नैनं दहति पावकः	६-१२
१५-११ नैनं पश्यन्त्यचेतसः	४४-५
२-७२ नैनां प्राप्य विमुह्यति	९-१९
४-२० नैव किञ्चित् करोति सः	१४-६
५-८ नैव किञ्चित् करोमीति	१८-१
५-१३ नैव कुर्यन् न कारयन्	१८-६
३-१८ नैव तस्य कृतेनाथः	१०-१०
१८-८ नैव त्यागफलं लभेत्	५१-८
२-३८ नैव पापमवाप्स्यति	७-१
२-२६ नैवं शोनिनुर्महसि	६-१५
३-४ नैष्कर्म्यं पुरुषोऽश्नुते	१०-३
१८-४९ नैष्कर्म्यसिद्धिं परमाम्	५२-६
५-२० नोद्विजेत् प्राप्य चाप्रियम्	७-४
१८-१५ न्याय्यं वा विपरीतं वा	५२-३
१५-१४ एताम्यत्रं चतुर्विधम्	४४-८
१३-५ पञ्च चेन्द्रियगोचराः	३८-४
१८-१३ पञ्चैतानि महाबाहो !	५२-१
१८-१५ पञ्चैते तस्य हेतवः	५२-३
१-१३ पणवानकगोमुखाः	४-४
५-१८ पण्डिताः समदर्शिनः	७-५

१६-१६	पतन्ति नरकेऽशुचौ	४७-६
१-४२	पतन्ति पितरो ह्येषाम्	x-x
९-२६	पत्रं पुष्पं फलं तोयम्	२८-१९
२-५१	पदं गच्छन्त्यनामयम्	८-१०
५-१०	पद्मपत्रमिवाम्भसा	१८-३
४-४	परं जन्म विवस्वतः	१३-४
२-५९	परं दृष्ट्वा निवर्तते	९-६
१०-१२	परं ब्रह्म परं धाम	२९-१०
७-२४	परं भावमजानन्तः	२४-९
९-११	परं भावमजानन्तः	२७-१०
१४-१	परं भूयः प्रवक्ष्यामि	४१-१
३-३५	परधर्मात् स्वनुष्ठितात्	४-८
१८-४७	परधर्मात् स्वनुष्ठितात्	x-x
३-३५	परधर्मो भयावहः	४-८
८-८	परमं पुरुषं दिव्यम्	७५-६
११-९	परमं रूपमैश्वरम्	३१-८
१३-३१	परमान्मायमव्ययः	४०-७
६-७	परमान्मा समाहितः	२०-७
१३-२२	परमात्मेति चाप्युक्तः	४०-४
१५-१७	परमात्मेत्युदाहृतः	४५-२
३-१९	परमान्नोति पुरुषः	१०-११
८-२०	परस्तस्मान् तु भावोऽन्यः	२५-१८
३-११	परस्परं भावयन्तः	१५-२

१७-१९ परस्योत्पादनार्थं वा	४९-३५
१४-१ परं सिद्धिमुपागताः	४९-१
१८-४४ परिचर्यात्मकं कर्म	४-६
१८-३७ परिणामेऽमृतोपमम्	४९-२०
१८-३८ परिणामे विषमिदं	४९-३१
४-८ परिश्रानाय साधूनाम्	१३-८
४-३४ परिश्रमेण सेवया	१६-३
३-१४ पर्जन्यादप्रसंभवः	१५-४
१-१० पर्याप्तं त्विदमेतेषाम्	४-४
१०-३१ पवनः पचतामस्मि	३०-६
९-२ पवित्रमिदमुत्तमम्	२७-२
४-३८ पवित्रमिदं त्रियते	१६-७
१०-१२ पवित्रं परमं भवान्	२९-१०
५-८ पश्यञ्जृम्भन् हृष्टश्रिघ्नन्	१८-१
१८-१६ पश्यत्यकृतबुद्धित्वान्	५२-४
१५-१० पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः	४४-४
१५-११ पश्यन्त्यागमन्यवस्थितम्	४४-५
६-२० पश्यन्नात्मनि तुष्यति	२२-१
११-५ पश्य मे 'पार्थ' रूपाणि	३१-५
९-५ पश्य मे योगमैश्वरम्	२७-४
११-८ पश्य मे योगमैश्वरम्	३१-७
११-६ पश्यादित्यान् वसून् रुद्रान्	४-४
११-७ पश्याथ सचराचरम्	३१-६

११-१९	पश्यामि त्वां दीप्तहुताशवक्त्रम्	३२-४
११-१७	पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्यं समन्तान्	३२-२
११-१६	पश्यामि त्वा सर्वतोऽनन्तरूपम्	X-X
११-१५	पश्यामि देवास्तव देव ! देहे	३२-१
११-१६	पश्यामि विश्वेश्वर ! विश्वरूप !	३२-१
११-६	पश्याश्चर्याणि भारत !	X-X
१-३	पश्यैतां पाण्डुपुत्राणाम्	X-८
१-१५	पाशजन्मं हृषीकेशः	X-X
१०-३७	पाण्डवानां धर्मजयः	३०-१२
३-३६	पापं चरति पुरुषः	१२-३
१-३६	पापमेवाश्रयेदस्मान्	२-९
१-३९	पापादस्मान्निवर्तितुम्	२-१२
३-४१	पाप्मानं प्रजहि ह्येनम्	१२-८
६-४०	पार्थ ! नैवेह नामुत्र	२३-८
१६-४	पार्थ ! संपदमासुरीम्	४६-६
१८-७४	पार्थस्य च महात्मनः	उप०-१
१८-५	पावनानि मनीषिणाम्	५१-५
११-४३	पितासि लोकस्य चराचरस्य	३४-२
९-१७	पिताऽहमस्य जगतः	२८-१०
१०-२९	पितृणामर्यमा नास्मि	X-X
१-२६	पितॄन् अथ पितामहान्	१८
१-२५	पितॄन् यान्ति पितृवताः	२८-१८

११-४४	मितेव पुत्रस्य सखेन सख्युः	३४-८
१७-१९	पीडया क्रियते तपः	४९-३५
७-९	पुण्यो गन्धः पृथिव्यां च	२८-६
१३-९	पुत्र-दार-नृदादिषु	३९-६
१-२६	पुत्रान् पौत्रान् सखीस्त्वया	१-८
८-१६	पुत्ररत्नमिहोऽर्जुन !	२५-१४
८-१६	पुनर्जन्म न विद्यते	२५-१४
५-१	पुनर्योगं च शससि	१७-१
११-३९	पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्ते	३४-२
२-७१	पुमांश्चरति निःस्पृहः	९-१८
३-२	पुरा प्रोक्ता मयानघ !	१७-६
१-५	पुरुजित् कुन्तिभोजश्च	X-X
२-१५	पुरुषं पुरुषर्षे !	७-३
१०-१२	पुरुष शश्वत् दिव्यम्	२९-१०
१२-२१	पुरुषः प्रकृतिस्थो हि	४०-३
८-४	पुरुषस्याधिदैवतम्	X-X
८-२२	पुरुषः स परः पार्थ !	२७-२०
१३-२०	पुरुषः सुखदुःखानाम्	४०-२
२-६०	पुरुषस्य विपश्चितः	९-७
१०-२४	पुरोधसां च मुख्यं माम्	३०-११
३-१०	पुरोवाच प्रजापतिः	१५-१
१५-१३	पुष्णामि चौपधीः सर्वाः	६४-७

१७-१४ - पूजनं शौचमार्जवम्	४९-३०
२-४ पूजार्हावरिसूदन ।	५-१
४-१० पूता गद्गावमामताः	१३-१३
१७-१० पूति पर्युषितं च यत्	४९-२६
६-४४ पूर्वाभ्यासेन तेनैव	२३-१३
४-१५ पूर्वैः पूर्वतरं श्रुतम्	१४-१
४-१५ पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः	१४-१
२-७ पृच्छामि त्वा धर्म-संमूढ-चेताः	५-४
१८-१ पृथक् केशिनिपृदन ।	५१-१
१८-२१ पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानम्	४९-४
१८-२९ पृथक्त्वेन धर्मजय ।	४९-१२
१-१५ पौण्ड्रं दध्मी महाशङ्खम्	X-X
१४-११ प्रकाश उपजायते	४१-९
१४-६ प्रकाशकमनामयम्	४१-४
१४-२२ प्रकाश च प्रवृत्ति च	४२-२
५-१६ प्रकाशयति तत् परम्	१८-९
१३-३३ प्रकाशयति भारत ।	३८-६
१३-२३ प्रकृतिं च गुणैः सह	४०-५
१३-१९ प्रकृतिं पुरुषं चैव	४०-१
९-१२ प्रकृतिं मोहिनीं धिताः	२७-११
३-२३ प्रकृतिं यान्ति भूतानि	१२-१
९-७ प्रकृतिं यान्ति मामिकाम्	२७-६

७-५	प्रकृतिं विद्धि मे पराम्	२८-२
४-६	प्रकृतिं स्वामधिष्ठाय	१३-६
९-८	प्रकृतिं स्वामवष्टभ्य	२७-७
१८-५९	प्रकृतिस्त्वां नियोक्ष्यति	५३-१०
१५-७	प्रकृतिस्थानि कर्षति	४४-१
३-२७	प्रकृतेः क्रियमाणानि	११-८
३-२९	प्रकृतेर्गुणसंमूढाः	११-१०
३-३३	प्रकृतेर्ज्ञानवानपि	१२-१
७-२०	प्रकृत्या नियताः स्वया	२४-५
१३-२९	प्रकृत्यैव च कर्माणि	४०-६
१०-२८	प्रजनन्धास्मि कन्दर्पः	३०-४
२-५५	प्रजहाति यदा कामान्	९-२
११-३९	प्रजापतिस्त्वं प्रपितामहश्च	X-X
२-११	प्रज्ञावादांश्च भाषसे	६-२
११-१४	प्रणम्य शिरसा देवम्	३१-१२
७-८	प्रणवः सर्ववेदेषु	२८-५
१८-७२	प्रणष्टस्ते धनंजय !	५४-६
१८-६५	प्रतिजाने प्रियोऽसि मे	५३-१६
९-३	प्रत्यक्षादगमं धर्म्यम्	२७-२
२-४०	प्रत्यक्षायो न विद्यते	८-१
१५-१८	प्रयितः पुरुषोत्तमः	४५-३
१-४१	प्रदुष्यन्ति कुलस्त्रियः	X-X
१६-१८	प्रद्विपन्तोऽभ्यसूयकाः	४७-८

७-१५	प्रपद्यन्ते नराधमाः	४७-९
७-२०	प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः	२४-५
१-३९	प्रपश्यद्विर्जनार्दन ।	२-१२
१०-२	प्रभवं न महर्षयः	२९-२
७-६	प्रभवः प्रलयस्ताथा	२८-३
९-१८	प्रभवः प्रलयस्थानम्	२८-११
८-१९	प्रभवत्यहरागमे	२५-१७
८-१८	प्रभवन्त्यहरागमे	२५-१६
१६-९	प्रभवन्त्युप्रकर्माणः	४६-९
७-८	प्रभास्मि शशिसूर्ययोः	२८-५
६-३४	प्रमाथि बलवद्दम्	२३-२
१४-१७	प्रमादमोहो तमसः	४१-१५
१४-८	प्रमादालस्यनिद्राभिः	४१-६
१४-९	प्रमादे संजयत्युत	४१-७
१४-१३	प्रमादो मोह एव च	४१-११
६-४५	प्रयत्नाद्यतमानस्तु	२३-१३
८-२	प्रयाणकाले च कथम्	२५-१
७-३०	प्रयाणकालेऽपि च माम्	४-४
८-१०	प्रयाणकाले मनसानलेन	२५-८
८-२३	प्रयाता यान्ति तं कालम्	२६-२
५-९	प्रलयन् विमृजन् गृह्णन्	१८-२
१४-१४	प्रलयं याति देहमृत्	४१-१२
१६-११	प्रलयान्तामुपाश्रिताः	४६-११

१४-२	प्रलये न व्यथन्ति च	४१-२
९-१	प्रवक्ष्याम्यनसूयवे	२७-१
५-४	प्रवदन्ति न पण्डिताः	१७-५
२-४२	प्रवदन्त्यविपश्चितः	४-४
१७-२४	प्रवर्तन्ते विधानोक्ताः	५०-२
१६-१०	प्रवर्तन्तऽशुचिमताः	४६-१०
११-१३	प्रथिमकृतमनेकधा	३१-११
१८-३०	प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च	४६-७
१६-७	प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च	४५-१३
१-२०	प्रवृत्ते शस्त्रसंपाले	१-२
११-५४	प्रवेष्टुं च परंतप ।	३५-८
१७-२६	प्रशस्ते कर्मणि तथा	५०-४
६-२७	प्रशान्तमनसं ह्येनम्	२२-८
६-१४	प्रशान्तात्मा विगतभीः	२१-५
१६-१६	प्रसक्ताः कामभोगेषु	४७-६
१८-३४	प्रसंगेन कलाकाङ्क्षी	४९-१७
२-६५	प्रसन्नचेतसो ह्याशु	९-१२
२-६४	प्रसादमभिगच्छति	९-११
११-४४	प्रसादये त्वामहमीशमीश्वरम्	३४-८
२-६५	प्रसादे सर्वदुःखानाम्	९-१२
११-२५	प्रसीद देवेश । जगन्निवास ।	३२-९
११-४५	प्रसीद देवेश । जगन्निवास ।	३४-९
२-१०	प्रहसन्निव भारत ।	६-१

१०-३०	प्रहादधास्मि दैत्यानाम्	३०-१३
५-२३	प्राक् शरीरविमोक्षणात्	१९-३
४-२७	प्राणकर्माणि चापरे	१५-१३
१-३३	प्राणास्त्यक्त्वा धनानि च	२-६
४-३०	प्राणान् प्राणेषु जुहति	१५-१५
४-२९	प्राणापानगतीं हृद्वा	१५-१४
१५-१४	प्राणापान-समायुक्तः	४४-८
५-२७	प्राणापानौ समौ कृत्वा	१९-७
४-२९	प्राणायाम-परायणाः	१५-१४
१५-१४	प्राणिनां देहमाधितः	४४-८
४-२९	प्राणेऽपान तथापरे	१५-१४
१०-१९	प्राधान्यतः कुरुश्रेष्ठ !	३०-१
१८-७१	प्राप्नुयात् पुण्यकर्मणाम्	५४-५
६-४१	प्राप्य पुण्यकृतान् लोकान्	२३-९
१८-२	प्राहुस्त्यागं विचक्षणाः	५१-२
११-४४	प्रियः प्रियायार्हसि देव ! सोढुम्	३४-८
७-१७	प्रियो हि ज्ञानिनोऽर्थयम्	२४-२
१७-४	प्रेतान् भूतगणांश्चान्ये	४८-६
४-१	प्रोक्तवान् अहमव्ययम्	१३-१
१८-१९	प्रोच्यते गुणसंख्याने	४९-२
१८-२९	प्रोच्यमानमशेषेण	४९-१२
२-५१	फलं त्यक्त्वा मनीषिणः	८-१०
१७-२५	फलं यज्ञतपःक्रियाः	५०-३

१७-२१	फलमुद्दिश्य वा पुनः	४९-३७
५-१२	पले सप्तो निषण्यते	१८-५
१८-३०	यन्धे मोक्षे च या चेति	४९-१३
६-६	यन्धुरात्माऽऽत्मनस्तस्य	२०-६
७-११	यलं यलवतामस्मि	२८-८
१-१०	यलं भीमाभिरक्षितम्	४-४
१-१०	यलं भीष्माभिरक्षितम्	४-४
३-३६	यलादिय नियोजितः	१२-३
४-१०	यहो ज्ञानतपसा	१३-१३
१३-१५	यदिन्तिथ भूतानाम्	३९-१२
९-१५	यदुधा विभक्तोमुताम्	२७-१४
२-४१	यदुशासा ह्यनन्ताध	८-२
११-२३	यदुदरं यदुदंष्ट्राञ्जराण्यम्	३२-७
७-१९	यदूना जन्मनामन्ते	२४-४
४-५	यदूनि मे द्यतीतानि	१३-५
११-६	यदून्यदृष्टकूर्वाणि	३१-५
५-२१	याद्वत्पर्येष्वसक्तान्मा	१९-१
१५-१७	यिभर्तृष्वय ईश्वरः	४५-२
१०-३९	यीजं तदहमर्जुन ।	३०-१८
७-१०	यीजं मां सर्वभूतानाम्	२८-७

२-४१	बुद्धयोऽव्यवसायिनाम्	८-२
२-६५	बुद्धिः पर्यवतिष्ठते	९-१२
६-२१	बुद्धिमात्रम् अतीन्द्रियम्	१२-२
२-६३	बुद्धिनाशान् प्रणश्यति	९-१०
३-२	बुद्धिं मोहयसीन मे	१०-२
२-५०	बुद्धियुक्तो जहातीह	८-९
१८-५७	बुद्धियोगमुपाश्रित्य	५३-८
२-४९	बुद्धियोगाद्धनं जय !	८-८
१३-५	बुद्धिरध्यक्तमेव च	३८-४
१०-४	बुद्धिर्ज्ञानमसमोहः	२९-४
७-१०	बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि	२८-७
१८-१७	बुद्धिर्यस्य न लिप्यते	५२-५
२-३९	बुद्धियोगि स्वितां शृणु	X-X
२-५२	बुद्धिर्व्यतितरिष्यति	८-११
१८-३२	बुद्धिः सा पार्थ ! तामसी	४९-१५
१८-३१	बुद्धिः सा पार्थ ! राजसी	४९-१४
१८-३०	बुद्धिः सा पार्थ ! सात्त्विकी	४९-१३
१८-२९	बुद्धेर्भेदं धृतेष्वेव	४९-१२
२-४९	बुद्धो नरणमन्विच्छ	८-८
६-२५	बुद्ध्या धृतिश्चीतया	२२-६
२-३९	बुद्ध्या युक्तो यया पार्थ !	X-X
१८-५१	बुद्ध्या विशुद्ध्या युक्तः	५३-२
१०-८	बुधा भागमग्निनाः	२९-६

४-२४	ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतम्	१५-६
११-१५	ब्रह्माणमीशं कमलामनस्यम्	४-४
४-२४	ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविः	१५-६
४-२४	ब्रह्मैव तेन गन्तव्यम्	१५-६
१८-४१	ब्राह्मण-क्षत्रिय-विशाम्	४-३
२-४६	ब्राह्मणस्य विजानतः	८-५
१७-२३	ब्राह्मणास्तेन वेदाश्च	५०-१
५-१८	ब्राह्मणे गवि हस्तिनि	७-५

९-३३	भक्ता राजर्षयस्तथा	२८-३६
१२-२०	भवतास्तिष्ठीव मे प्रियाः	३७-८
१२-१	भक्तास्त्वां पर्युपासते	३६-१
१८-६८	भक्तिं मयि परां कृत्वा	५४-२
१२-१९	भक्तिमान् मे प्रियो नरः	३७-७
१२-१७	भक्तिमान् यः स मे प्रियः	३७-५
१४-२६	भक्तियोगेन सेवते	४२-६
१३-१०	भक्तिरव्यभिचारिणी	३९-७
४-३	भक्तोऽसि मे सखा चेति	१३-३
११-५४	भक्त्या त्वनन्यया शक्यः	३५-८
१८-५५	भक्त्या मामभिजानाति	५३-६
८-१०	भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव	२५-८
८-२२	भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया	२५-२०
१०-१०	भजतां प्रीतिपूर्वकम्	२९-८

९-३० भजते मामनन्यभाक्	२८-२३
६-३१ भजत्येकत्वमास्थितः	२२-१२
७-२८ भजन्ते मां दृढमताः	२४-१३
९-१३ भजन्त्यनन्यमनसः	२७-१२
१०-४ भवं चानयमेव च	२९-४
२-३५ भयाद् रणाद् उपरतम्	३-६
११-४५ भयेन च प्रव्यधितं मनो मे	३४-९
१३-२२ भर्ता भोक्ता महेश्वरः	४०-४
१-४४ भवतीत्यनुश्रुप्त	१-१५
१४-१७ भवतोऽज्ञानमेव च	४१-१५
१८-१२ भवत्यस्याग्निनां प्रेत्य	५१-१२
१-११ भवन्तः सर्वे एव हि	X-X
१०-५ भवन्ति भावा भूतानाम्	२९-५
१६-३ भवन्ति संपदं दैवीम्	४६-४
१-८ भवान् भीष्मथ कर्णश्च	X-X
११-२ भवाप्ययौ हि भूतानाम्	३१-२
१२-७ भवामि न चिरान् पार्थ !	३६-७
१८-६९ भविता न य मे तस्मान्	५४-३
१६-१३ भविष्यति पुनर्धनम्	४७-३
७-२६ भविष्याणि च भूतानि	२४-११
११-१२ भवेद् युगपदुत्थिता	३१-१०
४-३७ भस्मसात् कुरुते तथा	१६-६
४-३७ भस्मसात् कुरुतेऽर्जुन !	१६-६

१८-२० भावमव्ययमीक्षते ४९-३

१७-१६ भावसंशुद्धिरित्येतत् ४९-३२

११-३० भासस्तयोप्राः प्रतपन्ति विष्णो ! ३२-१४

११-१२ भासस्तस्य महात्मनः ३१-१०

७-४ भिन्ना प्रकृतिरष्टधा २८-१

१-१५ भीमवर्मा शृङ्गेवरः ४-४

१-४ भीमार्जुनसमा युधि ४-४

६-२५ भीष्मद्रोणप्रमुखतः १-७

१-११ भीष्ममेवाभिरक्षन्तु ४-४

११-२६ भीष्मो द्रोणः रूतपुत्रस्तथासौ ३२-१०

१३-२१ भुङ्क्ते प्रकृतिजान् गुणान् ४०-३

३-१३ भुञ्जते ते त्वघं पापाः १५-८

१५-१० भुञ्जानं वा गुणान्वितम् ४४-४

२-५ भुञ्जीय भोगान् श्विरप्रदिग्धान् ५-२

१७-६ भूतग्राममचेतसः ४७-२

१-८ भूतग्राममिमं कृत्स्नम् २७-७

८-१९ भूतग्रामः स एवायम् २५-१७

१३-३४ भूतप्रकृतिमोक्षं च ३८-७

१३-१६ भूतभर्तुं च तज्ज्ञेयम् ३९-१३

१०-१५ भूतभावन ! भूतेश ! २९-१३

८-३ भूतभावोद्भवकरः	२५-२
९-५ भूतभृन् न च भूतस्थः	२७-४
१०-२० भूतानामन्त एव च	३०-४
१०-२१ भूतानामहिम चेतना	३०-३
४-६ भूतानामीश्वरोऽपि सन्	१३-६
९-२५ भूतानि यान्ति भूतेभ्यः	२८-१८
११-५० भूत्वा पुनः सौम्यवपुर्महात्मा	३५-४
८-१९ भूत्वा भूत्वा प्रलीयते	२५-१७
२-३५ भूत्वा यात्यसि त्राघवम्	३-६
७-४ भूमिरापोऽनलो वायुः	२८-१
१०-१ भूय एव महाबाहो ।	२९-१
१०-१८ भूयः कथय तृप्तिर्हि	२९-१६
९-२४ भोक्ता च प्रभुरेव च	२८-१७
५-२९ भोक्तारं ब्रूतपसाम्	१९-९
१३-२० भोक्तृत्वे हेतुश्छद्यते	४०-२
२-४३ भोगैश्वर्यवर्ति प्रति	४-४
२-४४ भोगैश्वर्य-प्रसक्तानाम्	८-३
१७-१० भोजनं तामस-प्रियम्	४९-२६
१-३० धमर्तीव च मे मनः	२-४
१८-६१ आसद्यन् सर्वभूतानि	५३-१२
८-१० सुवोर्मैभ्ये' प्राणमावेश्य सम्यक्	२५-८

१८-५७ मचित्तः सततं भव	५३-८
१८-५८ मचित्तः सर्वदुर्गाणि	५३-९
१०-९ मचिताः मद्रत-प्राणाः	२९-७
३-१ मत्ता बुद्धिर्जनार्दन !	१०-१
११-५५ मत्कर्मकृन् मत्परमः	३५-९
१२-१० मत्कर्मपरमो भव	३६-१०
१०-५ मत्त एव पृथग्विधाः	२९-५
७-१२ मत्त एवेति तान् विद्धि	४९-४०
७-७ मत्तः परतरं चान्यन्	२८-४
१०-८ मत्तः सर्वं प्रवर्तते	२९-६
१५-१५ मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च	४४-९
१८-५८ मत्प्रसादात् तरिष्यसि	५३-९
१८-५६ मत्प्रसादादवाप्नोति	५३-७
६-१५ मत्संस्थामधिगच्छति	२१-६
९-४ मत्स्थानि सर्वभूतानि	X-X
९-६ मत्स्थानीत्युपधारय	२७-५
११-१ मद्बुधहाय परमम्	३१-१
१२-१० मदर्धमपि कर्माणि	३६-१०
१-९ मदर्धे त्यक्तजीविताः	X-X
६-४७ मद्रतेनान्तरात्मना	२३-१५
१३-१८ मद्भक्त एतद् निश्चाय	३९-१५
११-५५ मद्भक्तः सत्त्ववर्जितः	३५-९
७-२३ मद्भक्ता यान्ति मामपि	२४-८

१८-५४ मद्भक्तिं लभते पराम्	५३-५
१८-६८ मद्भक्तैष्वभिधास्यति	५४-२
१४-१९ मद्भावं सोऽधिगच्छति	४१-१७
१०-६ मद्भावा मानसा जाताः	४-४
१३-१८ मद्भावायोपपद्यते	३९-१५
९-३४ मद्याजी मां नमस्कुरु	२८-२७
१८-६५ मद्याजी मां नमस्कुरु	५३-१६
१०-३२ मध्ये वैवाहमर्जुन !	२०-२
६-९ -मध्येस्थ-द्वैध्य-बन्धुषु	२०-९
१४-१८ मध्ये तिष्ठन्ति राजराः	४१-१६
१७-१६ मनःप्रसादः सम्यक्त्वम्	४९-३२
१८-३३ मनःप्राणैन्द्रियक्रियाः	४९-१६
६-२६ मनश्चक्षुर्मस्थिरम्	२२-७
१५-७ मनःपश्यामीन्द्रियाणि	४४-१
३-४२ मनसस्तु परा बुद्धिः	१२-९
६-२४ मनसैवेन्द्रियमामम्	२२-५
६-१४ मनः संयम्य मयित्तः	२१-५
४-१ मनुर्दिक्षाकवेऽत्रधीत्	१३-१
१-२३ मनुष्याः पार्थ ! सर्वशः	११-४
४-११ मनुष्याः पार्थ ! सर्वशः	१३-९
१-४४ मनुष्याणां जनार्दन !	२-१५
७-३ मनुष्याणां महामेघु	२९-३
६-३५ मनो दुर्निग्रहं चलम्	२३-३

८-१२ मनो हृदि निरुध्य च	२५-१०
१७-१३ मन्त्रहीनम् अदक्षिणम्	४९-२९
९-१६ मन्त्रोऽहम् अहमेवाज्यम्	२८-९
१-३४ मन्मना भव मदसक्तः	२८-२७
१८-६५ मन्मना भव मदसक्तः	५३-१६
४-१० मन्मया मामुपाश्रिताः	१३-१२
१८-३२ मन्यते तमसाहता	४९-१५
६-२२ मन्यते नाधिकं ततः	२२-३
७-२४ मन्यन्ते मामबुद्धयः	२४-९
११-४ मन्यसे यदि तच्छक्यम्	३१-४
१०-४१ मम तेजोऽश-सम्भवम्	३०-२०
११-७ मम देहे गुडाकेश !	३१-६
९-११ मम भूत-महेश्वरम्	२७-१०
७-१४ मम माया दुरत्यया	४९-४२
१४-३ मम योनिर्महद्वद्वा	X-X
१०-७ मम यो वेति तत्त्वतः	३०-२२
३-२३ मम वर्त्मनिवर्तन्ते	११-४
४ ११ मम वर्त्मनिवर्तन्ते	१३-९
१४-२ मम साधर्म्यमागताः	४१-२
९-५ ममात्मा भूतभावनः	२७-४
७-२४ ममाज्ययमनुत्तमम्	२४-९
१५-७ ममैवांशो जीवलोके	४४-१
९-४ मया ततमिदं सर्वम्	X-X

१-१४ महति स्यन्दने स्थितौ	x-x
१०-६ महर्षयः सप्त पूर्वे	x-x
१०-२ महर्षीणां च सर्वशः	२९-२
१०-२५ महर्षीणां भृगुरहम्	३०-११
९-१३ महात्मानस्तु मां पार्थ ।	१७-१२
११-२३ महाबाहो । बहुबाहूकपादम्	३२-७
१३-५ महाभूतान्यहंकारः	३८-४
११-९ महायोगेश्वरो हरिः	३१-८
३-३७ महाशनो महापाप्मा	१२-४
२-३५ मेत्यन्ते त्वां महारथाः	३-६
२-४७ मा कर्मफलहेतुर्भूः	८-६
९-१७ माता धाता पितामहः	२८-१०
१-३४ मातुलाः श्वशुराः पौत्राः	२-७
११-४९ मा ते व्यधा, मा च विमूढभावः	३५-३
२-४७ मा ते सप्तोऽश्वकर्मणि	८-६
२-१४ मात्रानपशास्तु कीन्तेय ।	७-३
१-१४ माधवः पाण्डवधैव	x-x
१४-२५ मातापमानयोस्तुल्यः	४२-५
९-११ मानुषीं तनुमाश्रितम्	२७-१०
२-४७ मा फलेषु कदाचन	८-६
१४-२६ मां च योऽव्यमिनारेण	४२-६
१७-६ मां चैवऽतः शरीरस्थम्	४७-१३

१०-३८	मौनं चैवास्मि गुह्यानाम्	३०-१७
१७-१६	मौनमात्मविनिग्रहः	४९-३२
३-६	य आस्ते मनसा स्मरन्	१०-५
१८-६८	य इदं परमं गुह्यम्	५४-२
१-२३	य एतेऽत्र समागताः	१-५
२-१९	य एनं वेत्ति हन्तारम्	६-८
२-२१	य एनम् भजम् अव्ययम्	६-१०
१३-२३	य एवं वेत्ति पुरुषम्	४०-५
८-२१	यं प्राप्य न निवर्तन्ते	२५-१९
८-६	यं यं वापि स्मरन् भावम्	२५-४
६-२२	यं लब्ध्वा चापरं लाभम्	२२-३
६-२	यं संन्यासमिति प्राहुः	२०-२
२-१५	यं हि न व्यथयन्त्येते	७-३
१३-२९	यः पश्यति तथात्मानम्	४०-६
५-५	यः पश्यति स पश्यति	१७-६
१३-२७	यः पश्यति स पश्यति	४०-११
८-१३	यः प्रयाति त्यजन् देहम्	२५-११
८-५	यः प्रयाति स मद्भावम्	१५-३
१६-२३	यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य	४८-१
११-५५	यः स मामेति पाण्डव ।	३५-१
८-२०	यः स सर्वेषु भूतेषु	२५-१८
५-२८	यः स न भुङ्क्त एव सः	१९-८

२-५७	यः सर्वज्ञानभिस्नेहः	९-४
१७-४	यस्य नक्षोसि राज्ञसाः	४८-६
१६-१५	यस्ये दास्यामि मोदिष्ये	४७-५
१५-१२	यस्यन्द्रमसि यथाप्तौ	४४-६
११-७	यच्चान्यद् द्रष्टुमिच्छसि	३९-६
१०-३९	यथापि सर्वभूतानाम्	३०-१८
१५-८	यस्याप्युत्कामतीश्वरः	४४-२
११-४२	यच्चावहासार्थम् असन्तुतोऽसि	३४-६
२-८	यच्छोकमुच्छ्रोषणमिन्द्रियाणाम्	५-५
५-१	यच्छ्रेय एतदोरकम्	१७-१
२-७	यच्छ्रेयः स्वान् निधितं ब्रूहि तन्मे	५-४
४-१२	यजन्त इह देवताः	१४-१०
१७-४	यजन्ते तामसा जनाः	४८-६
१६-१७	यजन्ते तामथग्निस्ते	४७-७
९-२३	यजन्ते श्रद्धयान्विताः	२८-१६
१७-१	यजन्ते श्रद्धयान्विताः	४८-३
१७-४	यजन्ते सत्त्विका देवान्	४८-६
९-१५	यजन्तो मामुपासते	२७-१४
९-२३	यजन्त्यविधिपूर्वकम्	२८-१६
९-२७	यजन्तुहोषि ददासि यन्	२८-२०
४-३५	यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहम्	१६-४
७-२	यज्ज्ञात्वा नेह मूयोऽज्यन्	३९-२
१४-१	यज्ज्ञात्वा मुनयः सर्वे	४१-१

१३-१२	यज्ज्ञात्वामृतमश्नुते	३९-९
४-१६	यज्ज्ञात्वा मोक्षयसेऽशुभात्	१४-२
९-१	यज्ज्ञात्वा मोक्षयसेऽशुभात्	२७-१
३-१४	यज्ञः कर्मसमुद्भवः	१५-४
४-३०	यज्ञ-क्षपित-कल्मषाः	१५-१५
१८-३	यज्ञ-दान-तपःकर्म	५१-३
१८-५	यज्ञ-दान-तपःकर्म	५१-५
१७-२४	यज्ञ-दान-तपःक्रियाः	५०-२
४-३१	यज्ञशिष्टाशिनः सन्तः	१५-९
३-१३	यज्ञशिष्टाशिनः सन्तः	१५-८
१७-७	यज्ञस्तपस्तथा ज्ञानम्	४९-२३
३-१४	यज्ञाद्भवति पर्जन्यः	१५-४
१०-२५	यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि	२०-९
४-२३	यज्ञायाचरणं कर्म	१४-९
३-९	यज्ञार्यान् कर्मणोऽन्यथा	१०-८
१७-२३	यज्ञाथ विहिताः पुरा	५०-१
१७-२७	यज्ञे तपसि दाने च	५०-५
४-२५	यज्ञेनैवोपजुह्वति	१५-११
९-२०	यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गतिं प्रार्थयन्ते	२८-१३
१८-५	यज्ञो दानं तपश्चैव	५१-५
६-१२	यत्तच्छेन्द्रियक्रियः	२१-३
७-३	यत्तत्तामपि सिद्धानाम्	३९-३
६-४३	यत्तदे च ततो भूयः	२३-११

२-६० यततो ह्यपि कौन्तेय !	९-७
५-१४ यतन्तश्च हृदयताः	२७-१३
१५-११ यतन्तोऽप्यकृतात्मानः	४४-५
१५-११ यतन्तो योगिनिधेनम्	४४-५
४-२८ यतयः संशितयनाः	१५-१७
१८-५३ यतयाप्राथमानगः	५३-५
१५-४ यतः प्रवृत्तिः प्रवृत्ता पुराणी	४३-४
१८-४६ यतः प्रवृत्तिर्भूतानाम्	४-१७
१२-१४ यतारमा दृढनिधेयः	३७-२
५-२६ यतीनां यतचेतनाम्	११-६
५-२८ यतन्द्रियमनोबुद्धिः	११-८
६-२६ यतो यतो निघ्नति	२२-७
५-२७ यत् करापि यदध्याति	२८-२०
१३-२ यत् तज्ज्ञानं मनं मम	३८-२
१८-२५ यत् तत् तामसमुच्यत	४१-८
१८-२३ यत् तत् सात्त्विकमुच्यत	४१-६
१८-३८ यत् तदग्रेऽमृतोपमम्	४१-२१
१८-३७ यत् तदग्रे विषमिव	४१-२०
१-२७ यत् तपस्यसि कौन्तेय !	२८-२०
१८-२४ यत् तु कामेष्वनुता कर्म	४१-७
१८-२२ यत् तु क्षारनवदेकस्मिन्	४१-५
१७-२१ यत् तु प्रायुषकारार्थम्	४१-३७
१०-१ यत् तेऽहं प्रीयमानाय	२१-१

११-१	यत् त्वयोक्तं वचस्तेन	३१-
८-२३	यत्र काले त्वनावृत्तिम्	२६-
६-२०	यत्र चैवात्मनाऽऽत्मानम्	२२-
१८-७८	यत्र पार्थो धनुर्धरः	३-५
१८-७८	यत्र योगेश्वरः कृष्णः	३-५
६-२०	यत्रापरमते चित्तम्	२२-
५-५	यत् सांख्यैः प्राप्यते स्थानम्	१७-
९-६	यथाकाशस्थिता नित्यम्	२७-५
३-२५	यथा कुर्वन्ति भारत ।	११-६
७-१	यथा शास्त्रसि तच्छृणु	३९-१
३-३८	यथाऽऽदर्शो मलेन च	१२-५
६-१९	यथा दीपो निवातस्थः	२१-१०
११-२८	यथा नदीनां बहवोऽम्बुवेगाः	३२-१२
१३-३३	यथा प्रकाशयत्येकः	३८-६
११-२९	यथा प्रदीप्तं ज्वलन् पतंगाः	३२-१३
१-११	यथाभागमवस्थिताः	५-५
१८-१९	यथावच्छृणु तान्यपि	४९-२
१८-४५	यथा बिम्बति तच्छृणु	४-९
१३-३२	यथा सर्वगतं सौक्ष्म्यात्	४०-८
१८-६३	यथेच्छसि तथा कुर्व	५३-४
४-३७	यदैवास्ति समिद्धोऽग्निः	१६-६
१२-२०	यथोक्तं पर्वपासते	३७-८
३-३८	यथोत्प्रेतादृनो गर्भः	१९-५

८-११ यदशरं वेदविदो वदन्ति	२५-९
१८-३९ यदग्रे चागुबन्धे च	४९-२२
१८-५९ यदहंकारमाश्रित्य	५३-१०
२-५२ यदा ते मोह-कलिलम्	८-११
१५-१२ यदादित्यगते तेजः	४४-६
१४-१९ यदा दृष्टानुपश्यति	४९-१७
१३-३० यदा भूतपुथाभावम्	४०-१३
४-७ यदा हि धर्मस्य	१३-७
६-१८ यदा विनियते चित्तम्	२१-९
१४-१४ यदा सत्ये प्रवृत्ते नु	४१-१२
२-५८ यदा राहुरते चायम्	६-५
२-५३ यदा स्थान्प्रति निश्चला	८-१२
६-४ यदा हि नेन्द्रियार्थेषु	२०-४
८-११ यदिच्छन्तो ब्रह्मार्थं चरन्ति	२५-९
११-१२ यदि भाः सदशी सा स्यात्	३१-१०
१-४६ यदि नामप्रतीकारम्	२-१७
२-२३ यदि ह्यहं न वर्तेयम्	११-४
२-३२ यदच्छत्या चोपपन्नम्	४-२
४-२२ यदच्छालाभसतुष्टः	१४-८
१८-४० यदेभिः स्यात् त्रिभिर्गुणैः	४९-३९
१५-६ यद् गत्वा न निवर्तन्ते	४३-९
३-२१ यदशायरति श्रष्टः	११-२
१०-४१ यद्यद् विभूतिमत् शतयम्	३०-२०

१-३८	यद्यप्येते न पश्यन्ति	२-११
१-४५	यदाज्यमुखलोमेन	२-१६
२-६	यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः	५-३
१३-३	यद्विकारि यतश्च यत्	३८-३
१८-६१	यन्म्रास्तृणानि मायया	५३-१२
२-६७	यन्मनोऽनुविधीयते	९-१४
१०-१४	यन्मां वदसि केशव !	२९-१३
११-४७	यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम्	३५-१
१०-२९	यमः संयमतामहम्	३०-४
१८-३४	यया तु धर्मकामार्थान्	४९-१७
१८-३१	यया धर्मम् अधर्मं च	४९-१४
१८-३५	यया स्वर्गं भयं शोकम्	४९-१८
७-५	ययेदं धार्यते जगत्	२८-२
२-१९	यध्वेन मन्यते हतम्	६-८
१७-११	यदृष्यमेवेति मनः	४९-२७
१५-१	यस्तं वेद स वेदवित्	४३-१
१८-११	यस्तु कर्मफलत्यागी	५१-११
३-३७	यस्त्वात्मरतिरेव स्यात्	१०-१
३-७	यस्त्विन्द्रियाणि मनसा	१०-६
१५-१८	यस्माद् क्षरमतीतोऽहम्	४५-३
१२-१५	यस्मान्नोद्विजते लोकः	३७-३
१५-४	यस्मिन् गता न निवर्तन्ति भूयः	४३-४
६-२२	यस्मिन् स्थितो न दुःखेन	२२-३

१८-१७ यस्य नादृष्टो भावः	५२-१
४-१९ यस्य सर्वे सभारम्भाः	१४-५
२-६९ यस्यां जायति भूतानि	९-१६
८-२२ यस्यान्तं स्थानि भूतानि	२५-२०
१७-१० यातयामं गवरराम्	४९-२६
८-५ याति नास्त्यथ संशयः	२५-३
८-८ यानि पार्थानुचिन्तयन्	२५-६
२-६९ या निशा सर्वभूतानाम्	९-१६
२-६ यानेव हत्वा न जिजीविषामः	५-३
९-२५ यान्ति देवग्रामा देवान्	२८-१८
४-३१ यान्ति मत्स्यं सनातनम्	१५-९
९-२५ यान्ति मद्याजिनोऽपि माम्	२८-१८
१०-१६ यामिर्विभूतिभिलोकान्	२९-१४
२-४२ यामिमां पुष्पितां वागम्	४-४
१३-२६ यावत् मेजायते किञ्चिन्	४-४
१-२२ यावदेतान् निरीक्षेऽहम्	१-४
२-४६ यावानर्थं उक्थाने	८-५
१८-५५ यावान् सधारितं तत्त्वतः	५३-६
२-६१ युक्तं आसीत् मत्परः	९-८
६-१४ युक्तं आसीत् मत्परः	२१-५
६-१८ युक्तं इत्युच्यते तदा	२१-९
६-८ युक्तं इत्युच्यते योगी	२०-८

५-१२	युक्तः कर्मफलं त्यक्त्वा	१८-५
६-१७	युक्तचेष्टस्य कर्मणु	२१-८
६-१७	युक्तस्वभावबोधस्य	२१-८
६-१७	युक्ताहारविहारस्य	२१-८
५-८	युक्तो मन्येत तत्त्वबिन्	१८-१
१०-७	युज्यते नात्र संशयः	२०-२२
६-१९	युज्यतो योगमात्मनः	२१-१०
६-१५	युज्यते सर्वं सदात्मानम्	२१-६
६-२८	युज्यते सर्वं सदात्मानम्	२२-९
२-३७	युद्धाय कृतनिश्चयः	३-८
१८-४३	युद्धे चाप्यपलायनम्	४-५
१-२३	युद्धे प्रिय-चिकीर्षवः	१-५
१-६	युधामन्युश्च विक्रान्तः	X-X
११-३४	युध्यत्व, जेनासि रणे सपत्नान्	३३-३
३-३०	युध्यस्य विग्नज्वरः	११-११
१-२८	युयुत्सं समुपस्थितम्	२-२
१-४	युयुधानो विराटश्च	X-X
१२-१	ये चाप्यक्षरमव्यक्तम्	३६-१
७-१२	ये चैव सात्त्विका भावाः	४१-४०
६-२२	ये जनाः पयुषास्तते	१८-१५
१२-२०	ये तु धर्मास्तमिदम्	३७-८
१२-६	ये तु सर्वाणि कर्माणि	३६-६

१२-३	ये त्वक्षरमनिर्देश्यम्	३६-३
३-३९	ये त्वेतदभ्यसूयन्तः	११-१३
४-३५	येन भूतान्यशेषेण	१६-४
१०-१०	येन माम् उपयान्ति ते	२९-८
३-२	येन धियोऽहमाप्नुयाम्	१०-२
२-१७	येन सर्वमिदं ततम्	४-१०
८-९२	येन सर्वमिदं ततम्	६-६
१८-१६	येन सर्वमिदं ततम्	२५-२०
६-६	येनात्मैवात्मना जितः	२०-६
३-१३	ये पचन्त्यात्मकारणात्	१५-८
९-३२	येऽपि त्वुः पापयोनयः	२८-२५
९-३३	येऽप्यन्वदेवताभवताः	२८-१६
९-२९	ये भजन्ति तु मां भक्त्या	२८-२१
३-३१	ये मे मतमिदं नित्यम्	११-१२
४-११	ये यथा मां प्रपद्यन्ते	१३-९
११-३२	येऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु शोभाः	३३-१
१३-३४	ये विदुर् यान्ति ते पमम्	३८-७
१७-१	ये शास्त्रविधिमुत्सृज्य	४८-३
२-३५	येषां (तेषां) च त्वं बहुमतः	३-६
७-२८	येषां त्वन्तर्गतं पापम्	२४-१३
५-१६	येषां नाशितमात्मनः	१८-९
१०-६	येषां लोक इमाः प्रजाः	४-४
५-१९	येषां साम्ये स्थितं मनः	७-६

१-३३	योगार्थे कश्चित् नः	२-६
५-२२	ये हि योगीन्द्रा भोगाः	१९-३
९-२२	योगक्षेमं तद्व्याम्यहम्	३८-१५
९-४१	योगधरोऽभिमायनं	३३-९
९-१२	योगमात्मविशुद्धये	३१-३
७-२५	योगनायकमायुजः	२४-१०
४-२८	योगदत्तायनपात्रं	१५-१०
८-२७	योगयुक्तो भवामुनः ।	३६-६
५-६	योगयुक्तो मुनिर्मह	१७-७
५-७	योगयुक्तो विशुद्धमा	१७-८
४-४१	योगसंन्यस्तकर्माणम्	१६-८
२-४८	योगस्यः कुरु कर्माणि	८-७
९-२	योगं तं विद्धि पाण्डव ।	२०-२
७-१	योगं युजन् मदाश्रयः	३९-१
१८-७५	योगं योगेश्वरान् कृष्णान्	७-२
२-५०	योगः कर्मसु कौशलम्	८-९
४-३	योगः प्रोक्तः पुरातनः	१३-३
९-२७	योगाच्चलितमानसः	२३-५
९-४	योगाद्गुह्यं नदीच्यते	२०-४
९-३	योगाद्गुह्यं तस्यैव	२०-३
९-२७	योगिनं सुखमुत्तमम्	२२-८
५-११	योगिनः कर्म कुर्वन्ति	१८-४

४-२५ योगिनः पर्युपासते	१५-११
६-४७ योगिनामपि सर्वेषाम्	२३-१५
६-१९ योगिनो यतचित्तस्य	२१-१०
६-१५ योगी नियतमानसः	२१-६
८-२८ योगी परं स्थानमुपैति चायम्	२६-१
८-२५ योगी प्राप्य निवर्तते	२६-४
६-२ योगी भवति कथन	२०-२
८-२७ योगी मुमुक्षुः कथन	२६-६
६-१० योगी युञ्जीत सततम्	२१-१
६-२८ योगी विगतकल्मषः	२२-९
६-४५ योगी संशुद्धिर्ब्रह्मविपः	२३-१३
१८-३३ योगेनाव्यभिचारिण्याः	४९-१६
११-४ योगेश्वर ! ततो मे त्वम्	३१-१४
४-२ योगो नष्टः परंतप !	१३-२
६-२२ योगोऽनिर्विण्णचेतसा	२२-४
६-१७ योगो भवति दुःखदा	२१-८
१-२३ योगस्यमानानवेक्षेऽहम्	१-५
१-२२ योद्धुकामान् अवस्थितान्	१-४
५-३ यो न द्वेष्टि न काङ्क्षति	१७-४
१२-१७ यो न हृष्यति न द्वेष्टि	३७-५
५-२४ योऽन्तःसुखोऽन्तरात्माः	१९-४
३-४२ यो बुद्धेः परतस्तु यः	१२-९
३-१२ यो भुङ्क्ते स्तेन एव सः	१५-३

१२-१४	यो मे भवनः स मे प्रियः,	३७-२
१२-१६	यो मदमग्नतः स मे प्रियः	३७-४
१०-३	यो माम् अन्नम् अनादि च	२९-१३
१५-१९	यो माम् एवमसीमूढः	४५-४
६-३०	यो मां पश्यति सर्वत्र	२२-११
८-१४	यो मां स्मरति नित्यदाः	२५-१२
९-२६	यो मे भक्त्या प्रयच्छति	२८-१५
१७-३	यो यच्छूद्रः स एव सः	४८-४
६-३३	योऽयं योगस्त्वया प्रोक्तः	२३-१
७-२१	यो यो यो यो तनुं भवतः	२४-६
१५-१७	यो लोकप्रियमाविश्य	४५-२
१४-२३	योऽस्तिष्ठति नेहो	४२-३
११-३६	रक्षन्ति भीतानि दिशो द्रवन्ति	३४-१
१४-१६	रजसस्तु फलं दुःखम्	४१-१४
१४-१५	रजसि प्रलयं गन्वा	४१-१३
१४-१७	रजसो लोभ एव च	४१-१५
१४-१०	रजस्तमसाभिभूय	४१-८
१४-१२	रजस्येतानि जायन्ते	४१-१०
१४-९	रजः कर्माणि भारत !	४१-७
१४-१०	रजः सत्त्वं तमश्चैव	४१-८
३-३७	रजोगुणसमुद्भवः	१२-४
१४-७	रजो गगान्यर्कं विद्धि	४१-५

१-२१	रथं स्थापय मेऽच्युत ।	१-३
१-४७	रथोपस्थ उपाविशत्	२-१८
१५-९	रसनं घ्राणमेव च	४४-३
२-५९	रसवर्जं, रसोऽप्यस्य	९-६
७-८	रसोऽहमणु, कौन्तेय !	२८-५
१७-८	रस्याः स्निग्धाः स्थिरा हृद्याः	४९-२४
४-३	रहस्यं ह्येतदुत्तमम्	१३-३
९-१२	राक्षसीमासुरी चैव	२७-११
२-६४	रागद्वेषवियुक्तैस्तु	९-११
३-३४	रागद्वेषौ व्यवस्थितौ	११-२
१८-५१	रागद्वेषौ व्युदस्य च	५३-२
१८-२७	रागी कर्मफलप्रेम्भुः	४९-१०
१८-७६	राजन् । संस्मृत्य संस्मृत्य	७-३
९-२	राजविद्या राजशुद्धम्	२७-२
१७-१८	राजसं चलमधुवम्	४९-३४
१८-२७	राजसः परिकीर्तितः	४९-१०
७-१२	राजरास्तामसाध ये	४९-४०
१-२	राजा वचनमब्रवीन्	४-४
१-३३	राज्यं भोगाः सुखानि च	२-६
२-८	राज्यं सुराणामपि चाधिपत्यम्	५-५
८-१७	रात्रिं युगसहस्रान्ताम्	२५-१५
८-१८	राज्यागमे प्रलीयन्ते	२५-१६

८-१९	साम्यागमेडाशः पार्थे !	२५-१७
१०-२१	रामः शस्त्रभूतामाहम्	३०-१३
१०-२३	कदाणीं शंकरधारिणि	३०-१३
११-२२	एदादित्या वसवो ये च साध्याः	X-X
१८-७७	रूपमत्यद्भुतं हरैः	७-४
११-४७	रूपं परं दर्शितमागमयोगात्	३५-१
११-२३	रूपं महत् ते बहुवक्त्रनेत्रम्	३२-७
१-२९	रौमहर्षध जायते	२-३
७-२२	लभते च ततः कामान्	२४-७
६-४३	लभते पौर्वदेहिकम्	२२-११
५-२५	लग्नन्ते ब्रह्मनिर्माणम्	१९-५
२-३२	लभन्त युद्धमीदृशम्	४-२
२-३८	लभालाभौ जयाजयौ	७-१
५-१०	ल्लिप्यते न स पापेन	१८-३
१-४२	लुप्तपिण्डोदकक्रियाः	X-X
१८-२७	लुब्धो हिंसात्मकोऽशुचिः	४९-१०
११-३०	लल्लिप्यसे प्रसमानः समन्तात्	३२-१४

११-२०	लोकत्रये प्रथयितं महात्मन्	३२-५
• ११-४३	लोकत्रयेऽप्यप्रतिम-प्रभावः ।	३४-७
३-२०	लोकसंग्रहमेवापि	११-१
३-२१	लोकस्तदनुवर्तते	११-२
५-१४	लोकस्य सृजनि प्रभुः	१८-७
१२-१५	लोकाधोद्विजते च यः	३७-३
११-३०	लोकान् समग्रान् वदतैर्ज्वलद्भिः	३२-१४
११-३२	लोकान् समाहर्तुमिह प्रवृत्तः	३३-१
६-४२	लोके जन्म यदीदृशम्	२३-१०
३-३	लोकेऽस्मिन् द्विविधा निष्ठा	१७-२
७-२५	लोको मामजमव्ययम्	२४-१०
३-९	लोकोऽयं कर्मबन्धनः	१०-८
१४-१२	लोभः प्रवृत्तिरारम्भः	४१-१०
१-३८	लोभोपहतचेतसः	२-११
१०-१६	यक्तुमर्हस्यशेषेण	२९-१४
११-२७	यथापि ते त्वरमाणा विशन्ति	३२-११
८-२३	यक्ष्यामि भरतर्षभ ।	२६-२
१०-१	यक्ष्यामि हितकाम्यया	२९-१
२-३६	यदिष्यन्ति तवाहिताः	३-७
१०-२९	यदुणो नादसाम्बद्धम्	३०-१४
१-४३	वर्णसंस्कारकैः	४-४
३-२२	वर्त एव च वर्गेणि	११-३

१९-२३	यगेने कामचारतः	४८-१
५-२६	यगेने विदितात्मनाम्	१९-६
५-९	वर्मन्त्र इति धारयन्	१८-२
७-२६	वर्तमानानि पातुन !	२४-११
६-६	वर्तेतामैव शत्रुणां	२०-६
२-६१	वसे हि यगेन्द्रियाणि	९-८
६-३६	वश्यात्मना तु यतता	२३-४
१०-२३	वसुनां पात्रकथाम्नि	x-x
१७-१५	वाद्यथै तप उच्यते	४९-३१
१०-३२	वादः प्रवदतामहम्	३०-७
१५-८	वासुर्मेन्धानवाशयात्	४४-२
२-६७	वासुर्नविमिश्रमसि	९-१४
११-३९	वासुयेमोऽभिर्वदनः दशशङ्खः	x-x
९-६	वासुः सर्वभ्रमो महान्	२७-५
६-३४	वापोरिव सुतुष्करम्	२३-२
२-२२	वासांसि जीर्णानि यथा विहाय	६-११
७-१९	वासुदेवः सर्वमिति	२४-४
१३-१९	विहागव गुणविव	४०-१
५-२८	विगतच्छामयकोपः	१९-८
५-७	विजितात्मा जितेन्द्रियः	१७-८
११-३१	विज्ञातुमिच्छामि भवन्तमाशम्	३२-१५
४-३२	वितना वदन्तो मुये	१५-१६

१०-२३ विक्तेशो यक्षरक्षस्यम्	४-४
१०-१४ विदुर्देवा न दानवाः	२९-१२
३-३२ विद्धि नष्टानचेनसः	११-१३
१०-२४ विद्धि पार्थ ! वृहस्पतिम्	३०-११
७-१० विद्धि पार्थ ! सनातनम्	२८-७
१३-१९ विद्धि प्रकृतिर्भवान्	४०-१
१०-२७ विद्धि माममृतोद्भवम्	३०-१५
४-१३ विद्वपक्षर्तारिमध्ययम्	४-४
१३-१९ विद्वपनारी उभापि	४०-१
३-३७ विद्वपेनमिह वैशिणम्	१२-४
५-१८ विद्याचिन्तयन्पत्रे	७-५
३-२६ विद्वान् युक्तः समाचरन्	११-७
१७-११ विविदष्टो य इज्यते	४९-२७
१७-१३ विधिहीनम् अलुष्टाग्रम्	८९-२९
१३-२७ विनश्यत्स्वविनश्यन्ताम्	४०-११
२-१७ विनाशमध्ययस्यास्य	६-६
६-४० विनाशास्तस्य विद्यते	२३-८
४-८ विनाशाय च दुष्कृताम्	१३-८
६-२४ विनियम्य समन्ततः	२२-५
५-२१ विन्दतयाशमनि यत् सुखम्	१९-१
१-३१ विपरीतानि वेशव !	४-४
१३-१६ विमथनमिव च स्थितम्	३९-१३
१०-१८ विमूर्ति च जनार्दन !	२९-१६

१०-४० विभूर्नानां परंतप !	३०-१९
१०-४० विभूतेर्विस्तरो मया	३०-१९
९-२८ विमुक्तो मामुपैष्यसि	२८-२१
१४-२० विमुक्तोऽमृतमधुहे	४१-१८
१८-५ विमुच्य निर्ममः दान्तः	५३-४
१५-१० विमूढा नानुपश्यन्ति	४८-४
६-३८ विमूढो जगन्मणः पथि	२३-६
१८-६३ विमृशैतद् अशेषेण	५३-१४
६-२३ विमोघं योगसंज्ञितम्	२२-४
४-१ विपयान् मनसि प्राह	१३-१
१३-१० विविक्तदेशातेवित्वम्	३९-७
१८-५२ विविक्तसेवी लब्धासी	५३-३
१८-१४ विविधाश्च पृथक् चैत्राः	५२-२
१४-११ विवृद्धं सर्वमित्युत	४१-१
१४-१३ विवृद्धे कुरुनन्दन !	४१-११
१४-१२ विवृद्धे भरतर्षभ !	४१-१०
१८-५५ विशते तदनन्तरम्	५३-६
११-२९ विगन्ति नाशाय समृद्धवेगाः	३२-१३
८-११ विशन्ति यक्षतयो बीदराणाः	२५-९
११-२८ विशन्ति वक्त्राण्यभिविज्वलन्ति	३२-१२
११-२२ विशेऽश्विनौ महतधोष्मपाथ	४-४
२-२ विषमे समुपस्थिताम्	३-२
२-६४ विषयान् इन्द्रियैर्धरन्	९-११

१५-९	विषयान् उपसेवते	४४-३
२-५९	विषया विनिवर्तन्ते	९-६
१८-३८	विषयेन्द्रियसंयोगात्	४९-२१
१८-३५	विपादं मदमेव	४९-१८
१८-२८	विपादी रीर्षिसूत्री च	४९-११
२-१०	विपीदन्तमिदं यच्चः	६-१
२-१	विपीदन्तमिदं वाक्यम्	३-१
१-२८	विपीदन् इदमब्रवीत्	२-१
१०-४२	विष्टभ्याहमिदं कृतञ्चम्	३०-२१
८-३	विसर्गः कर्मसंज्ञितः	२५-२
५-८	विसृजामि पुनः पुनः	२७-७
१-४७	विसृज्य सशरं चापम्	२-१८
१०-१८	विस्तरेणात्मनो योगम्	२९-१६
१८-७७	विस्मयो मे महान् राजन् ।	७-४
२-७१	विहाय कामान् यः सर्वान्	९-१८
११-४२	विहारशय्यासनभोजनेषु	३४-६
११-२२	वीक्षन्ते त्वां विस्मिताश्चैव सर्वे	४-४
२-५६	वीतरागभयक्रोधः	९-३
४-१०	वीतरागभयक्रोधाः	१३-१२
४-३६	वृत्तिर्न सतरिप्यसि	१६-५
१०-३७	वृष्णीनां वासुदेवोऽहिम्	३०-१२

११-३८ चेताति चेत्यं च परं न धाम	३४-३
६-२१ चेति यत्र न नैरायम्	२२-२
१०-३ चेति लोकमहेश्वरम्	२९-३
१८-२१ चेति तर्गु भूगु	४९-४
१०-१५ चेत्यं त्वं पुण्योत्तम !	२९-१३
२-४३ वेदनादस्ताः पार्थ !	४-४
१०-२२ वेदानां सामवेदोऽस्मि	३०-८
१५-१५ वेदान्तकृद् वेदविदेव साहम्	४४-९
२-२१ वेदाग्निशिखिं नित्यम्	६-१०
७-२६ वेदाई रामतीनानि	२४-११
८-२८ वेदेषु यज्ञेषु तपःषु चैव	२६-१
१५-१५ वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यः	४४-९
९-१७ वेद्यं पवित्रमोकारः	३८-१०
१-२९ वेद्यधुव्यं हारीरे मे	२-३
१०-३० वैनतेयश्च पक्षिणाम्	३०-१६
१८-५२ वैराग्यं समुपाश्रितः	५३-३
६-२५ वैराग्येण च युज्यते	३३-३
१८-४४ वैश्यकर्म स्वभावजम्	४-६
२-२८ वयक्त-मध्यानि भारत !	६-१७
११-४९ व्यपेक्षणीः प्रीतमनाः पुनस्तवम्	३५-३
२-४४ व्यवसायात्मिका बुद्धिः	८-२
२-४१ व्यवसायात्मिका बुद्धिः	८-३

११-२४	ठ्यात्ताननं दीप्तविशालनेत्रम्	१२-८
११-२०	व्याप्तं त्वयैकेन दिशथ सर्वाः	३२-५
३-२	व्यामिश्रेणेव वाक्येन	१०-२
१८-७५	व्यासप्रसादाच्छ्रुतवान्	७-२
८-१३	व्याहरन् मामनुस्मरन्	२५-११
१-२	व्यूढं दुर्योधनस्तदा	X-X
१-३	व्यूढा द्रपदपुत्रेण	X-X
५-२३	दक्षनोतीर्ह्येव न्यः सोढुम्	१९-३
११-५३	शक्य एवंविधो द्रष्टुम्	३५-७
६-३६	शत्रयोऽवाप्तुमुपायतः	२३-४
१-११	शङ्खं दध्मौ प्रतापवान्	X-X
१-१८	शङ्खान् दध्मुः पृथक् पृथक्	X-X
१८-२८	शठो नैष्कृतिकोऽलसः	४१-११
११-५	शतशोऽथ सहस्रशः	३१-५
६-२५	शनैः शनैरुपरमेत्	१२-६
६-४४	शब्दब्रह्मातिवर्तते	१२-१२
७-८	शब्दः खे, धौक्ये नृपु	२८-५
१८-५१	शब्दादीन् विषयांस्यक्त्वा	५३-२
४-२६	शब्दादीन् विषयानन्ये	१५-१२
६-३	शमः कारणमुच्यते	२०-३
१८-४२	शमो दमस्तपः शौचम्	४-४
१५-८	शरीरं यदवाप्नोति	४४-२

३-८ शरीरयात्रावि च ते	१०-७
१८-१५ शरीरवाङ्मनोभियेत्	५२-३
१३-३१ शरीरस्योऽपि कौन्तेय ।	४०-७
११-१३ शरीरे पाण्डवस्तदा	३१-११
५-३१ शश्वच्छान्तिं निगच्छति	२८-२४
५-१२ शान्तिमाप्नोति नैष्ठिकीम्	१८-५
६-१५ शान्तिं निर्वाणपरमाम्	२१-६
४-२१ शारीरं केवलं कर्म	१४-७
५७-१४ शारीरं तप उच्यते	४९-३०
१८-५६ शाश्वतं पदमव्ययम्	५३-७
१४-२७ शाश्वतस्य च धर्मस्य	४२-७
१-१७ शिशुपत्नी च महारथः	४-४
२-७ शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रथमम्	५-४
२-१४ शीतोष्णमुखदुःखदाः	७-२
६-७ शीतोष्णमुखदुःखेषु	२०-७
१२-१८ शीतोष्णमुखदुःखेषु	३७-६
८-२६ शुक्रकृष्णे गतीं ह्येते	२६-५
६-४१ शुचीनां श्रीमतां गेहे	२३-९
६-११ शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य	२१-२
५-१८ शुनि चैव श्वपाके च	७-५

१२-१७ शुभाशुभपरित्यागी	३७-५
१-२८ शुभाशुभफलैरेवम्	२८-३१
१८-४४ शुद्रस्यापि स्वभावजम्	४-६
१८-४१ वृद्धार्था च परतपः।	४-३
१०-१ शृणु मे परमं वचः	२९-१
१८-६४ शृणु मे परमं वचः	५३-१५
१८-३६ शृणु मे भरतर्षभ !	४९-१९
१८-७१ क्षुण्णयादपि यो नरः	५४-५
१०-१८ शृण्वतो नास्ति मेऽमृतम्	२९-१६
१-५ शैब्यश्च नरपुंगवः	X-X
१-४७ शोक-संविम-मानसः	२-१८
१८-४३ शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यम्	४-५
१-३४ श्यामाः संबन्धिनस्तथा	२-७
१२-२० श्रद्धाता मत्परमाः	३७-८
१७-१७ श्रद्धया परया तप्तम्	४९-३३
१२-२ श्रद्धया परयोपेताः	३६-२
७-२१ श्रद्धयाचितुमिच्छति	२४-६
१७-३ श्रद्धा भवति भारत !	४८-४
१७-३ श्रद्धामयोऽयं पुरुषः	४८-४

३-३१ धद्धावन्तोऽनतूयन्तः	११-१२
१८-७१ धद्धावाननातूयन्	५४-५
६-४७ धद्धावान् भजते यो माम्	२३-१५
४-३९ धद्धावान् लभते हानम्	१६-१
१७-१३ धद्धाधिरहितं यज्ञम्	४९-२९
१०-४१ धीमदूर्जितमेव वा	३०-२०
९-५३ ध्रुतिविप्रतिपन्ना ते	८-१२
११-२ ध्रुतो विस्तरशो मया	३१-२
१३-२५ ध्रुत्वान्येभ्य उपासते	४०-१०
२-२९ ध्रुत्वाप्येनं येद न चैव कश्चित्	X-X
३-११ श्रेयः परमवाप्स्यथ	१५-२
४-३३ श्रेयान् द्रव्यमयाद्यज्ञात्	१५-१७
३-३५ श्रेयान् स्वधर्मो निगुणः	X-X
१८-४८ श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः	X-X
२-५ श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके	५-२
१२-१२ श्रेयो हि हानमभ्यासात्	३६-१२
२-५२ श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च	८-११
१५-९ श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च	४४-३
४-२६ श्रोत्रादीनीन्द्रियाण्यन्ये	१५-१२
१-१७ श्वशुरान् सुहृदश्चैव	१-८

८-२४	पष्मासा उत्तरायणम्	२६-३
८-२५	पष्मासा दक्षिणायनम्	२६-४
४-३	स एवायं भवा तेऽय	१२-३
४-२	स चलेनेह महता	१३-२
१८-८	स कृत्वा राजसं त्यागम्	५१-८
३-२५	सक्ताः कर्मण्यविद्वांसो	११-६
११-४१	सखेति मत्वा प्रसन्नं यदुक्तम्	३४-५
११-३५	सगद्गदं भीतभीतः प्रणम्य	३३-४
१४-२६	स गुणान् समतीत्यैतान्	४२-६
१-१९	स घोषो धार्तराष्ट्राणाम्	४-४
३-२४	संकरस्य च कर्ता त्वाम्	११-५
१-४२	संकरो नरकायैव	४-४
६-२४	संकल्पप्रभवान् कामान्	२२-५
५-१०	सङ्गं त्यक्त्वा करोति यः	१८-३
५-११	सङ्गं त्यक्त्वाऽऽत्मशुद्धये	१८-४
२-४८	सङ्गं त्यक्त्वा धनंजय ।	८-७
१८-९	सङ्गं त्यक्त्वा फलं चैव	५१-९
१८-६	सङ्गं त्यक्त्वा फलानि च	५१-६
२-६२	सङ्गस्तेषूपजायते	९-९
२-६२	सङ्गात् संजायते कामः	९-१
२-३३	संशामं न करिष्यसि	३-४
१३-६	संघातध्वेनानां वृत्तिः	३८-५

६-३० स च मे न प्रणश्यति	२३-११
१३-३ स च यो यप्रभावध	१८-३
११-५१ एवेताः प्रवृत्ति गतः	१५-५
१७-२६ सत्तुन्दः पार्थ । सुम्नने	५०-४
३-२९ समन्ते गुणकर्मणु	११-१०
१-७ गङ्गार्थं तान् मवीमि ते	x-x
९-१४ सगने कीर्तयन्तो माम्	२७-१३
१७-२४ सगने मद्भावादिनाम्	५०-२
८-१० स तं परं पुष्टमुपैति दिव्यम्	२५-८
७-२२ स तया धृष्टया युक्तः	२४-७
१७-१८ सत्कारमानपूजार्थम्	४९-३४
१७-१ सत्त्वमाहो रजस्तमः	४८-३
१८-४० सत्त्वं प्रकृतिर्मुस्तम्	४९-३९
१४-१० सत्त्वं भवति भारत ।	४१-८
१४-५ सत्त्वं रजस्तम इति	४१-३
१०-३६ सत्त्वं सत्त्ववतामहम्	३०-१०
१४-९ सत्त्वं सुखे सप्रयति	४१-७
१३-२६ सत्त्वं स्यादरजस्तमम्	x-x
१४-१७ सत्त्वात् संजायते ज्ञानम्	४१-१५
१७-३ सत्त्वानुक्ता सर्वस्य	४८-४
१७-१५ सत्यं प्रियहिने च यत्	४९-३१
१८-९ स त्यागः सारिवको मतः	५१-९
१८-११ स त्यागीन्यभिधायते	५१-११

९-१९	सदसच्चादमर्जुन ।	२८-१२
१३-२१	सदसश्चोनिजन्मसु	४-२
८-६	सदा तद्भावभावितः	२५-४
१७-२६	सदित्येतत् प्रयुज्यते	५०-४
१७-२७	सदित्येवाभिधीयते	५०-५
३-३३	सदृशं चेष्टते स्वस्याः	१२-१
१८-४८	सदोषमपि न त्यजेत्	४-११
१७-२६	सद्भावे साधुभावे च	५०-४
११-१८	सनातनस्त्वं सुरुषो मतो मे	३२-३
६-२३	स निश्चयेन योक्तव्यः	२२-४
१२-१४	संतुष्टः सततं योगी	३७-२
१२-१९	संतुष्टो येनकेनचित्	३७-७
११-२७	संशयान्ते नूर्धितैस्तमाङ्गैः	३२-११
१२-४	संनिवम्येन्द्रियग्रामम्	३६-४
३-३०	संन्यस्याध्यात्मचेतसा	११-११
५-१३	संन्यस्यास्ते सुखं वशी	१८-६
५-१	संन्यासे कर्मणा कृष्या ।	१७-१
१८-२	संन्यासे कवयो विदुः	५१-२
९-२८	संन्यासयोगयुक्तात्मा	२८-२१
५-६	संन्यासस्तु महाबाहो ।	१७-७
१८-१	संन्यासस्य महाबाहो ।	५१-१
५-२	संन्यासः कर्मयोगश्च	१७-३
१८-४९	संन्यासेनाधिगच्छति	५२-६

४-१८	त शुद्धिमान् मनुष्येषु	१४-४
५-२१	उ मद्ययोगयुक्तात्मा	१५-१
४-२३	गमयं प्रविष्टीयते	१४-९
२-४८	समत्वं योग उच्यते	८-७
२-१५	राम-दुःस-गुप्तं घोरम्	७-१
१२-१३	राम-दुःस-गुप्तः क्षमी	३७-१
१४-२४	राम-दुःस-गुप्तः स्वस्थः	४२-४
६-९	गमयुद्विविदिष्यते	२०-९
६-१३	समं कायशिरोघ्नीवम्	२१-४
६-३२	समं पश्यति योऽर्जुन ।	२२-१३
१३-२८	समं पश्यन् हि सर्वम्	४०-१२
६-८	समलोशाश्मकाशनः	४२-४
१४-२४	समलोशाश्मकाशनः	२०-८
१३-२८	समरूपितमीश्वरम्	४०-१२
१-२५	समवेतान् कुरुन् इति	१-७
१-५	समवेता युयुत्सवः	१-१
१२-१८	समः शत्रौ च मित्रे च	३७-६
१२-१८	समः संगविवर्जितः	३७-६
१८-५४	समः सर्वेषु भूतेषु	५१-५
४-२२	समः सिद्धावसिद्धौ च	१४-८
७-१९	स महात्मा सुदुर्लभः	२४-४
१२-२७	समं सर्वेषु भूतेषु	४०-११
१७-११	समाधाय स सात्त्विकः	४९-२७

२-५३	समाधावचनः सुद्धिः	८-१२
२-५४	समाधित्यस्य केशव !	१-१
२-४४	समाधी न विधीयते	८-३
१८-५०	समासेनैव कौन्तेय !	५३-१
९-७०	समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत्	९-१७
११-२८	समुद्रमेवाभिमुखा ऽवन्ति	३२-१२
६-४७	स मे युक्ततमो मतः	२३-१५
९-२९	समोऽहं सर्वभूतेषु	२८-२२
३-२०	संपश्यन् कर्तुमर्हसि	११-१
६-१३	संप्रेक्ष्य नास्तिकाग्रं स्वम्	२१-४
१४-३	संभवः सर्वभूतानाम्	४-४
४-८	संभक्तमि युगे युगे	१२-८
४-६	संभवाभ्यात्ममायया	१३-६
१-३४	संभावितस्य चाकीर्तिः	३-५
२-६३	संमोहात् स्मृतिविभ्रमः	९-१०
९-३०	सम्यग्मनसितो हि सः	२८-२३
३-२१	स यत् प्रमाणं कुर्वते	११-२
८-१३	स याति परमां गतिम्	२५-११
४-१८	स युक्तः शुक्लवर्मकृत्	१४-४
५-२३	स युक्तः स सुखी नरः	१९-३
६-३२	स योगी परमो मतः	२२-२
५-२४	स योगी ब्रह्मनिर्वाणम्	१९-४
६-३१	स योगी मयि वर्तते	२२-१२

१०-२४	सरसामस्मि सागरः	३०-५
१०-३२	सर्पाणाम् आदिरन्तश्च	३०-२
१४-२	सर्गेऽपि नोपजायन्ते	४१-२
७-२७	सर्गे यान्ति परन्तप !	३४-१२
१०-२८	सर्पाणामस्मि वासुकिः	X-X
१-६	सर्व एव महारथाः	X-X
१२-११	सर्व-कर्म-फल-त्यागम्	३६-११
१८-२	सर्व-कर्म-फल-त्यागम्	५१-२
५-१३	सर्वकर्माणि मनसा	१८-६
१८-५६	सर्वकर्माण्यपि सदा	५३-४
१३-२	सर्वक्षेत्रेषु भारत !	३८-२
१८-६४	सर्वगुह्यतमं भूयः	५३-१५
३-३२	सर्वज्ञानविमूर्छास्तान्	११-१३
१३-१३	सर्वतः पाणिपादं तत्	३९-१०
१३ १३	सर्वतः श्रुतिमश्लोके	३९-१०
२-४६	सर्वतः शंखानोदके	८-५
१३-१३	सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम्	३९-१०
१२-३	सर्वत्रगमचिन्त्यं च	३६-३
६-२९	सर्वत्र समदर्शनः	२२-१०
१२-४	सर्वत्र समबुद्धयः	३६-४
१३-३२	सर्वथावस्थितो देहे	४०-८
६-३१	सर्वथा वर्तमानोऽपि	२२-११
१३-२३	सर्वथा वर्तमानोऽपि	४०-५

८-१२ सर्वद्वाराणि संयम्य	२५-१०
१४-११ सर्वद्वारेषु देहेऽस्मिन्	४१-९
१८-६६ सर्वधर्मान् परित्यज्य	५२-१७
१०-३ सर्वपापैः प्रमुच्यते	२९-३
१५-१९ सर्वभावेन भारत !	४५-४
१८-६२ सर्वभावेन भारत !	५३-१३
६-२९ सर्वभूतस्यमात्मानम्	२२-१०
६-३१ सर्वभूतस्थितं यो माम्	२२-१२
५-२५ सर्वभूतहिते रताः	१९-५
१२-४ सर्वभूतहिते रताः	३६-४
५-७ सर्वभूतात्मभूतात्मा	१७-८
९-७ सर्वभूतानि कोन्तेय !	२७-६
६-२९ सर्वभूतानि चात्मनि	२२-१०
७-२७ सर्वभूतानि संमोहम्	२४-१३
१०-२० सर्वभूताशयस्थितः	३०-३
१८-२० सर्वभूतेषु येनैकम्	४९-३
१३-१३ सर्वमावृत्य तिष्ठति	३९-१०
१०-१४ सर्वमेतद् कृतं मन्ये	२९-१२
१४-४ सर्वयोनिषु कोन्तेय !	४४-४
५-२९ सर्वलोकमहेश्वरम्	१९-९
१-१८ सर्वशः पृथिवीपते !	४-४
६-४ सर्वसंकल्पसंन्यासी	२९-४
१५-१५ सर्वस्य चाहं हृदि संनिविष्टः	४४-९

१-२५	एवैषा च नक्षत्रितम्	१-७
११-२६	एवै चैवन्निपात्यतेः	१२-१०
१२-६	सदिकारमुदाहृतम्	२८-५
१-१३	स शब्दराशुमुलोऽभवत्	४-४
२-७१	स क्षान्तिमधिगच्छति	१-१८
२-७०	स क्षान्तिमाप्नोति न कामकामी	१-१७
१५-१९	स सर्वविद्भवति माम्	४५-४
६-१	स तन्यासी च योगी च	२०-१
१८-४८	सहजं कर्म कोन्तेय !	४-११
३-१०	सहयज्ञाः प्रजाः गृह्णा	१५-१
१-१३	सहसौवाभ्यहन्त्यन्त	४-४
११-४६	गहलवाद्गो ! भव विश्वमूर्ते	१४-१०
८-१७	सहस्रयुगार्थन्तम्	२५-१५
११-२६	गहादमरीयैमि योभगुह्वैः	१२-१०
४-२६	सोषमामिषु लुपति	१५-१९
१८-७६	संवादमिमम्अद्भुतम्	७५०-३
१८-७४	संवादमिममधौषम्	७५०-१
४-४०	संशयात्मा दिनश्यति	१६-२
१६-१९	संसारिषु नराधमान्	४७-१०
८-१५	संसिद्धिं परमां गताः	२५-१२
१८-४५	संसिद्धिं लभते नरः	४-९
६-४३	संसिद्धौ कुलनन्दन !	१३-११
२-४३	संस्तभ्याजमानमात्मना	१२-१०

८-९	सर्वस्य धातारम् अचिन्त्यरूपम्	२५-७
४-२३	सर्वं कर्माखिलं पार्यं ।	१५-१७
६-२०	सर्वं च मयि पश्यति	२२-११
४-३६	सर्वं ज्ञानप्लवेनैव	१६-५
११-४०	सर्वं समाप्नोषि ततोऽसि सर्वः	३४-४
३-५	सर्वः प्रकृतिजैर्गुणैः	१०-४
७-६	सर्वाणीत्युपधारय	२८-३
४-२७	तर्जनीन्द्रियार्माणि	१५-१३
२-५५	सर्वान् पार्यं । मनोपतान्	९-२
१-२७	सर्वान् बन्धूनवस्थितान्	७-१
१२-१६	सर्वारम्भपरित्यागी	३७-४
१४-२५	सर्वारम्भपरित्यागी	४२-५
१८-४८	सर्वारम्भा हि दोषेण	४-११
१८-३२	सर्वार्थान् विपरीतांश्च	४९-१५
११-११	सर्वाश्चर्यमयं देयम्	२१-९
११-१५	सर्वास्तथा भूतविशेषसङ्घान्	३२-१
११-२६	सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसङ्घाः	३४-१
१२-१४	सर्वेन्द्रियगुणाभासम्	३९-११
१३-१४	सर्वेन्द्रियविवर्जितम्	३९-११
४-३०	सर्वेऽप्येते यज्ञविदः	१५-१५
४-३६	सर्वेभ्यः पापकृत्तमः	१६-५
१-९	सर्वे युद्धविशारदाः	४-४
२-१२	सर्वे वयमतः परम्	९-२

१-२५	सर्वेदां च नदीभित्तान्	१-७
११-२६	सर्वे सर्वव्यापिगणितैः	३२-१०
१२-६	एविकारमुदाहृतम्	३८-५
१-१३	स सत्यस्तुमुत्प्रेडभात्	४-४
२-७१	स सान्तिमधिगच्छति	९-१८
२-७०	स सान्तिमाप्नोति न कामवन्नी	९-१७
१५-१९	स सर्वविद्भक्ति नाम्	४५-४
६-१	स संन्यासी च योगी च	२०-१
१८-४८	सहजं कर्म कौन्तेय !	४-११
३-१०	सहस्रताः प्रजाः सृत्वा	१५-१
१-१३	सहस्रैवाभ्यहृन्त्यन्त	४-४
११-४६	सहस्रपाहो ! भव विश्वमूर्ते	३४-१७
८-१७	सहस्रयुगार्थन्तम्	२५-१५
११-२६	सहस्रमरीचैरपि योऽभ्युदयैः	३२-१०
४-२६	संयमामिषु जुहति	१५-१२
१८-७६	संवादमिमम् आदमुतम्	३५०-३
१८-७४	संवादमिममधौषम्	३५०-१
४-४०	संशयात्मा विनश्यति	१६-३
१६-१९	संशारेषु नराधमान्	४७-१०
८-१५	संसिद्धिं परमां गताः	२५-१३
१८-४५	संसिद्धिं लभते नरः	४-९
६-४३	संसिद्धौ कुतश्चन्दन ।	२३-११
३-४३	संस्तभ्यन्मानमात्मना	१२-१०

१८-७५ साक्षात् कथयतेः स्वयम्	३५०-२
५-४ सांख्ययोगो वृषावालाः	१७-५
१८-१३ सांख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि	५२-१
१४-१६ सात्त्विकं निर्मलं फलम्	४१-१४
१७-१७ सात्त्विकं परिचक्षते	४९-३३
१७-२ सात्त्विकी राज्ञी चैव	४८-५
१-१७ सात्यकिश्चापराजितः	X-X
७-३० साधिभूताधिदैवं माम्	X-X
७-३० साधियज्ञं च ये विदुः	X-X
१-३० साधुरेव स मन्तव्यः	२८-२३
६-९ साधुष्वपि च पापेषु	१०-९
२-६९ सा निशा पश्यतो मुनेः	९-१६
६-३३ साम्येन मधुसूदन ।	२३-१
१८-२४ साहंकारेण वा पुनः	४९-७
१८-१३ सिद्धयं सर्वकर्मणाम्	५२-१
१०-२६ सिद्धानां कपिलो मुनिः	३०-१३
१८-५० सिद्धिं प्राप्तो यथा मम	५३-१
१८-४६ सिद्धिं विन्दति मानवः	४-१०
३-४ सिद्धिं समधिगच्छति	१०-३
४-१२ सिद्धिर्भवति कर्मजा	१४-१०
१६-१४ सिद्धोऽहं यत्नान् मुञ्चती	४७-४
१८-२६ सिद्धयसिद्धयोर्निर्विकारः	४९-९

२-४८ छिद्रयसिद्धयोः समो भूत्वा	८-७
१-११ सिह्नादे विनयोच्यः	x-x
१-२९ सीदन्ति मम गात्राणि	२-२
२-३८ सुखदुःखे समे कृत्वा	७-१
१८-८ सुख-प्रीति-विवर्धनाः	४९-२४
५-२१ सुखमक्षय्यमधुते	१९-१
६-२१ सुखमात्यन्तिकं यत् तद्	२२-२
१४-६ सुखसङ्गेन यद्वाति	४१-४
१४-१७ सुखसर्वैकान्तिकस्य च	४२-७
१८-३६ सुखं त्रिदानीं त्रिविधम्	४९-११
१०-४ सुखं दुःखं भयोऽभावः	२९-४
५-३ सुखं वन्वात् प्रमुच्यते	१७-४
१८-३९ सुखं मोहनमात्मनः	४९-२२
६-३२ सुखं वा यदि वा दुःखम्	२२-१३
२-३३ सुखिनः क्षत्रियाः पार्थ !	४-२
१-३७ सुखिनः स्याम माधव !	२-१०
६-२८ सुखेन ब्रह्मसंस्पर्शम्	२२-९
२-५६ सुखेषु विगतस्पृहः	९-३
१-१६ सुखोपमपिपुष्पक्री	x-x
११-५२ सुदुर्दर्शमिदं रूपम्	२५-६
९-२ सुसुखं कर्तुमन्ययम्	२७-२

५-२९	सुहृदं सर्वभूतानाम्	१९-९
६-९	सुहृन्मित्रायुदासीन	२०-९
१३-१५	स्वदमत्वात् तदविज्ञेयम्	३९-१२
७-७	सूत्रे मणिगणा इव	२८-४
९-१०	सूयते सचराचरम्	२७-९
१-२७	सेनयोर् उभयोरपि	१-८
१-२९	सेनयोर् उभयोर्मध्ये	१-३
१-२४	सेनयोर् उभयोर्मध्ये	१-६
२-१०	सेनयोर् उभयोर्मध्ये	६-१
१०-२४	सेनानीनामहं स्वन्दः	३०-१४
१८-७१	सोऽपि मुक्तः शुभोलोकान्	५४-५
२-१५	सोऽमृतत्वाय कल्पते	७-३
१५-१३	सोमो भूत्वा रसात्मकः	४४-७
१०-७	सोऽविकम्पेन योगेन	३०-२२
१-१८	सौमद्रथ महाबाहुः	X-X
१-६	सौमद्रो द्रौपदेयाध	X-X
१-८	सौमदत्तिस्तथैव	X-X
११-२१	स्तुवन्ति त्वा स्तुतिभिः पुष्पलाभिः	३२-६
१-३२	त्रियो वैश्वरतथा ह्यहाः	२८-२५

१-४१ क्षीयु दुष्टगु वर्णन्यः !	X-X
१८-६२ स्थानं प्राप्तवन्ति शाश्वतम्	५३-१३
११-३६ स्थाने हर्षकेश ! तव प्रकीर्त्या	३४-१
१-२४ स्वापवित्त्वा स्थोतमम्	१-६
१०-२५ स्वावराणां हिमालयः	X-X
२-५४ स्थितधीः किं प्रभाषेत	९-१
२-५६ स्थितधीर्मुनिदृश्यते	९-३
२-५५ स्थितप्रज्ञस्तरेच्यते	९-२
२-५४ स्थितप्रज्ञस्य का भाषा	९-१
६-२१ स्थितधलति तत्त्वतः	३२-२
१७-२७ स्थितिः सदिति चोच्यते	५०-५
१८-७३ स्थितोऽस्मि मनसिदेहः	५४-७
३-७३ स्थित्वात्कामन्ताकलेऽपि	९-१९
५-२० स्थिरबुद्धिरसंमूढः	७-४
६-११ स्थिरमासुनमान्मनः	२१-२
१३-७ स्थिर्यमान्मविनिग्रहः	३९-४
५-२७ रूपशान् कृत्वा बहिर्याग्रान्	१९-७
८-५ समरन् मुक्त्वा कर्ण्वराम्	२५-३
२-६३ स्मृतिश्रंशार, बुद्धिनाशः	९.१०
१०-३४ स्मृतिर्मेधा भृतिः शमा	३०-१४
१०-३१ स्तोतसामग्नि आहूती	३०-५

११-५० स्वयं स्वं दर्शयामासं भूयः	३५-४
१८-४६ स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य	४-१०
१८-४५ स्वकर्मनिरतः सिद्धिम्	४-९
१-३७ सृजने हि कथं हत्वा	३-१०
११-१९ स्वतेजसा विश्वम्निर् तपन्तम्	३२-४
२-३१ स्वधर्ममपि चावेक्ष्य	४-१
३-३५ स्वधर्मे निधनं श्रेयः	४-८
९-१६ स्वघातम् अहमौषधम्	२८-९
१८-६० स्वभावजेन कौन्तेय ।	५३-११
१८-४७ स्वभावनियतं कर्म	४-७
१८-४१ स्वभावप्रभवैर्गुणैः	४-३
५-१४ स्वभावस्तु प्रवर्तते	१८-७
८-३ स्वभावोऽप्यात्ममुच्यते	२५-२
१०-१३ स्वयं चैव ब्रवीषि मे	२९-११
१०-१५ स्वयमेवात्मनाऽऽत्मानम्	२९-१३
२-३९ स्वर्गद्वारमपावृतम्	४-२
२-४० स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य	८-९
११-२१ स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षिसिद्धसङ्घाः	३२-६
४-२८ स्वाध्याय-ज्ञानयज्ञाथ	१५-१०
१६-१ स्वाध्यायस्तप आर्जवम्	४६-२
१७-१५ स्वाध्यायाभ्यसनं चैव	४९-३१
१८-४५ स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः	४-९
२-३७ हृतो वा प्राप्स्यति स्वर्गम्	३-८

१८-१७ इत्यापि स इमांशोकान्	५२-७
२-५ हत्वार्थकामास्तु गुह्यन् दृष्ट्व	५-२
१-३१ हत्वा स्वजनमाह्वे	२-४
१-३६ हृत्वेतान् आततायिनः	२-१
१६-१४ हृनिष्ये चापरानपि	४७-४
१०-१९ हन्त ! ते कथयिष्यामि	३०-१
१-४५ हन्तुं स्वजनमुद्यताः	२-१६
२-६० हरन्ति प्रसभं मनः	९-७
१८-६७ हर्षशोकान्वितः कर्ता	४९-१०
१२-१५ हर्षाभर्षभयोद्वेगैः ~	३७-३
२-६५ हानिरस्योपजायते	५-१३
२-३३ हित्वा पापमृगवाप्यधि	३-४
X-X हिमालयः स्थावराणाम्	१०-५
४-४२ हृत्स्थं क्षान्नासिनाऽऽगमः	१६-१
१-१९ हृदयानि व्यदारयत्	X-X
१२-१७ हृदि सर्वस्य धिष्ठितम्	३९-१४
१८-६१ हृद्देशेऽर्जुन ! तिष्ठति	५१-१३
१-२१ हृषीकेश तदा वाक्यम्	१-३
११-१४ हृत्परोमा धनंजयः	३१-१२
१८-७७ इष्यामि च पुनः पुनः	उ५०-४